

Vysoká škola ekonomická v Praze

Fakulta financí a účetnictví

Katedra bankovníctví a pojišťovnictví

Analýza vývoje řeckého bankovního sektoru v letech 2010 až 2015

Diplomová práce

Autor diplomové práce:	Bc. Ondřej Bartoš
Vedoucí diplomové práce:	doc. Ing. Petr Dvořák, Ph.D.
Rok obhajoby:	2019
Rozsah práce:	91 stran

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že diplomovou práci na téma „Analýza vývoje řeckého bankovního sektoru v letech 2010 až 2015“ jsem vypracoval samostatně a veškerou použitou literaturu a další prameny jsem řádně označil a uvedl v přiloženém seznamu.

V Praze, dne 14. 1. 2019

Bc. Ondřej Bartoš

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval panu doc. Ing Petrovi Dvořákovi, Ph.D. za všechny připomínky, korekce, nové myšlenky a především za vstřícnost po celou dobu psaní mé diplomové práce.

Abstrakt práce

Diplomová práce popisuje dopady ekonomické a dluhové krize Řecka do bankovního sektoru v zemi mezi lety 2010 - 2015. V úvodní části (kapitola 1 až 2) se práce zabývá vymezením ekonomického vývoje a hlavními aspekty dluhové krize v zemi. V prostřední části (kapitola 3) se práce věnuje rozboru řeckého bankovního trhu jako celku, se zaměřením na události, které trh významně ovlivnily. Zároveň jsou zde vymezeny hlavní problémy, se kterými se řecké banky v průběhu sledovaného období potýkaly. Druhá polovina práce (kapitoly 4 až 6) se věnuje popisu finanční a majetkové pozice vybrané řecké banky, se snahou identifikovat všechny významné výkyvy ve vývoji a jejich příčiny. V poslední části (kapitola 7) se práce zaměřuje na srovnání vývoje vybraného bankovního subjektu ve vztahu k agregovanému vývoji celého bankovního trhu.

Na základě uvedených dat a informací práce dokládá, že vývoj ekonomické situace v zemi měl zásadní dopad do řeckého bankovního sektoru. Celý sektor se potýkal s problémy především v oblasti špatné kvality úvěrů, nedostatku likvidity a kapitálu, vysokých hospodářských ztrát a během sledovaného období prošel komplexní řízenou restrukturalizací.

Klíčová slova práce

Řecko, ekonomická krize, dluhová krize, bankovní sektor, nevýkonné úvěry, odliv depozit, PSI, hospodářská ztráta, restrukturalizace;

Abstract

This thesis deals with the main impacts of Greek economic and debt crisis on the Greek banking sector between 2010 - 2015. The introductory part (chapter 1 and 2) describes economic development in the country and key facts about debt crisis. The middle part (chapter 3) analyses the whole Greek banking sector as a whole with the aim to identify events with the most significant impact on Greek banks. At the same time it describes relevant problems which Greek banks had to deal with in the analysed period. The second half of the thesis (from chapter 4 to 6) describes financial and capital position of a selected Greek bank focusing on identification of the major turbulences in its development and their root cause. The final part (chapter 7) compares development of the selected bank with the development of the Greek banking sector in the key aspects.

Based on the presented data and information this thesis claims that Greek economic development had a significant impact on Greek banks. The main problems Greek banks had to face were bad quality of loan portfolio, lack of liquidity and capital sources, high economic losses as well as complex controlled restructuring of the Greek banking sector in the analysed period.

Key words

Greece, economic crisis, debt crisis, banking sector, non-performing loans, outflowing deposits, PSI, economic losses, restructure

Obsah práce

Úvod diplomové práce	1
Cíle diplomové práce	2
1. Ekonomická situace v Řecku.....	3
1.1. Výkonnost ekonomiky	3
1.2. Vývoj cenové hladiny	5
1.3. Vývoj nezaměstnanosti	7
1.4. Příjmy a výdaje domácností.....	10
1.5. Běžný účet platební bilance	11
2. Řecká dluhová krize.....	13
2.1. Výchozí situace dluhové krize	13
2.2. Mezinárodní věřitelé	16
2.2.1. První záchranný program	16
2.2.2. Druhý záchranný program.....	17
2.2.3. Záchranné programy po roce 2015.....	18
Závěr kapitol 1 a 2.....	19
3. Řecký bankovní sektor.....	20
3.1. Úvod.....	20
3.2. Úvěrové portfolio řeckých bank	22
3.2.1. Trh úvěrů	22
3.2.2. Analýza Credit Loss Projections	26
3.2.3. Vývoj nevýkonných úvěrů	29
3.3. Likviditní problémy	31
3.3.1. Depozita v řeckých bankách	31
3.3.2. Odříznutí Řecka od mezinárodních finančních trhů	33
3.4. Kapitálové problémy.....	33
3.5. Restrukturalizace bankovního trhu	38
3.6. Hospodářský vývoj bankovního trhu	43
Závěr kapitoly 3	46
4. Analýza Alpha Bank	48
4.1. Struktura analýzy	48
4.2. Profil banky.....	49
4.2.1. Fúze s Emporiki Bank	51

4.2.2. Odkup retailové divize CITI Bank a Diners Club	52
5. Výkaz zisku a ztráty Alpha Bank	53
5.1. Čistý úrokový výnos	55
5.1.1. Úrokové a jiné podobné výnosy	58
5.1.2. Úrokové a jiné podobné náklady	59
5.2. Čisté výnosy z poplatků a provizí	59
5.3. Zisk/ztráta z operací na finančním trhu	60
5.4. Náklady na zaměstnance banky	61
5.5. Administrativní náklady	62
6. Rozvaha Alpha Bank	63
6.1. Struktura aktiv	65
6.1.1. Úvěrové a jiné pohledávky za klienty banky	65
6.1.2. Pohledávky za ostatními bankami	67
6.1.3. Cenné papíry	68
6.2. Struktura pasiv	69
6.2.1. Závazky za klienty	69
6.2.2. Závazky za ostatními bankami	70
6.2.3. Vlastní kapitál	71
Zhodnocení kapitol 4 až 6	71
7. Srovnání Alpha Bank se zbytkem trhu	73
7.1. Hospodářský výsledek	73
7.2. Kvalita úvěrového portfolia	74
7.3. Objemy úvěrů a depozit	77
7.4. Kapitálová přiměřenost	79
7.5. Tendence ve vývoji nákladů	80
7.6. Zhodnocení	81
Závěrečné zhodnocení práce	82
Seznam tabulek	83
Seznam grafů	85
Přílohy práce	87
Zdroje	89

Úvod diplomové práce

Řecká ekonomika byla spolu s řeckým bankovním sektorem především v první polovině posledních deseti let intenzivně diskutované téma, a to jak ze strany odborné veřejnosti, tak i mediálního světa. Zájem o situaci v Řecku vrcholil především v období vygradování dluhové krize roku 2009 a následného vstupu zahraničních věřitelů do řecké ekonomiky. Po spuštění prvního záchranného balíku se dle mého názoru pozornost v příštích letech postupně vytrácela a vracela se zpět vždy spolu s klíčovými rozhodnutími o dalším vývoji situace v zemi. Skutečnost, že se řecká ekonomika i řecké banky ocitly v problémech, je obecně známá. Otázka, kterou jsem si při výběru tématu mé práce kladl především, byla následující: jaký byl skutečný dopad ekonomické recese a následného vstupu zahraničních věřitelů do řeckého bankovního sektoru a jak se vše promítlo do hospodaření jednotlivých bank? Kombinace dopadů celosvětové hospodářské krize, dluhové krize v Eurozóně a nezodpovědného hospodaření země vytvořilo v Řecku půdu pro velice nestabilní ekonomické prostředí. Řecko se následně dostalo do pozice, kdy by bez vstupu zahraničních věřitelů čelilo reálné hrozbě platební neschopnosti a následnému státnímu bankrotu. Aby země mohla opakovaně získat tuto podporu a také důvěru zahraničních věřitelů, musela přistoupit na rozsáhlá restriktivní opatření v podobě příslibu provedení strukturálních reforem napříč klíčovými oblastmi ekonomiky. S těmito tendencemi ke změně šla ruku v ruce potřeba zachránit a restrukturalizovat řecký bankovní sektor, který čelil všem dopadům ekonomické reality země. Vývoj bankovního sektoru a finančního zdraví řeckých bank je hlavním zájmem mé práce, přičemž se budu věnovat období výhradně mezi lety 2010 a 2015. Tento časový úsek je charakteristický tím, že první polovina uvedeného období probíhala ve znamení akutních ekonomických problémů země a vstupu zahraničních věřitelů, zatímco druhá polovina je charakteristická snahou o záchranu, stabilizaci a strategickou obnovu země. Zároveň jej vnímám jako dostatečně dlouhé období, které lze brát jako vzorek pro práci s daty potřebnými pro formulaci svých závěrů. Abych mohl téma uchopit a popsat v kontextu všech událostí, rozhodl jsem se zpočátku vymezit všechny klíčové činitele, které na vývoj řeckých bank měly zásadní vliv. Z tohoto důvodu se nejdříve budu věnovat popisu ekonomického vývoje v zemi, včetně nastínění klíčových skutečností řecké dluhové krize. V prostřední části práce se zaměřím na řecký bankovní trh jako celek a popíšu hlavní události, které zde nastaly. V druhé polovině práce provedu analýzu vybrané řecké komerční banky, včetně závěrečného porovnání vývoje této banky se zbytkem trhu.

Cíle diplomové práce

a) Popsat ekonomickou situaci v Řecku mezi lety 2010 a 2015

Popsat, jak se ekonomika v Řecku vyvíjela na základě vybraných dat, se zaměřením na její výkonnost, vývoj inflace, nezaměstnanost, zadlužení apod. Mým cílem je vymezit hlavní dopady na řecké domácnosti, firmy a případně i řecké banky.

b) Popsat řecký bankovní sektor mezi lety 2010 a 2015

Popsat prostředí bankovního sektoru pomocí agregovaných dat a tržní struktury. Jaký byl vývoj sektoru ve vazbě na prostředí ekonomické recese ? Měla vzniklá situace dopad na strukturu bankovního trhu v zemi ? Jaké oblasti byly pro bankovní sektor problematické ?

c) Provést rozbor hospodaření vybrané řecké banky mezi lety 2010 a 2015

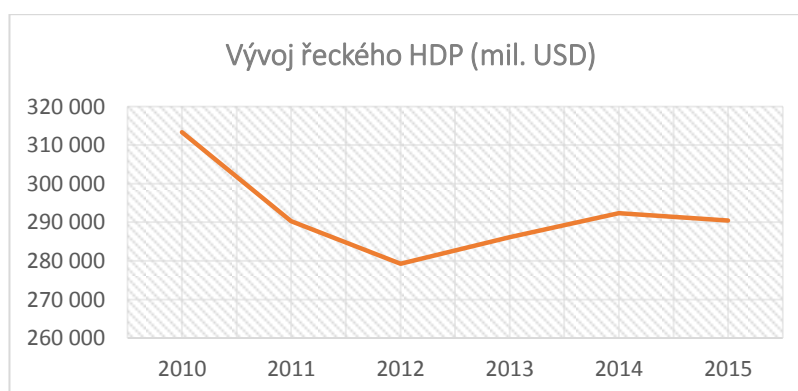
Analyzovat vývoj subjektu Alpha Bank pomocí rozboru účetních výkazů a hospodářských výsledků banky. Jaké události měly na majetkový a finanční vývoj banky největší vliv ? Lišil se vývoj subjektu Alpha Bank od zbytku řeckého bankovního trhu ?

1. Ekonomická situace v Řecku

V této kapitole se budu věnovat popisu klíčových aspektů ekonomické situace v zemi pomocí vybraných ukazatelů a vhodně zvolených dat. Cílem není detailní ekonomický rozbor hospodářství Řecka, ale spíše poskytnout popis prostředí v zemi tak, abych do tohoto kontextu mohl zasadit rozbor bankovního trhu a identifikovat vzájemné vazby.

1.1. Výkonnost ekonomiky

Při rozboru výkonnosti řecké ekonomiky se zaměřím na vývoj ukazatele hrubého domácího produktu země (dále jen HDP). Pro vymezení tohoto ukazatele můžeme vycházet z následující definice: „*Základním ukazatelem ekonomické aktivity je hrubý domácí produkt (HDP), tedy hodnota finálních výrobků a služeb, které byly nově vyprodukovány v dané zemi (tzv. rezidenty) v průběhu stanoveného časového období.*“¹ V grafu č. 1 můžeme vidět vývoj řeckého HDP na roční bázi v jednotkách milionů amerických dolarů (USD). Z vývoje grafu je viditelný významný propad především mezi lety 2010 a 2012, kdy došlo k poklesu HDP z původní hodnoty 313,353 miliard USD na 279,267 miliard USD, tedy o více než 10,8 %. Ve druhé části sledovaného období došlo k nárůstu ukazatele na hodnotu 292,336 miliard USD a v průběhu posledního roku došlo pouze k relativně nízkému poklesu o přibližně 0,65 %, což značilo jistou stabilizaci vývoje, bez výrazného výkyvu.

Graf 1 – Vývoj řeckého HDP v mil. USD; Vlastní zpracování dle dat z portálu OECD (2018), Gross domestic product (GDP), doi: 10.1787/dc2f7aec-en (Accessed on 01 December 2018)²

¹ KADERÁBKOVÁ, Anna a Václav ŽDÁREK. Makroekonomická analýza. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2006. ISBN 80-86730-05-0. Str. 10

² <https://data.oecd.org/gdp/gross-domestic-product-gdp.htm>

Klesající vývoj HDP odpovídá situaci předlužené země v podmínkách ekonomické recese, přičemž oživení ekonomiky bránily především úsporná opatření a provádění reforem, ke kterým se země musela zavázat. Otázkami uvedených opatření a reforem se budu podrobněji věnovat v kapitole č. 2.2.. Přesto se nyní zaměřím se na jeden zajímavý poznatek.

Od počátku globální finanční krize roku 2007 lze pozorovat rychlé rozšíření negativních dopadů do ekonomické výkonnosti napříč celým světem. Propad ve vývoji HDP se v oblasti zemí Evropské unie (dále jen „EU“) výrazně projevuje již v roce 2008 a pokračuje i v roce 2009, konkrétně snížením průměrné hodnoty HDP o -4,4 %. Od roku 2010 však nastává ve vývoji zlom a dle agregovaných dat členské státy EU zaznamenávají oživení v podobě zvýšení objemového indexu HDP o +2,1 %, který pokračoval v růstu i v následujících letech. Pokud bychom chtěli vývoj situace v EU porovnat s vývojem situace v Eurozóně, tak je to podobné do konce roku 2011, přičemž následující roky jsou ale ve znamení pomalejšího růstu, než je tomu v EU.³

Otázkou tedy je, zda se vývoj v Řecku lišil od vývoje ostatních zemí v Eurozóně, případně ostatních zemí v regionu. Jako podklad pro toto srovnání jsem se rozhodl využít vývoj HDP ve vybraných okolních zemích Řecka a jako jakýsi kontrast doplnit data zástupce ekonomicky vyspělého západního světa, Německa. V tabulce č. 1 jsou uvedena data v absolutní hodnotě, přičemž tabulka č. 2 zachycuje meziroční procentuální vývoj daných zemí. Hodnoty procentuálních změn jsou vyznačeny barvou červenou, pokud se jedná o pokles a barvou zelenou, pokud se jedná o meziroční nárůst.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Řecko	313 353,25	290 296,69	279 267,27	286 168,64	292 335,74	290 438,44
Kypr	27 590,04	28 242,70	27 572,71	26 393,20	25 907,97	26 727,63
Slovinsko	56 881,78	59 131,50	59 453,67	61 380,05	63 620,56	64 935,93
Bulharsko	110 554,36	115 193,17	118 416,28	120 389,92	126 666,72	130 036,05
Chorvatsko	85 049,17	88 859,39	90 287,67	92 803,90	93 571,50	95 701,33
Rumunsko	343 852,20	360 794,25	379 731,07	395 622,62	410 588,38	427 297,78
Německo	3 207 750,90	3 427 140,58	3 503 684,21	3 647 777,59	3 821 628,07	3 912 192,60

*všechna data jsou uvedena v milionech USD

Tabulka 1 – Vývoj absolutní hodnoty HDP vybraných zemích; Vlastní zpracování dle dat z portálu OECD (2018), Gross domestic product (GDP), doi: 10.1787/dc2f7aec-en (Accessed on 01 December 2018)⁴

³ Národní účty a HDP. In: Eurostat: Statistic Explained [online]. 2017 [cit. 2018-12-14]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=National_accounts_and_GDP/cs

⁴ <https://data.oecd.org/gdp/gross-domestic-product-gdp.htm>

	Meziroční změna v %				
	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Řecko	-7,36%	-3,80%	2,47%	2,16%	-0,65%
Kypr	2,37%	-2,37%	-4,28%	-1,84%	3,16%
Slovinsko	3,96%	0,54%	3,24%	3,65%	2,07%
Bulharsko	4,20%	2,80%	1,67%	5,21%	2,66%
Chorsvatsko	4,48%	1,61%	2,79%	0,83%	2,28%
Rumunsko	4,93%	5,25%	4,18%	3,78%	4,07%
Německo	6,84%	2,23%	4,11%	4,77%	2,37%

Tabulka 2 – Meziroční změna ve vývoji HDP ve vybraných zemích; Vlastní zpracování dle dat z portálu OECD (2018), Gross domestic product (GDP), doi: 10.1787/dc2f7aec-en (Accessed on 01 December 2018)⁵

Na základě uvedených dat v tabulkách shora mohu konstatovat, že s výjimkou Řecka a Kypru všechny uvedené země realizovaly meziroční ekonomický růst, a to po celou dobu sledovaného období. Provedené srovnání nám tedy prokazatelně ukazuje, že řecká ekonomika čelila hospodářskému útlumu v situaci, kdy okolní země zaznamenávaly určitou pokrizovou stabilizaci a hospodářský růst. Tato skutečnost zdůrazňuje dopad dluhové krize na vnitřní nestabilitu země a s tím spojený ekonomický útlum, který byl pro Řecko ve sledovaném období příznačný.

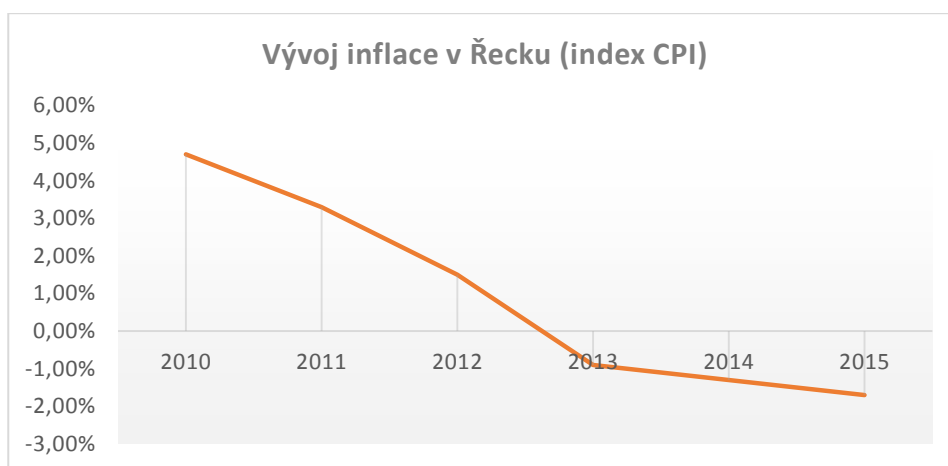
1.2. Vývoj cenové hladiny

Aby světové ekonomiky mohly vykazovat zvyšující se hospodářský růst, musí se neustále pokoušet o dosažení vhodné kombinace ve vývoji klíčových ekonomických veličin. Jedná se především o vysoké tempo růstu HDP, nízkou nezaměstnanost, stabilitu cen a měnového kurzu. Právě stabilita cen, na kterou se nyní zaměřím, je jedním z hlavních cílů prakticky všech centrálních bank v současném ekonomicky vyspělém světě, a to prostřednictvím vhodně zvolené měnové politiky. Lze vycházet z tvrzení, že: „*Ekonomové jsou za jedno, že centrální banka by se primárně měla zaměřit na dosažení cenové stability (price stability), což je podmnožina měnové stability (měnová stabilita obsahuje kromě cenové stability také stabilitu měnového kurzu).* Ukazuje se, že cenová stabilita přispívá k maximálnímu HDP, k zaměstnanosti a

⁵ <https://data.oecd.org/gdp/gross-domestic-product-gdp.htm>

k nízkým dlouhodobým úrokovým mírám.“⁶ Vývoj cenové hladiny je tedy klíčovým prvkem a je důležité usilovat o jeho stabilní a přiměřený vývoj, dle cílů dané měnové autority.

V grafu č. 2 jsem zpracoval vývoj inflace v Řecku, a to dle metody výpočtu spotřebitelského indexu CPI. Při pohledu na vývoj cenové hladiny lze pozorovat značnou nestabilitu, kterou mohu doložit jasně klesajícím trendem po celou dobu sledovaného období. Zatímco mezi lety 2010 a 2012 lze hovořit i přes klesající vývoj o spíše vyšší úrovni cenové hladiny (inflaci), tak ve druhé polovině dochází k významnému poklesu až do úrovně záporných hodnot (deflace).

Graf 2 – Vývoj inflace v Řecku měřené pomocí indexu CPI; Vlastní zpracování dle dat z portálu OECD (2018), Inflation (CPI), doi: 10.1787/eee82e6e-en (Accessed on 03 December 2018)⁷

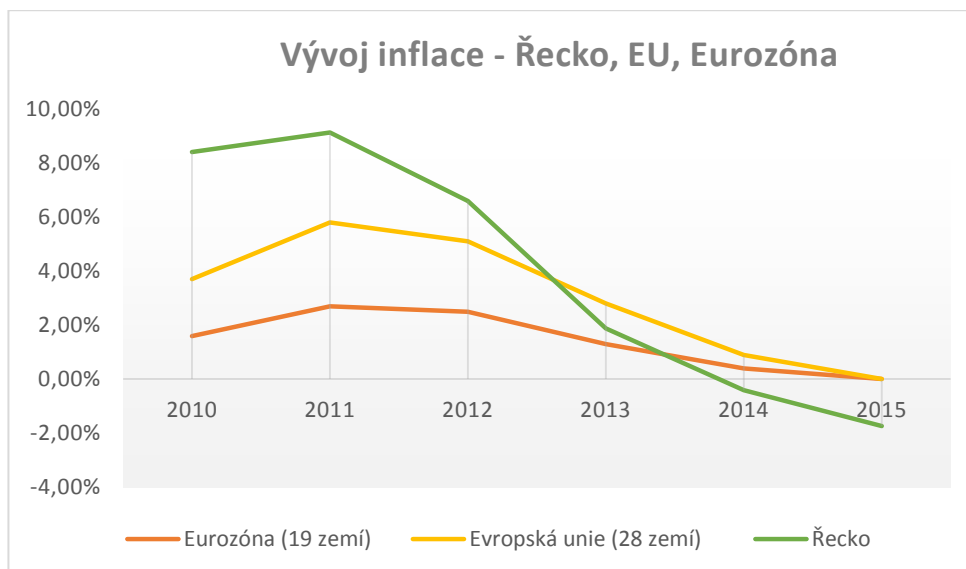
Deflace je velkým problémem, který může v ekonomice způsobit značné škody. Pro přiblížení tohoto pojmu můžeme vycházet z definice: „Deflace (deflation) je procentní snížení cen v daném hospodářství v daném měsíci proti stejnému měsíci předchozího roku, tj. během jednoho roku. Deflace je nesmírně vážný problém, protože klesající ceny a zejména očekávání, že ceny ještě budou klesat, negativně působí na HDP a zaměstnanost. Deflace prohlubuje rozdíly mezi bohatými a chudými domácnostmi.“⁸ Je to jev, kterému je přisuzována role původce růstu reálných úrokových měr a obecné nejistoty v ekonomice. V tomto období deflaci čelilo více

⁶ JÍLEK, Josef. Finance v globální ekonomice II: Měnová a kurzová politika. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4516-9., str. 90

⁷ <https://data.oecd.org/price/inflation-cpi.htm>

⁸ JÍLEK, Josef. Finance v globální ekonomice II: Měnová a kurzová politika. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4516-9., str. 100

evropských států, jako je například Švédsko, Polsko, Španělsko, Slovensko nebo Irsko.⁹ Obecně lze říci, že se úroveň inflace v rámci členských států EU nacházela v blízkosti nulových hodnot, viz graf č. 3 níže. Se snahou o odvrácení deflace byly realizovány mnohé podpůrné programy, především se jednalo o nekonvenční kvantitativní uvolňování ze strany institucí a orgánů EU. Vývoj inflace v Řecku byl tedy ještě více negativní, než průměrný vývoj v ostatních zemích EU či Eurozóny.

Graf 3 – Vývoj inflace v Řecku, EU a Eurozóně; Vlastní zpracování dle dat z portálu OECD (2018), Inflation (CPI), doi: 10.1787/eee82e6e-en (Accessed on 15 December 2018)¹⁰

1.3. Vývoj nezaměstnanosti

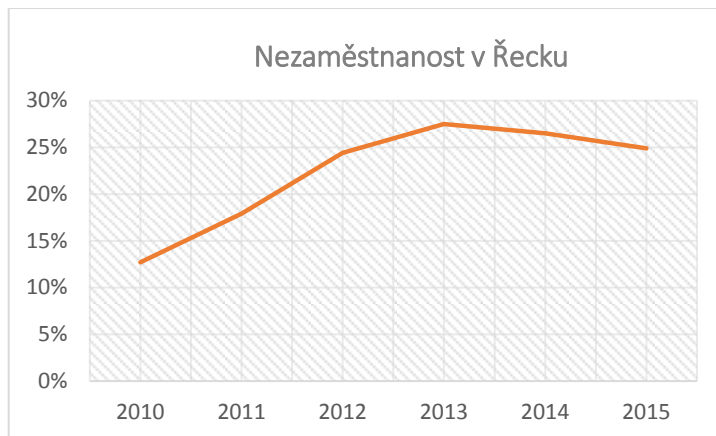
Vývoj nezaměstnanosti je dalším klíčovým prvkem, který je odrazem ekonomické kondice země. Velice složité prostředí soukromého sektoru, odliv zahraničních investorů a hromadné propouštění státních zaměstnanců bylo vyústěním krize v zemi.

Úsporná opatření a úpadky zaměstnavatelů napříč celou ekonomikou byla v rámci sledovaného období nejvíce viditelná především mezi lety 2010 a 2013, kdy došlo k nárůstu nezaměstnanosti z 12,7 % na 27,5 %. Tento ohromný nárůst za období tří let dokazuje, jak obtížným obdobím země procházela. Podrobný vývoj nezaměstnanosti je možné vidět v grafu č. 4. Lidé, kteří přišli o své pracovní pozice, měli často jen malou možnost nalézt alternativní uplatnění na pracovním trhu. Tato skutečnost vedla na obecné úrovni k výpadkům či snižování příjmů domácností, snižování úspor a kvůli

⁹ Toto tvrzení vychází z dat uvedených na webovém portálu OECD - <https://data.oecd.org/price/inflation-cpi.htm>

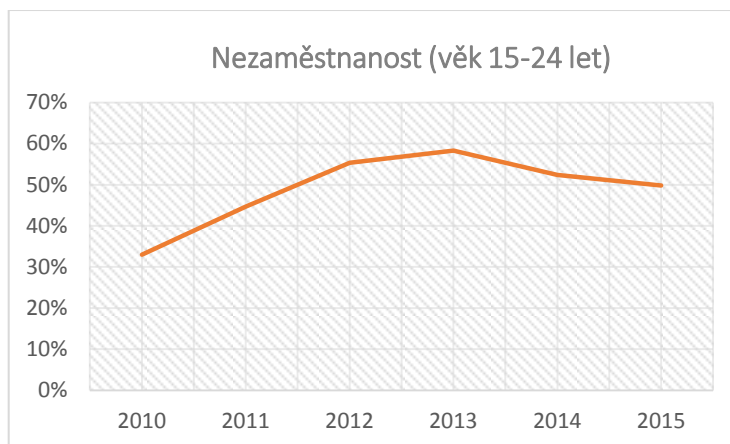
¹⁰ <https://data.oecd.org/price/inflation-cpi.htm>

strachu z budoucnosti také omezení spotřeby. Výsledkem takové situace byl rostoucí tlak na ekonomický útlum v zemi, přičemž firmy realizovaly ztráty a často musely zanechat své činnosti nebo hledat cestu, jak redukovat náklady. Obě dvě varianty měly samozřejmě negativní dopad na vývoj nezaměstnanosti a počet otevřených pracovních míst v zemi.

Graf 4 - Vývoj nezaměstnanosti v Řecku. Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z portálu OECD (2018), Unemployment rate (indicator). doi: 10.1787/997c8750-en (Accessed on 01 December 2018)¹¹

Pokud se zaměříme na vývoj nezaměstnanosti u mladých lidí ve věku od 15 do 24 let, tak je situace z pohledu poměru ještě více dramatická. Z hodnot, které můžeme pozorovat v grafu č. 5 je vidět, že například v roce 2013 bylo přibližně 58,3 % práce schopných mladých lidí nezaměstnaných.

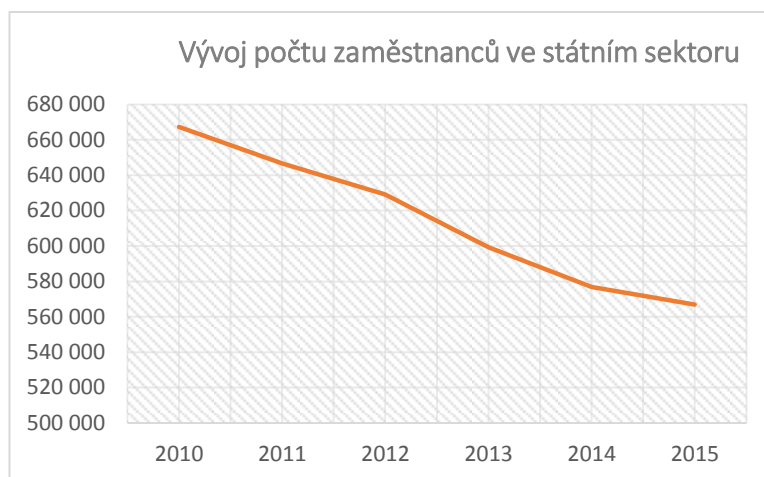
Graf 5 – Vývoj nezaměstnanosti v Řecku (věková skupina 15-24 let); Vlastní zpracování dle dat z portálu OECD (2018), Youth unemployment rate (indicator). doi: 10.1787/c3634df7-en (Accessed on 01 December 2018)¹²

Situace byla kritická například ve skupině absolventů vysokých škol, kterým se ve většině případů nedostalo možnosti najít si uplatnění ve vystudovaném oboru. Tato

¹¹ <https://data.oecd.org/unemp/unemployment-rate.htm>

¹² <https://data.oecd.org/unemp/unemployment-rate.htm>

skutečnost byla spouštěčem dalšího negativního jevu, kdy se mladí a vzdělaní lidé přesouvali do jiných, většinou západních zemí Evropy za lepším uplatněním a vyšší životní úrovní. Řecko tak přicházelo o mladé a vzdělané jedince, tedy lidský kapitál, který je základním stavebním kamenem pro úspěch především soukromého sektoru. Předkrizový pohled na zaměstnanost vykazuje neadekvátně vysoký podíl a komfort zaměstnanců ve státním sektoru, přičemž získat tyto pracovní pozice bylo cílem většiny řeckých občanů. Taková situace znamenala „nafukování“ státního aparátu/sektoru na úkor soukromého sektoru, který by v konceptu tržní ekonomiky měl být pro stát klíčovým zdrojem ekonomického růstu. Za jedním z viníků této situace je označován předseda tehdejší vlády mezi lety 2009 a 2011 Jorgos Papandreu, který svojí populistickou a rozpočtově neudržitelnou politikou dovedl Řecko na práh státního bankrotu.¹³ Je však nutné podotknout, že do značné míry pouze pokračoval v praktikách svých předchůdců, kteří se řídili stejným přesvědčením. V grafu č. 6 přikládám vývoj počtu zaměstnanců v řecké státní správě v rámci sledovaného období.

Graf 6 – Vývoj počtu zaměstnanců ve státní správě; Zdroj: Vlastní zpracování dle příspěvku z: Greece - Reducing the number of public servants (EuroFond), [online]. 2016 [cit. 2018-12-08]¹⁴

Na první pohled je vidět vysoký podíl zaměstnanců státního sektoru, vzhledem k velikosti ekonomiky. Během tohoto období je viditelná klesající tendence, která je vyústěním realizace zmiňovaných úsporných opatření a nařízení ze strany věřitelů, resp. EU a EMU (kapitola 2.2.1). Rozdíl v počtu státních zaměstnanců mezi lety 2010 a 2015 je více než 100 tisíc pracovních míst. Další podmínkou věřitelů (resp. EU a EMU) bylo

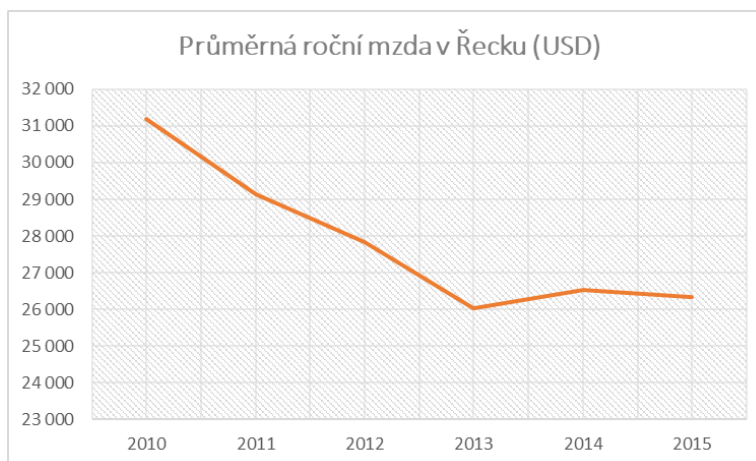
¹³ KOHOUT, Pavel. Finance po krizi: Evropa na cestě do neznáma. Třetí rozšířené vydání. U Průhonu 22, Praha 7, Grada Publishing, 2011. ISBN 978-80-247-4019-5.

¹⁴ <https://www.eurofound.europa.eu/publications/article/2016/greece-reducing-the-number-of-public-servants-latest-developmen>

mimo jiné i razantní snížení mezd ve státním sektoru a redukce náboru nových pracovníků.¹⁵

1.4. Příjmy a výdaje domácností

V této části se zaměřím na skutečnost, jaký byl dopad negativního vývoje v zemi na řecké domácnosti, tedy běžné občany. Pro rozbor dopadů využiji nejdříve pohled na průměrné příjmy domácností pomocí ukazatele roční průměrné mzdy. Pro tyto potřeby jsem využil dat, kde je v průběhu let vidět vývoj v tisících USD. Zatímco ještě v roce 2010 byla průměrná roční mzda v Řecku přibližně 31 194 USD, tak v roce 2013 to bylo 26 026 USD. Během zmíněných tří let tedy došlo ke snížení průměrné roční mzdy o 5168 USD, v relativním vyjádření takřka o 20 %. I při vnímání skutečnosti variabilního kurzového vývoje USD v období (především ke konci roku 2015), za které data dokládám, lze jednoznačně konstatovat významný pokles. Řeckým domácnostem se i při zachování svého zaměstnání v průměru snižovaly příjmy, na které byly do té doby zvyklí.

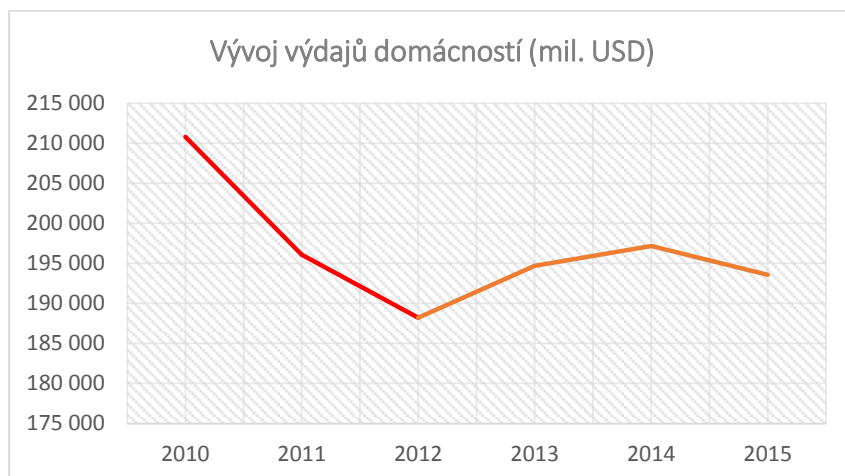
Graf 7 – Průměrná roční mzda v Řecku; Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z OECD (2018), Average wage, doi: 10.1787/cc3e1387en (Accessed on 01 December 2018)¹⁶

Na druhé straně se můžeme podívat na výdajovou stránku domácností. Snižující se příjmy domácností a růst nejistoty se projevil logicky i do každodenní spotřeby domácností. Data níže ukazují oblast zajištění každodenních potřeb, jako jsou jídlo, oblečení, energie, nájemné, doprava, zdravotní služby atd. Především mezi lety 2010 a

¹⁵ GEORGIADOU, Panny. Greece: Reducing the number of public servants [online]. 23.6.2016 [cit. 2018-12-08]. Dostupné z: <https://www.eurofound.europa.eu/publications/article/2016/greece-reducing-the-number-of-public-servants-latest-developments>

¹⁶ <https://data.oecd.org/earnwage/average-wages.htm>

2012 je viditelný významný propad takto motivované spotřeby. Uvedený propad měl zásadní přesah do soukromého sektoru na úrovni menších podniků a firem, které musely čelit výpadku tržeb a snižováním zisků.

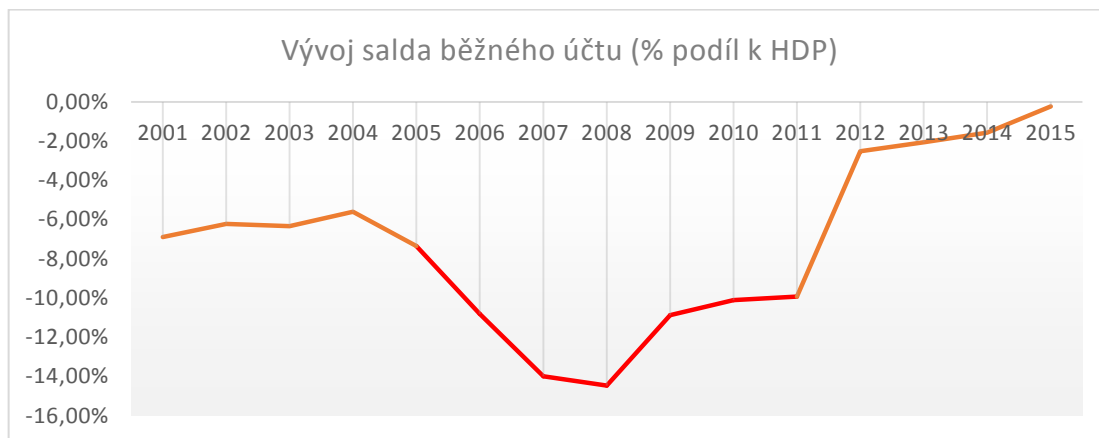

Graf 8 – Výdaje řeckých domácností; Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z portálu OECD (2018), Household spending, doi: 10.1787/b5f46047-en (Accessed on 08 December 2018)¹⁷

1.5. Běžný účet platební bilance

Pro potřeby zachycení vývoje vnější rovnováhy země využijí tokového ukazatele v podobě platební bilance, konkrétně jeho dílčích položek. Můžeme vycházet z následující definice: „*Platební bilance (angl. Ballance of payments - BOP) je statistický výkaz centrální banky či jiné instituce centrální vlády, který systematickým způsobem zachycuje hospodářské transakce dané země se zahraničím (zbytkem světa), tj. mezi rezidenty a nerezidenty, a to za určité časové období. Platební bilance zachycuje všechny finanční toky dovnitř a ven z národního hospodářství a některé domácí transakce s nimi spojené.*“ Vnější rovnováhu tedy můžeme vnímat jako rovnováhu mezi obchodními toky domácí a zahraniční ekonomiky. Pro účely mé práce se nebudu věnovat rozboru platební bilance jako takové, ale pouze vybrané položce - salda běžného účtu. Tato položka zachycuje veškeré ekonomické transakce mezi Řeckem a zahraničím, především platby z dovozu a vývozu, mzdové platby či investiční platby a často je využívána k dílčí interpretaci vnější rovnováhy. V případě Řecka můžeme mluvit o deficitu salda běžného účtu po celou dobu sledovaného období, přičemž v průběhu sledovaného období docházelo k jeho každoročnímu snižování.

¹⁷ <https://data.oecd.org/hha/household-spending.htm>

Graf 9 - Vývoj salda běžného účtu; Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z The World Bank: Current account balance (% of GDP): International Monetary Fund [online]. The World Bank [cit. 2018-12-15].¹⁸

Chronické nebo dlouhodobé deficity obchodní bilance a salda běžného účtu jsou často základem pro vznik finančních krizí a signalizují přehřátí ekonomiky. V případě Řecka deficit vrcholil ještě před vymezeným sledovaným obdobím, a to mezi lety 2006 a 2009. Jako hlavní důvody nárůstu deficitu vnímám zvyšování domácí poptávky v zemi a neadekvátní zvyšování jednotkových mzdových nákladů v poměru k produktivitě práce.¹⁹ Dalšími důvody jsou nezodpovědná rozpočtová politika, absence snahy v budoucnu snížit vládní dluh a často zmiňovaná přílišná tvrdost Eura. Odborná veřejnost se často shoduje na tom, že země jako Řecko by potřebovaly levnější, tzv. měkkčí měnu, což však v prostředí měnové unie nelze zajistit prostřednictvím devalvace měny. Tento problém je v souvislosti s Eurozónou často spojován a označován za jeden z hlavních argumentů, proč Eurozóna nemůže být optimální měnovou oblastí. Rozdílnost mezi západními členy a jižním či východním křídlem Eurozóny je enormní a jen těžko lze předpokládat, že jedna měna bude vyhovovat všem stranám.

Deficit běžného účtu se od roku 2009 začal snižovat a na konci sledovaného došlo téměř k jeho vyrovnání. Hlavní příčinou klesajícího deficitu bylo výrazné snížení domácí poptávky, tedy takzvaného důchodového přizpůsobení.²⁰

¹⁸ <https://data.worldbank.org/indicator/BN.CAB.XOKA.GD.ZS?end=2015&locations=GR&start=2001>

¹⁹ Evropa a česká ekonomika: očima ČNB: Miroslav Singer - guvernér, Česká národní banka [online]. Praha, 2016 [cit. 2018-12-15]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/konference_projevy/vystoupeni_projevy/download/singer_20160129_praha.pdf

²⁰ Evropa a česká ekonomika: očima ČNB: Miroslav Singer - guvernér, Česká národní banka [online]. Praha, 2016 [cit. 2018-12-15]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/konference_projevy/vystoupeni_projevy/download/singer_20160129_praha.pdf

2. Řecká dluhová krize

V rámci této kapitoly se zaměřím na hlavní aspekty dluhové krize, jejíž dopady doprovázely Řecko po celou dobu mnou sledovaného období. Tato krize měla zásadní dopad do ekonomického, politického i občanského prostoru. Pro účely mé práce se nebudu zabývat detailem příčin krize jako takové, ani výčtem veškerých dopadů. Mým cílem je zformulovat roli této krize ve smyslu vstupu zahraničních věřitelů a následných politických kroků tak, jak se všechny tyto aspekty promítaly do vývoje řecké ekonomiky a řeckého bankovního sektoru.

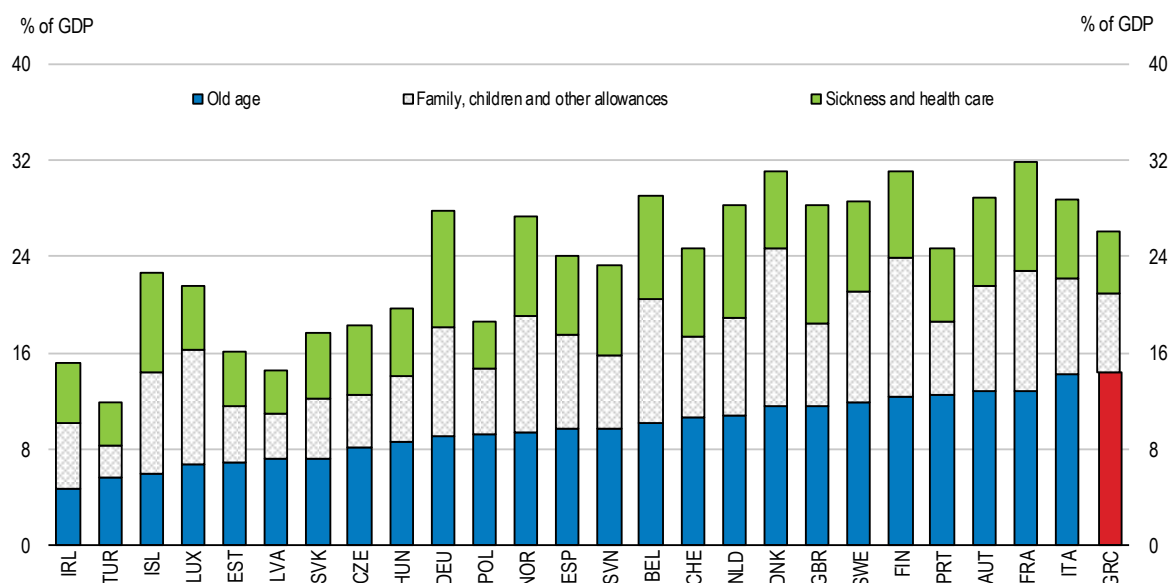
2.1. Výchozí situace dluhové krize

Na úrovni odborné veřejnosti existuje mnoho různých postojů k otázkám: Jaké jsou skutečné příčiny vzniku dluhové krize v Řecku? Je viníkem samotné Řecko nebo zde hraje svou roli i EU, případně EMU? Z mého pohledu se přikláním k názoru, že pochybení je nezpochybnitelně na obou stranách.

Velice často se jako prvotní negativní signál uvádí samotný vstup Řecka do Eurozóny, jehož okolnosti lze označit minimálně za nestandardní. Kolem celého procesu existovala celá řada nejasností a zpětně bylo dokonce prokázáno, že docházelo k úmyslnému zkreslování vykazovaných dat tak, aby země splnila potřebná kritéria pro vstup do unie. Kondice a struktura řecké ekonomiky byla odlišná od vyspělých ekonomik a není tak překvapivé, že se postupem času objevila značná nerovnováha v celém systému.

Vysoké zadlužení země má základ v nezodpovědném rozpočtovém chování a také absenci snahy snižovat vládní dluh. Pro Řecko je charakteristická „nabobtnalost“ státního sektoru, vysoké platy zaměstnanců ve státní správě, nadstandardně vysoké výplaty důchodů, vysoké výdaje na armádu, neefektivně alokované investice a mnoho dalších skutečností, které znamenaly pro zemi enormní výdajovou zátěž. V grafu č. 10 na následující straně můžeme vidět strukturu veřejných výdajů v zemi za rok 2016, se zaměřením na oblasti výplaty důchodů, zajištění zdravotní péče a finanční podporu pro rodiny s dětmi. Můžeme vidět, že Řecko má z uvedených 26 zemí podílem k ročnímu HDP nejvyšší podíl výdajů na důchody. Jednou z podmínek pomoci Řecku je/byla realizace strategických reforem v oblasti důchodového systému, který by dle předpovědi

Evropské komise měl poklesnout v roce 2020 na 13 % a v roce 2070 na 10,5 %.²¹ Reformních kroků se dotknu v dalších částech této kapitoly.

Note: Social protection encompasses interventions from public or private bodies intended to relieve households and individuals of the burden of a defined set of risks or needs, provided that there is neither a simultaneous reciprocal nor an individual arrangement involved. The eight main risks or needs are: old age, sickness/healthcare, survivors, disability, family/children, unemployment, housing, and social exclusion not elsewhere classified (n.e.c). 2014 for Poland and Turkey. The category family children and allowances includes social expenditure on unemployment, housing and social exclusion n.e.c.

Graf 10 – Přehled veřejných výdajů na financování penzí, zdravotní péče a podpory rodin s dětmi; Zdroj: Převzatý graf ze studie OECD²²

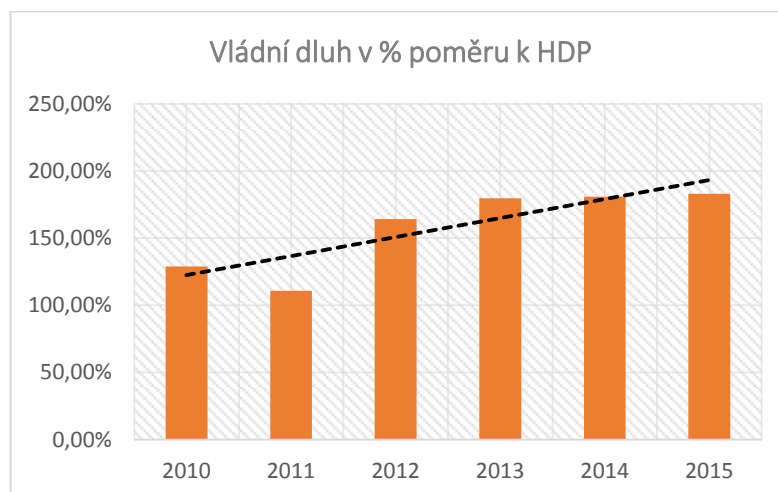
Z pohledu dluhové situace v zemi je nutné podotknout, že Řecko bylo zvyklé fungovat na dluh již před vstupem do Eurozóny, s tím rozdílem, že se vstupem získalo přístup k výrazně výhodnějšímu financování (např. skrz zúčtovací systém TARGET2). Tato skutečnost pouze podpořila už tak velmi uvolněnou a nezodpovědnou výdajovou politiku země.²³ Rostoucí zadlužení Řecka, včetně identifikace lineárního trendu vývoje, dokládám v grafu č. 11 níže, kde můžeme pozorovat vývoj vládního dluhu v poměru k vývoji HDP. Z vývoje je čitelný vstup zahraničních věřitelů a výrazný nárůst především mezi lety 2011 a 2013. Na obrázku č. 1 je dále vidět srovnání poměru vládního dluhu k HDP, přičemž Řecko ke konci roku 2015 disponovalo druhým nejvyšším poměrem v rámci všech zemí OECD, přičemž větším zadlužením

²¹ www.oecd.org/eco/surveys/economic-survey-greece.htm

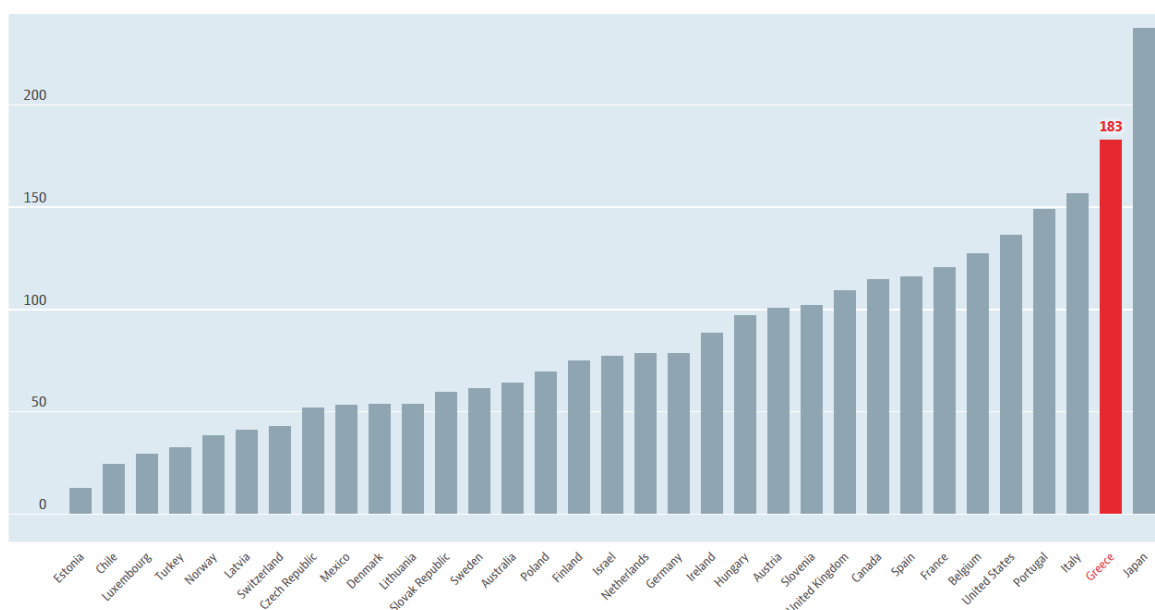
²² www.oecd.org/eco/surveys/economic-survey-greece.htm

²³ Myšlenky převzaté z publikace: KLAUS, Václav, Jiří WEIGL, Ladislav JAKL, Ivo STREJČEK, Martin SLANÝ, Michal MAREŠ, Jan SKOPEČEK a Tomáš BŘICHÁČEK, LOUŽEK, Marek, ed. PĚT LET ŘECKÉ KRIZE. Institut Václava Klause. Šárecká 29, 160 00 Praha 6: Institut Václava Klause, 2015. ISBN 978-80-87806-96-8.

disponovalo už jen Japonsko. Zásadní rozdíl mezi Japonskem a Řeckem však spočívá ve struktuře tohoto dluhu.

Graf 11 – Vývoj vládního dluhu v procentuálním podílu k HDP; Vlastní zpracování dle dat z portálu OECD (2018), General government debt, doi: 10.1787/a0528cc2-en (Accessed on 08 December 2018)²⁴

Obrázek 1 - Procentuální míra zadlužení v poměru k HDP ke konci roku 2015. Zdroj: Převzatý graf z datového portálu OECD (2018), General government debt, . doi: 10.1787/a0528cc2-en (Accessed on 08 December 2018)²⁵

„Velkou část veřejného dluhu, takřka 93 %, tvoří zadlužení vůči domácím věřitelům.“²⁶ Taková struktura dluhu je vnímána jako bezpečnější forma z pohledu motivace budoucího splacení závazků. Celá situace kolem zadlužení Řecka dosáhla

²⁴ <https://data.oecd.org/gga/general-government-debt.htm>

²⁵ <https://data.oecd.org/gga/general-government-debt.htm>

²⁶ MAAYATOVÁ, Alena, František OCHRANA, Jan PAVEL, Jana TEPPEROVÁ, Leoš VÍTEK a Lucie SEDMIHRADSKÁ. Veřejné finance v teorii a praxi. Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-9948-3.

natolik kritické úrovni, že Řecko bylo vystaveno reálné hrozbě státního bankrotu, protože by nebylo schopné dostát svým splatným zahraničním závazkům a zajistit chod státní správy. Aby taková situace byla odvrácena, muselo dojít k organizované pomoci, která byla započata na počátku mnou vymezeného období a měla se stát strategickým základem pro úspěšnou stabilizaci kolabující řecké ekonomiky. Právě tyto aktivity budou náplní následujících odstavců.

Reformy a jiná nařízení ze strany orgánů EU, případně MMF, provázely Řecko po celou dobu, kdy byly poskytovány nouzové prostředky k čerpání napříč jednotlivými záchrannými balíky. Poskytnutá pomoc tedy byla podmíněna definovanými kroky za účelem/s cílem strukturálně reformovat řeckou ekonomiku. Tyto kroky představovaly úsporná opatření a tím pádem byly velice negativně vnímány napříč celou řeckou společností. Na vlně této nespokojenosti vyrostly politické strany typu Syriza, která se v roce 2014 stala hlavní vládní stranou. Tato skutečnost stavěla politické reprezentanty Řecka do nesmírně obtížné situace při obhajobě dohody s věřiteli na domácí politické scéně. Řecko však nemělo jinou alternativu a na nařízení a budoucí závazky zkrátka přistoupit muselo.

Je tedy nezbytné si uvědomit, že záchrana Řecka měla dva základní rozměry. Na jedné straně vyřešit akutní nedostatek prostředků na chod země a na straně druhé provést strategické strukturální změny, které by měly zemi nasměrovat ke stabilizaci a budoucí prosperitě.

2.2. Mezinárodní věřitelé

2.2.1. První záchranný program

Jako reakce na vzniklou situaci došlo ze strany EMU a MMF dne 2. 5. 2010 ke schválení takzvaného prvního záchranného balíku pro Řecko. Jednalo se o tříletý program finanční podpory v podobě bilaterálních půjček ve výši až 80 miliard EUR. Program byl dodatečně navýšen o 30 miliard EUR ze strany MMF na celkovou sumu 110 miliard EUR, přičemž čerpání bylo započato 19. 5. 2010. Výše zmíněných 80 miliard EUR bylo získáno různými podíly od členských států Eurozóny, přičemž jediné Slovensko odmítlo poskytnout pomoc, načež se stalo terčem ostré kritiky EU.

Pomoc Řecku byla jediným možným řešením, jak zamezit kolapsu země, který by měl celoplošný dopad na další ekonomiky Eurozóny. Jak již bylo řečeno, EMU (ve spolupráci s MMF) poskytla Řecku tento program na čerpání prostředků výměnou za celou řadu strukturálních reforem a změn, které muselo Řecko do jasně definovaných termínů implementovat. Reformy, které tento strategický balík obsahoval, lze řadit především do kategorie strukturálně fiskálních, se zaměřením na následující oblasti:

- reforma penzijního systému;
- daňová reforma (a reforma daňové administrativy);
- reforma veřejné správy;
- reforma trhu práce;
- likviditní a kapitálová konsolidace bankovního systému;
- vytvoření rezervního bankovního stabilizačního fondu;
- zvýšení dohledu nad řeckými bankami;
- nastavení reportingu fiskálních a jiných finančních dat dohledové autoritě.²⁷

2.2.2. Druhý záchranný program

Dne 14. 3. 2012 byl ministry zemí Eurozóny schválen takzvaný druhý záchranný program pro Řecko. Kromě možnosti dočerpat zbylé prostředky z prvního programu nabídl dodatečných 130 miliard EUR. Oproti prvnímu programu došlo ke změně formy poskytnutí prostředků, konkrétně prostředky byly poskytnuty z Evropského nástroje finanční stability (angl. European Financial Stability Facility – EFSF), který byl téhož roku nahrazen evropským stabilizačním mechanismem (angl. European Stability Mechanism – ESM). Celková výše čerpání druhého záchranného programu nakonec byla přibližně 164,5 miliard EUR, přičemž EFSF poskytl 144,7 miliard EUR a MMF 19,8 miliard EUR.

S druhým záchranným balíkem se pojí realizace opatření PSI (angl. Private Sector Involvement), které je označováno jako proces odpuštění části řeckého státního dluhu²⁸

²⁷ The Economic Adjustment Programme for Greece [online]. In: . European Union, 2016, s. 93 [cit. 2018-12-08]. DOI: 10.2765/46750. ISBN 978-92-79-15074-6. Dostupné z: http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/occasional_paper/2010/pdf/ocp61_en.pdf

²⁸ Financial assistance to Greece: Second programme for Greece [online]. In: . [cit. 2018-04-14]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-financial->

(podrobněji v podkapitole 3.3.). Podmínkou celého balíku bylo pokračování v úsporných opatřeních a snahách o fiskálně strukturální změny, které odpovídaly rozsahu cílů, uvedených v podkapitole 2.2.1.

2.2.3. Záchranné programy po roce 2015

V červenci roku 2015 byl schválen i třetí záchranný program, který měl Řecku nabídnout během následujících tří let dalších více než 80 miliard EUR k čerpání. Uvedené prostředky byly postupně uvolňovány až do srpna roku 2018. I tento balíček byl samozřejmě podmíněn nařízeními/restrikcemi v následujících oblastech, resp. pokračováním v předchozích krocích, tj.:

- úprava systému DPH a navyšování daňových výnosů;
- pokračování v reformě penzí a směřování k dlouhodobé udržitelnosti systému;
- zajištění nezávislosti statistického úřadu;
- zřízení rozpočtové rady;
- rozšíření privatizace státního majetku;
- pokračování ve snižování nákladů na státní správu.

Za určitý zlom ve vývoji dluhové krize lze vnímat skutečnost, že zástupci EMU a MMF v roce 2017 prozatím odmítli budoucí zavádění dalších záchranných balíků. Důvodem bylo, že se po více než třech letech mohly řecké banky (Řecko) vrátit k obchodování na finančních trzích. Tato skutečnost je pro vývoj celé situace významná, protože Řecko si opět mohlo sehnat potřebné zdroje emisí dluhopisů směrem k široké investiční veřejnosti. O emitované státní dluhopisy navíc projevilo zájem velké množství investorů a dali tím jasný signál, že řecké dluhopisy jsou atraktivním instrumentem s příslibem vysokých výnosů.

Závěr kapitol 1 a 2

Po shrnutí vybraných informací a dat v předchozích kapitolách mohu konstatovat, že v průběhu sledovaného období se Řecko nacházelo v hluboké ekonomické recesi, která se promítla prakticky do všech oblastí ekonomiky, přičemž jako hlavní problémy, které měly přesah na řecký bankovní trh, vnímám následující skutečnosti:

- významný pokles hrubého domácího produktu, dokládající ekonomický útlum (podkapitola 1.1.);
- cenová nestabilita a následná deflace (kapitola 1.2.);
- vysoká nezaměstnanost (1.3.);
- snižování příjmů, spotřeby domácností a s tím spojené dopady na podnikatelský sektor (1.4.);
- odliv zahraničního kapitálu ze země a deficitní saldo platební bilance (1.5.);
- rostoucí zadlužení země a neadekvátně vysoké výdaje ve státním sektoru (2.1.);
- přijetí závazku provést strukturálně fiskální reformy systému, které brzdilo oživení ekonomiky (2.2.).

Mezi všemi těmito body samozřejmě existuje celá řada souvislostí a vzájemných vlivů. Je také potřebné zmínit, že problémy Řecka se lišily od standardního vývoje jiných zemí v období po globální krizi. Zatímco většina ekonomik zažívala od roku 2010 po krizovou fázi oživení a postupně se stabilizovala, tak řecká ekonomika se dále propadala. I přes určité oživení, které bylo reakcí na zahraniční pomoc v letech 2013 a 2014, tedy ekonomika zaostávala za vývojem ostatních zemí v regionu, resp. kontinentu. K ekonomickému úhlu pohledu je také potřeba doplnit, že v průběhu sledovaného období panovala v Řecku značná politická nestabilita, jejíž příčinou byly především dopady dluhové krize na zemi a její obyvatelstvo v podobě masivních škrtů a restrikcí. Po parlamentních volbách v roce 2014 se k vládnutí v zemi dostala, jak shora uvedeno, levicově orientovaná strana Syriza, která je označována jako radikálně levicová či populistická. Tato skutečnost představovala významnou nejistotu především směrem k EU, EMU a všem věřitelům Řecka. Je nutné konstatovat, že věřitelé poskytnutím záchranných balíků podstupovali značné riziko a kolem odsouhlasení jednotlivých záchranných programů a v souvislosti s nimi bylo vždy složité a dlouhé vyjednávání. Krize Řecka navíc opakovaně vyvolává i v současnosti diskuzi o budoucnosti a životaschopnosti projektu Eurozóny. Kromě populismu bojovalo Řecko s dopady korupce a daňových úniků v zemi.

3. Řecký bankovní sektor

3.1. Úvod

Řecký bankovní sektor je vymezen ze své podstaty jako systém dvoustupňový, což můžeme charakterizovat následující definicí: „*Je v něm funkčně odděleno centrální a obchodní bankovníctví a centrální banka až na výjimky neprovádí činnosti, které spadají do oblasti působení obchodních a dalších bank – především neúvěruje podnikový (podnikatelský) sektor a neřídí činnosti ostatních bank.*“²⁹ Kompetence Řecké národní banky se dramaticky změnily se vstupem Řecka do Eurozóny roku 2001 a přijetím jednotné měny Euro. Od tohoto okamžiku převzala úlohu měnové autority v zemi Evropská centrální banka (dále jen „ECB“). Řecká centrální banka (dále jen „BOG“ – angl. Bank of Greece) spolu s ostatními centrálními bankami Eurozóny tvoří společně s ECB takzvaný Evropský systém centrálních bank (ESCB).³⁰

Centrální banky jednotlivých zemí Eurozóny se podílejí na tvorbě měnové politiky dílčími hlasy a návrhy, nicméně jejich pozice je sama o sobě významně oslabená. O centrálních bankách měnové unie platí: „*Zákonným platidlem je nejčastěji společná měna, například euro v Evropské měnové unii. Měnová politika je prováděna společnou, nově zřízenou centrální bankou, nebo zvolenou centrální bankou jedné z členských zemí. Národní banky si ponechávají některé činnosti a pravomoci, například při regulaci či dohledu.*“³¹ Od září 2001 byla BOG plně integrována do Eurosystému³², který je zastřešován ECB a její roli lze shrnout následovně:

- participovat na tvorbě měnové politiky;
- být hlavním dodavatelem likvidity domácím úvěrovým institucím;
- dohlížet na platební systém a platební instrumenty v zemi;
- reportovat statistická a finanční data;

²⁹ REVENDA, Zbyněk. CENTRÁLNÍ BANKOVNICTVÍ. 3. Aktualizované vydání. Praha: Managment Press, 2011. ISBN 978-80-7261-230-7. (str. 19)

³⁰ ECB, ESCB a Eurosystém. In: EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA [online]. [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: <https://www.ecb.europa.eu/ecb/orga/escb/html/index.cs.html>

³¹ REVENDA, Zbyněk. CENTRÁLNÍ BANKOVNICTVÍ. 3. Aktualizované vydání. Praha: Managment Press, 2011. ISBN 978-80-7261-230-7. (str. 31)

³² Eurosystém se skládá z ECB a národních centrálních bank zemí, které zavedly euro. Eurosystém a ESCB budou souběžně fungovat, dokud se všechny členské státy EU nestanou členy eurozóny. (zdroj: oficiální webové stránky ECB - <https://www.ecb.europa.eu>)

- provádět dohled nad úvěrovými institucemi, pojišťovnami, zajišťovnami a pojišťovacími zprostředkovateli (v rozsahu BASEL II³³, SCRIFID)³⁴

Řecký bankovní sektor můžeme označit jako rozvinutý trh, který má mezinárodní rozměr. O mezinárodní přesah se starají působící pobočky velkých zahraničních bank a dále také skutečnost, že přední řecké banky jsou součástí širokých finančních skupin s přesahem především v regionu CEE³⁵, ale i na jiných světových trzích. Pro lepší představu o struktuře a rozměru trhu přikládám níže seznam všech bankovních institucí, které v současnosti (k 12/2018) působí na řeckém bankovním trhu. Struktura je postavena na následujících kategoriích: centrální banka, komerční banky, spolupracující banky a pobočky zahraničních bank, přičemž se celkem jedná o 46 subjektů.

Komerční banky	Centrální banka
Alpha Bank	Bank of Greece, S.A.
Piraeus Bank	Pobočky zahraničních bank
National Bank of Greece	ABN AMRO Bank NV
Eurobank Ergasias (Eurobank EFG)	B&N BANK PJSC, Greek branch
Aegean Baltic Bank S.A.	BMW Austria Bank GmbH
Attica Bank S.A.	BNP Paribas Securities Services
Credicom Consumer Finance Bank S.A.	Bank Saderat Iran
Emporiki Bank of Greece S.A.	Bank of America N.A.
Investment Bank of Greece, S.A.	Citibank Europe PLC (CEP)
Millennium Bank S.A.	DVB Bank SE, Athens Branch
NEW TT Hellenic Postbank S.A.	Deutsche Bank AG
Spolupracující banky	Dobank Hellas
Co-operative Bank of Dodekanese, L.L.C.	EFG Bank (Luxembourg) SA Athens branch
Co-operative Bank of Evia, L.L.C.	FCA BANK GmbH
Co-operative Bank of Western Macedonia, L.L.C.	FCE Bank Plc
Cooperative Bank of Chania Cooperative of Limited Liabilities	FIMBank plc
Cooperative Bank of Drama	HSBC France, Athens Branch
Cooperative Bank of Epirus Ltd	Opel Bank GmbH
Cooperative Bank of Evros Coop.	ProCredit Bank (Bulgaria) EAD
Cooperative Bank of Karditsa	Saxo Bank AS Hellas
Cooperative Bank of Pieria - Olympic Credit Ltd	T.C. Ziraat Bankasi A.S.
Cooperative Bank of Serres Coop.	UniCredit Bank AG
Cooperative Bank of Thessaly	Union de Creditos Inmobiliarios S.A., EFC
Pancretan Cooperative Bank Ltd	Volkswagen Bank GmbH

Tabulka 3 – Struktura řeckého bankovního trhu k 12/2018; Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z : List of Banks in Greece: TheBanks.eu³⁶

Ve své diplomové práci se budu zabývat pouze skupinou komerčních bank a nejvýznamnějšími pobočkami zahraničních bank. Ostatní subjekty mají specifické

³³ Návrh nové koncepce kapitálových požadavků označované nejčastěji jako Basel II (zdroj: Česká Národní Banka - <http://www.historie.cnb.cz>)

³⁴ The Bank of Greece. In: <https://www.bankofgreece.gr> [online]. BANK OF GREECE, 21 E. Venizelos Avenue, GR 102 50 ATHENS: BANK OF GREECE, 21 E. Venizelos Avenue, GR 102 50 ATHENS, 2008 [cit. 2018-04-14]. Dostupné z: <https://www.bankofgreece.gr/Pages/en/Bank/default.aspx>

³⁵ CEE (angl.. Central and Eastern Europe) – region střední a východní Evropy

³⁶ <https://thebanks.eu/banks-by-country/Greece>

postavení a ve vztahu ke skupině komerčních bank je jejich význam zanedbatelný. Vývoj budu sledovat výhradně mezi lety 2010 a 2015, přičemž právě v tomto období došlo k dramatickým změnám v uspořádání celého trhu, kterému se budu věnovat blíže v kapitole 3.5. V předchozích kapitolách jsem popisoval ekonomickou situaci v zemi, která byla zatížena především dopady dluhové krize. Všechny tyto faktory měly zákonitě významný dopad na řecký bankovní sektor, který se dostal do značných problémů. Oblastí mého zájmu bude především oblast kreditního, likviditního a kapitálového rizika.

3.2. Úvěrové portfolio řeckých bank

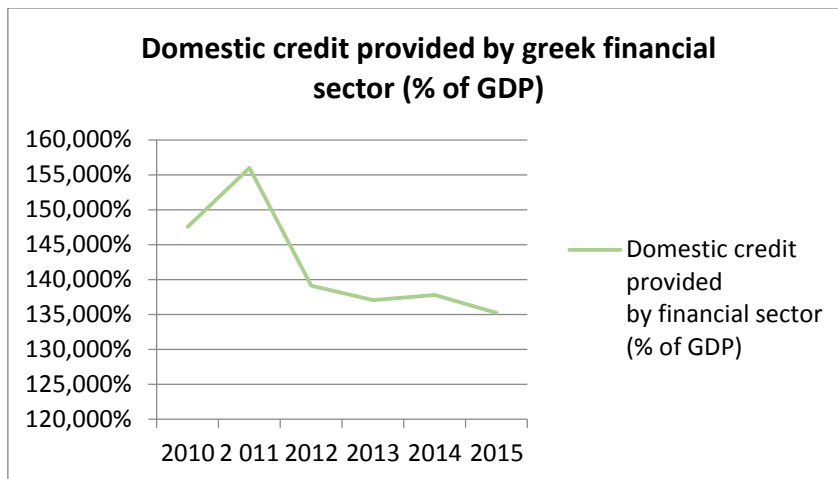
Úvěrové riziko, tedy riziko úpadku protistrany (dlužníka), je z pohledu komerčních bank rizikem klíčovým. Každý poskytnutý úvěr je pro banku rizikem, které je vyšší či nižší dle profilu dlužníka, zajištění úvěru apod. Je to oblast, se kterou musí banky sofistikovaně pracovat, aby byly schopné stabilně fungovat.

V první části této kapitoly se zaměřím na popis vývoje řeckého úvěrového trhu, s hlavním důrazem na vývoj objemů (kapitola 3.2.1). V druhé části se budu naopak zabývat kvalitou úvěrového portfolia, která byla ve sledovaném období na úrovni celého bankovního sektoru problematická. V této souvislosti se zaměřím na dvě události, které použiji jako podklad pro popis kvality bankovního úvěrového portfolia v zemi. Tyto události vybírám především z toho důvodu, že byly základem pro vytvoření plánu na restrukturalizaci a obnovu řeckého bankovního sektoru ze strany řecké vlády. První z nich je hloubková analýza úvěrového portfolia na úrovni celého řeckého bankovního sektoru, kterou nechala provést řecká vláda spolu s podporou orgánů EU a MMF (kapitola 3.2.2.). Jedná se o popis stavu úvěrů k danému období, s připojeným výhledem v rozsahu let 2011 až 2014. Druhou událostí je vývoj tzv. NPL (angl. Non-Performing Loans), tedy vývoj tzv. nevýkonných úvěrů na úrovni celého řeckého bankovního trhu (kapitola 3.2.3.).

3.2.1. Trh úvěrů

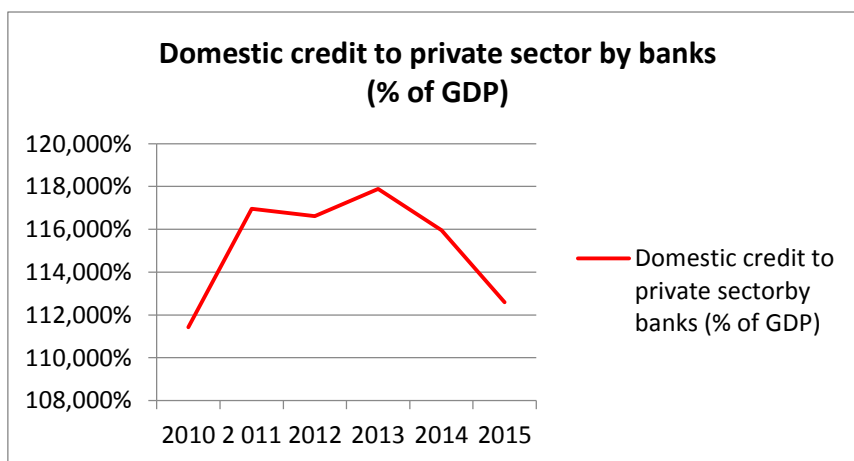
Nyní se budu zabývat otázkou, jak se řecký úvěrový trh vyvíjel z pohledu objemu poskytnutých úvěrů a vývoje zápůjčních úrokových sazeb. Vývoj objemu poskytnutých úvěrů v různé podobě můžeme vidět v grafech č. 12, 13 a 14 na následujících stranách.

V grafu č. 12 vidíme podíl objemu poskytnutých úvěrů k HDP v rozsahu všech bankovních i nebankovních poskytovatelů v zemi. Jako příjemce zde vystupuje jak soukromý, tak i státní sektor. I přes zvážení drobné volatility ve vývoji HDP, která může na první pohled zkreslit dojem o vývoji daných objemů, jsou zde vidět jasně klesající tendence poskytovaných úvěrů.

Graf 12 – Vývoj objemu poskytnutých úvěrů řeckým finančním sektorem v poměru k vývoji HDP; Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z World Bank organization³⁷

Pokud se zaměříme na poskytnuté úvěry soukromému sektoru výhradně ze strany bank, tak výsledné hodnoty můžeme vidět v grafu č. 13. Vývoj sice zohledňuje výhradně bankovní instituce, což je pozitivní, ale v roli příjemce je zde pouze soukromý sektor. Tato statistika tedy neobsahuje úvěrové vztahy mezi státním sektorem a bankovními subjekty.

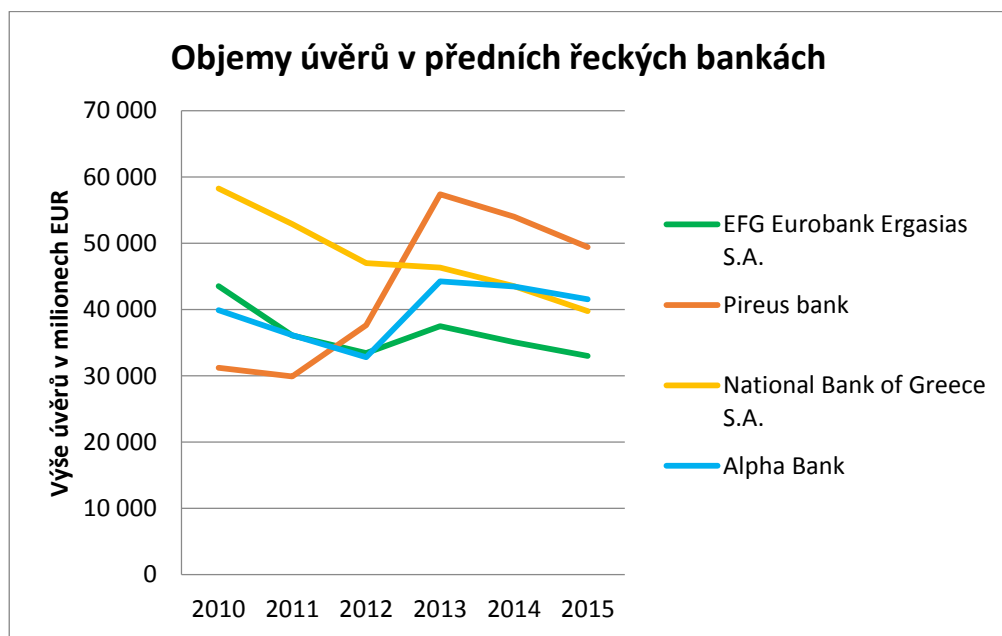
Graf 13- Vývoj podílu bankovních úvěrů poskytnutých soukromému sektoru na HDP; Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z World Bank organization³⁸

³⁷ <https://data.worldbank.org/indicator/FS.AST.DOMS.GD.ZS?view=chart>

³⁸ <https://data.worldbank.org/indicator/FD.AST.PRVT.GD.ZS?end=2015&locations=GR&start=2010>

I v tomto případě můžeme vidět především v druhé polovině sledovaného období klesající tendence, ale na rozdíl od vývoje v grafu č. 12 pouze v nižších jednotkách procent.

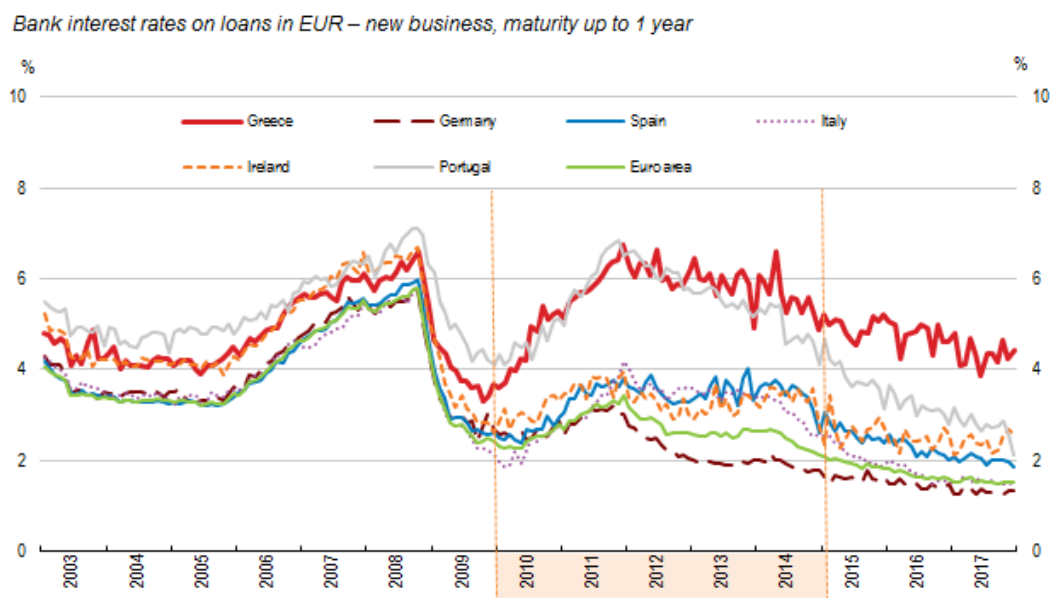
Ucelenou statistiku všech bankovních úvěrů za celý trh se mi bohužel nepodařilo dohledat. Abych se však co nejvíce přiblížil takovým hodnotám, tak jsem se rozhodl doplnit předchozí data o přehled vývoje objemu úvěrů za čtyři největší bankovní instituce v zemi, které mají dominantní tržní podíl. Při zpracování jsem vycházel z jejich nekonsolidovaných účetních závěrek a zároveň jsem pracoval s hodnotami upravenými o opravné položky z titulu ztráty hodnoty úvěrů (angl. Impairment allowance). Z grafu č. 14 mohu konstatovat dvě skutečnosti. Zaprvé je zde vidět jednorázový nárůst objemu úvěrových portfolií daných bank mezi lety 2012 a 2013, což přisuzuji uskutečněné restrukturalizaci trhu, které se budu věnovat v kapitole 3.5. Zadruhé mohu potvrdit tvrzení z předchozích odstavců, že je zde viditelný pokles objemu úvěrů v průběhu druhé poloviny sledovaného období. Mezi lety 2013 a 2015 došlo k poklesu objemu celkových úvěrů mezi těmito čtyřmi subjekty takřka o 12 %.

Graf 14 – Objem úvěrů v předních řeckých bankách (2010 – 2015); Vlastní zpracování dle výročních zpráv vybraných bankovních institucí, (přílohy práce)

Poklesy poskytnutých úvěrů jsou dle mého názoru způsobeny třemi faktory. Prvním z nich je realita již zmiňovaného ekonomického útlumu, přičemž pokles spotřeby a růst nejistoty se musel projevit i v oblasti úvěrového financování. V principu jde o to, že se lidem krátí příjmy či přichází o zaměstnání a tím pádem jsou pro poskytnutí úvěru vnímáni jako rizikovější. Obdobná situace nastala i u firem, které

přicházely o zakázky, objemy prodeje, odběratelsko-dodavatelské vztahy a tím pádem i o zisk. Banky se navíc potýkaly s rostoucím podílem špatných úvěrů a přísnějším regulatorním dohledem, který se více zaměřoval na rizikovou váhu aktiv banky. Rizikové úvěry na sebe vázaly více regulatorního kapitálu, který se projevoval na nákladové straně bank. Jako druhý důvod pro pokles vnímám likviditní problémy bank, protože právě roku 2014 došlo k jejich odříznutí od finančních trhů jakožto klíčového zdroje pro získávání prostředků, což se muselo promítnout i do oblasti poskytování úvěrů. Jako třetí faktor zde vnímám roli vývoje průměrné zápůjční úrokové sazby, kterou můžeme vidět v grafu č. 14 na následující straně. Rozsah porovnání se zaměřuje mimo Řecka na Německo, Španělsko, Itálii, Irsko, Portugalsko a na agregované bázi i Eurozónu. Z přehledu můžeme vidět, že vývoj sazby je přibližně do poloviny pokrizového roku 2009 takřka identický. Od tohoto okamžiku však dochází k výrazné změně, přičemž sazby v Řecku a Portugalsku zaznamenaly nárůst o více než dva procentní body. Úrokové sazby ve zbylých sledovaných zemích se vyvíjely stabilně, se spíše klesajícím trendem. Tato skutečnost znamenala z pohledu Řecka zdražení úvěrového financování pro segmenty domácností a firem. Důvodem takového vývoje je dle mého názoru zhoršující se dostupnost ke zdrojům řeckých bank, zvyšující se podíl špatných úvěrů a s tím spojený růst rizikovosti takových transakcí. Blíže se této problematice dotknu v kapitole 3.2.3.

Graf 15 – Vývoj zápůjčních úrokových sazeb pro vybrané země; Zdroj: Převzatý graf ze studie OECD³⁹ Note: Deposits include deposits and repos of non-monetary and financial institutions

³⁹ www.oecd.org/eco/surveys/economic-survey-greece.htm

Zajímavou skutečností jsou data z Hellenic Bank Association, dokládající statistiku zpracovaných žádostí o úvěry. Dle uváděných dat je prokázáno, že zatímco na vrcholu řecké ekonomické bubliny v roce 2007 bylo každý pracovní den podáno 1182 žádostí o financování ke koupi nemovitosti, tak v roce 2016 to bylo pouze 82 (pokles o 93%). V případě spotřebitelských úvěrů (včetně kreditních karet) bylo v roce 2007 každý pracovní den podáno 32 273 žádostí, tak v roce 2016 to bylo jen 4 455 (pokles o 86%).⁴⁰ Změna zájmu či možností čerpat úvěr se během těchto deseti let diametrálně změnila.

3.2.2. Analýza Credit Loss Projections

V následujících dvou podkapitolách se zaměřím na kvalitu úvěrového portfolia bankovního trhu. V srpnu roku 2011 byla provedena komplexní analýza kvality úvěrového portfolia řeckých komerčních bank, a to konzultantskou společností Black Rock. Celá iniciativa byla realizována pod označením angl. Assessment and Estimated Credit Loss Projections (CLP's). Credit Loss Projections (dále jen „CLP“) je položkou, která udává kvantifikovaný odhad budoucích ztrát způsobených buď výpadky splátek úvěrů či jejich úplnému trvalému defaultu. Výpočet této položky je náročný a musí se v něm zohlednit celá řada různorodých faktorů, přičemž lze obecně říci, že čím je hodnota CLP vyšší, tím vyšší ztráty a negativní dopady banka očekává.

Hlavním záměrem této analýzy bylo vymezit souhrnnou výši úvěrové expozice bankovního sektoru, a to za účelem kvantifikace podílu CLP v rozsahu všech sledovaných bank. Zároveň se jednalo o podklad výpočtu kapitálových potřeb pro obnovu takto zasažených bank, včetně vyčíslení potenciálních ztrát. Tyto informace měly poskytnout odpovědi na otázku, jak doplnit potřebný kapitál k budoucím ztrátám bankovního sektoru. Pro potřeby analýzy rozdělila společnost Black Rock v průběhu roku 2011 řecké banky do dvou skupin, dle jejich tržního významu, a to v následující podobě:

Velké a tržně významné banky (v roce 2011): National Bank of Greece; Eurobank; Alpha Bank; Piraeus Bank; Emporiki Bank; Agricultural Bank of Greece; Hellenic Postbank.

Malé banky (v roce 2011): Millennium Bank; Geniki Bank; Attica Bank; Probank; Proton Bank; T-Bank; First Business Bank; Credicom Consumer Finance; Panellinia Bank; Investment Bank of Greece; Ae-gean Baltic Bank.

⁴⁰ https://www.hba.gr/UplDocs/HBA_GreekBankingSystem_January2017_EN.pdf

Jedním z klíčových výstupů analýzy je vyčíslení hodnoty tříletých CLP a CLP respektující životní cyklus úvěrů. Pro predikci budoucího vývoje bylo využito dvou scénářů, přičemž jejich smyslem je nastínit představu o standardním (Baseline) a o nepříznivém (Adversed) vývoji. Dále byla provedena hloubková prověrka (angl. Due Diligence), která měla ověřit věrohodnost výkaznictví jednotlivých bank. K těmto aktivitám se pojilo i provedení kontroly kvality aktiv (angl. Asset Quality Review), která je pro ohodnocení finančního zdraví banky klíčová. Analýza mi poskytla informaci, že celková expozice řeckého bankovního sektoru činila k červnu 2011 přes 223,4 miliard EUR, přičemž až 90 % z této expozice spadala pod skupinu velkých bank (viz rozdělení výše). V tabulce č. 4 je vidět rozpad expozice na nejvýznamnější oblasti ve smyslu obchodní segmentace. Pro každý segment a druh úvěrového portfolia byl při analýze využit odlišný přístup v souladu s charakteristikami daného segmentu, včetně zohlednění jeho makroekonomického vývoje. Tuto tabulku uvádím především pro pochopení struktury úvěrového trhu v zemi. Za objemově nejvýznamnější položky lze označit oblasti hypotečních úvěrů, korporátních úvěrů a poskytnuté financování v segmentu SME⁴¹.

The Mortgages Portfolio	70,1 billions EUR
- Government guaranteed	2,2 billions EUR
- Government non-guaranteed	67,9 billions EUR
The Consumer Portfolio	29 billions EUR
- Credit cards	6,9 billions EUR
- Auto loans	2,5 billions EUR
- Other consumer loans	19,6 billions EUR
The Corporate and SME Portfolio	75,2 billions EUR
- Corporate	36,4 billions EUR
- SME portfolio	32,8 billions EUR
- Leasing	4 billions EUR
- Factoring	2 billions EUR
The Small Business and Professionals Port-folio	24,5 billions EUR
The Commercial Real Estate Portfolio	4,4 billions EUR
The Shipping Portfolio	8,6 billions EUR

Tabulka 4 – Přehled nejvýznamnějších položek úvěrové expozice řeckého bankovního sektoru dle produktových oblastí; Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z Bank of Greece⁴²

⁴¹ SME – Small and medium enterprises (segment malých a středních podniků)

⁴² REPORT ON THE RECAPITALISATION AND RESTRUCTURING OF THE GREEK BANKING SECTOR [online]. Athens, 2012, s. 46 [cit. 2018-12-15]. ISBN 978 - 960 - 7032 - 55 - 3. Dostupné z: https://www.bankofgreece.gr/bogekdoseis/report_on_the_recapitalisation_and_restructuring.pdf

V tabulce č. 5 můžeme vidět, že nejvyšší procento CLP má ze všech kategorií a scénářů portfolio spotřebitelských úvěrů (angl. Consumer). Z povahy spotřebitelského financování je logické, že se jedná o skupinu s vyšší mírou rizika selhání. Spotřebitelské financování zastřešuje velké množství malých a často nezajištěných úvěrů, u kterých nejsou tak přísné požadavky na jejich poskytnutí. Z tohoto důvodu je například hodnota CLP v oblasti hypotečních úvěrů (angl. Mortgage) významně nižší, protože předmětem takového financování je právě zajištěná nemovitost.

V tabulce č. 6 je vidět rozpad těchto hodnot na vybrané bankovní subjekty. Na úrovni scénáře normálního vývoje můžeme vidět podíl tříletých CLP na úvěrové expozici v hodnotě 13,1 % a podíl CLP životního cyklu úvěrů v hodnotě 16 %. V případě nepříznivého scénáře vidíme ve stejném pořadí hodnoty 17,1 % a 21,4 %.

Portfolio	Loan balances	Baseline Scenario		Adverse Scenario	
		3-year CLP's (%)	Lifetime CLP's (%)	3-year CLP's (%)	Lifetime CLP's (%)
Mortgage	67 928	5,90%	8,60%	6,29%	14,30%
Consumer	28 863	17,50%	25,90%	6,42%	32,80%
Business	106 108	16,50%	18%	22,10%	22,80%
Total	202 899	13,10%	16%	17,1%	21,40%

Tabulka 5 - Rozpad Credit loss projection dle úvěrového portfolia na úrovni scénářů Baseline a Adversed; Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z Bank of Greece⁴³

Banks	Loan balances (mil. EUR)	Baseline Scenario		Adverse Scenario	
		3-year CLP's (%)	Lifetime CLP's (%)	3-year CLP's (%)	Lifetime CLP's (%)
NBG	41 019	10,80%	13,7%	14,20%	18,50%
Eurobank	37 116	12,10%	15,7%	16,20%	21,60%
Alpha	34 298	15,10%	18,3%	19,60%	24,50%
Piraeus	25 909	11,50%	13,5%	15,30%	18,40%
Emporiki	19 881	23,30%	26,9%	28,30%	33,00%
ATEbank	14 639	12,50%	14,7%	17,00%	20,70%
Postbank	9 335	5,50%	7%	8,10%	10,50%

Tabulka 6 - Rozpad Credit loss projection dle úvěrového portfolia na úrovni největších řeckých bank (při variantách scénářů Baseline a Adversed); Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z Bank of Greece, (stejný zdroj jako v tabulce č. 5)

Výstupy této analýzy mi dávají informaci o nemalém poměru špatných a rizikových úvěrů v držení řeckých bank. U většiny bank jsou totiž hodnoty CLP vysoké,

⁴³ REPORT ON THE RECAPITALISATION AND RESTRUCTURING OF THE GREEK BANKING SECTOR [online]. Athens, 2012, s. 46 [cit. 2018-12-15]. ISBN 978 - 960 - 7032 - 55 - 3. Dostupné z: https://www.bankofgreece.gr/bogekdoseis/report_on_the_recapitalisation_and_restructuring.pdf

což svědčí, především při zvážení nepříznivého scénáře, o existenci rizika významných budoucích ztrát.

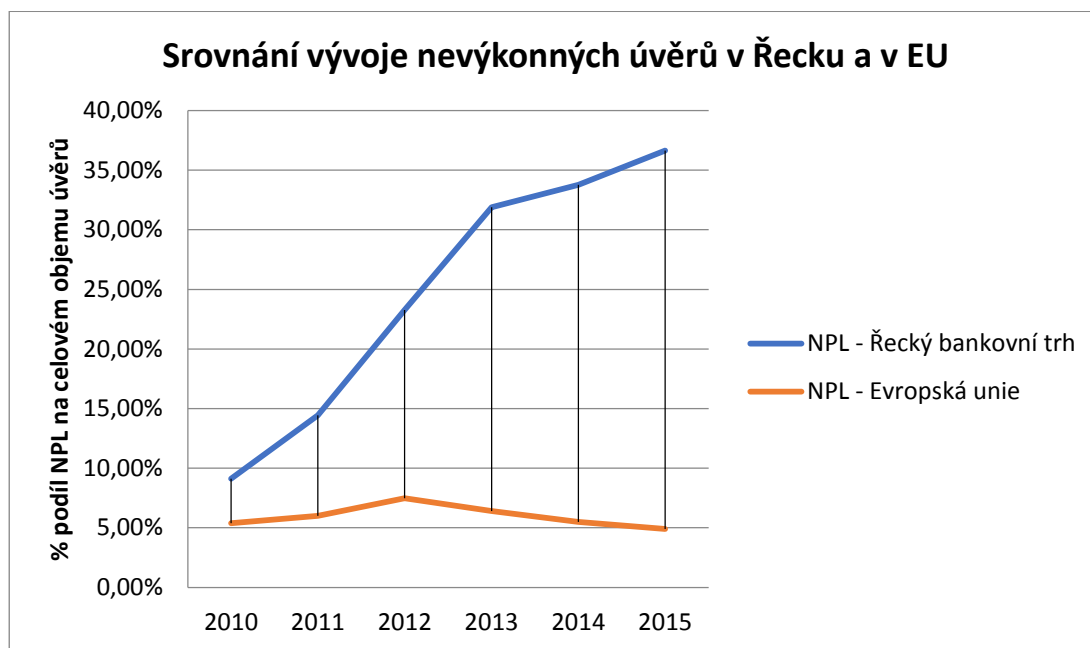
3.2.3. Vývoj nevýkonných úvěrů

V přechozí kapitole jsem se primárně věnoval vyhodnocení stavu, který se zaměřoval především na potenciální ztráty z úvěrů v horizontu let 2011 a 2014. Jako druhý pohled na kvalitu úvěrového portfolia využiji zmapování vývoje špatných úvěrů, a to po celou dobu sledovaného období. Významným problémem řeckého bankovního sektoru totiž byly neustále se zvyšující objemy takzvaných NPL's (angl. Non-performing loans - dále jen „NPL“), přičemž se jedná o položku takzvaných nevýkonných úvěrů. V tomto případě jde o úvěry, které nejsou řádně spláceny více než devadesát dní po termínu splatnosti⁴⁴ a představují potenciální snížení profitability banky. V rámci jejich následného vypořádání je vyžadován buď úplný odpis, restrukturalizace a nebo prodej takových špatných portfolií. V grafu č. 16 na další straně můžeme vidět srovnání vývoje nevýkonných úvěrů na úrovni řeckého bankovního sektoru a EU. NPL je zde vyjádřeno v procentech formou podílu na všech poskytnutých bankovních úvěrech v zemi, resp. na úrovni unie. Z pohledu Řecka mohu konstatovat, že z původních necelých 10 % se tento poměrový ukazatel navýšil během sledovaného období na alarmujících 36,65 %. Lze tedy říci, že v roce 2015 byla více než třetina všech úvěrů ve stavu špatného splácení s hrozbou úpadku. Opožděné splátky či úpadek dlužníka mají samozřejmě zásadní dopad především do řízení peněžních toků v bance pro potřeby finančního řízení. Pokud se zaměříme na vývoj v EU, tak zde vidíme zcela odlišný průběh podílu nevýkonných úvěrů, který po celou sledovanou dobu nepřekročil hodnotu 7,5 %. Můžeme tedy vidět propastný rozdíl mezi vývojem špatných úvěrů v Řecku a ve zbytku kontinentu. To vše formuluji při vědomí, že i ostatní jižní státy Evropy měly se špatnými úvěry také velké problémy.

Tato data jasně demonstrují velikost problému, který na řeckém bankovním trhu postupně vznikl a s každým rokem narůstal. Základem pro takový vývoj byla samotná ekonomická situace v zemi, které jsem se věnoval v úvodních kapitolách práce. V případě řeckých domácností docházelo ke snižování příjmů a úspor, zvyšování

⁴⁴ In: Non -performing loans in the Banking Union: Stocktaking and challenges [online]. [cit. 2018-12-19]. Dostupné z: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/614491/IPOL_BRI\(2018\)614491_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/614491/IPOL_BRI(2018)614491_EN.pdf)

nákladů a v mnoha případech ke ztrátám zaměstnání. Z toho důvodu byl logicky mnohem větší tlak na odklad splátek dluhu nebo také neschopnost splácet.

Graf 16 – Srovnání vývoje nevýkonných úvěrů (NPL) v Řecku a Evropské unii; Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z portálu statista⁴⁵

Podobný scénář se však týkal i podnikatelského sektoru. Lidé z obav snížili spotřebu a podnikům se tak začaly krátit příjmy a začalo pro ně být komplikované dostát svým splatným závazkům včas. V řeckých bankách se tedy začala kumulovat ohromná portfolia špatných úvěrů, která v průběhu času narůstala. Výsledkem je, že na konci roku 2017 byl ukazatel NPL v Řecku na úrovni až neuvěřitelných 45,572 %. Téměř každý druhý úvěr, často v držení řeckých domácností, nebyl řádně splácen. Jen pro představu, ke konci roku 2017 byla hodnota NPL v České republice přibližně 3,742 %.⁴⁶

Pro banky znamená držení takových špatných úvěrů zásadní problém i z regulatorního úhlu pohledu. Banky musí držet k takovým úvěrům vysoký objem regulatorního kapitálu a navíc je to značná komplikace například při zátěžových testech, které pravidelně provádí ECB. V takových situacích se banky snaží těchto portfolií zbavit, a to nejčastěji prodejem mimo bankovní sektor za pouhý zlomek původní hodnoty úvěrů. Dobrým příkladem takového chování a zároveň českou stopou je situace z roku 2018, kdy česká investiční společnost APS Holding odkoupila od Piraeus Bank portfolio nevýkonných úvěrů v hodnotě 57 miliard CZK.⁴⁷ Cena nákupu se údajně

⁴⁵ <https://www.statista.com/statistics/460838/non-performing-bank-loans-in-greece/>

⁴⁶ https://data.worldbank.org/indicator/FB.AST.NPER.ZS?locations=GR-CZ&name_desc=true

⁴⁷ Oficiální webové stránky společnosti APS - <http://global.aps-holding.com/cs/2018/07/02/piraeus-bank-agrees-sale-retail-np%CE%B5-portfolio-equivalent-e223-bn-legal-claims-e385mn-gross-book-value-czech-based-aps/>

pohybovala na úrovni pouhých 3 miliard CZK. Tyto specializované společnosti se následně snaží vymáhat všechny nakoupené pohledávky a realizovat zisk.

3.3. Likviditní problémy

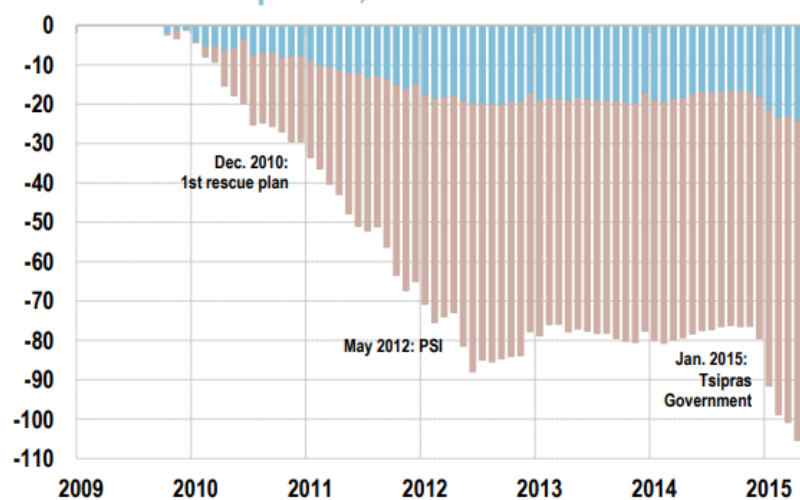
Řecký bankovní sektor se dále potýkal po celou dobu sledovaného období s likviditními problémy. Hlavním příčinám a dopadům v této oblasti se budu věnovat v následujících odstavcích.

3.3.1. Depozita v řeckých bankách

V prostředí ekonomické recese, vládních škrťů a vědomí o nestabilitě bankovního sektoru vznikl další významný problém pro řecké banky. Tím problémem byla dlouhodobá tendence na odliv depozit z bankovních institucí, a to na úrovni firemních i běžných klientských vkladů. Pro doložení této skutečnosti jsem se rozhodl využít graf ze studie společnosti BNP Paribas, která při zpracování vycházela z dat ECB (graf č. 17). V grafu můžeme vidět barevně odlišený segment nefinančních společností a fyzických osob, přičemž od hodnoty 0 docházelo postupně směrem dolů k poklesu (odlivu) depozit v jednotkách miliard EUR.

Comparison with the 2009 level; household and non-financial company deposits (EURbn)

— Non-financial companies; — Households

Graf 17 – Vývoj odlivu depozit z řeckých bank; Zdroj: Převzatý graf z analýzy společnosti BNP Paribas⁴⁸

⁴⁸ <https://economic-research.bnpparibas.com/Views/DisplayPublication.aspx?type=document&IdPdf=25759>

V grafu jsou také zohledněny významné události v dané posloupnosti – první záchranný balík pro Řecko – program PSI – nástup hnutí Syriza. Na základě těchto dat mohu konstatovat, že mezi lety 2010 a první polovinou roku 2016 došlo k odlivu depozit z řeckých bank v objemu více než 110 miliard EUR. Tento objem odpovídal v té době více než čtvrtině celkových aktiv řeckého bankovního sektoru.⁴⁹ Řecké banky tedy čelily situaci významného úbytku jednoho z klíčových zdrojů likvidity. Z pohledu fyzických osob (domácností) jsou objemy odlivu výrazně vyšší a standardně byly prováděny formou hotovostních výběrů nebo bezhotovostních převodů na jiné, většinou zahraniční účty. V průběhu sledovaného období se několikrát opakovala situace takzvaného náběhu na banky (angl. Banks run), která vzniká díky nedůvěře v bankovní systém a obav z krachu bankovních domů. V takové situaci se mezi vkladateli šíří panika a každý z nich chce vybrat všechny uložené prostředky. Z podstaty majetkové struktury banky, která reálně disponuje pouze minoritní částí peněžních prostředků, je taková situace likvidační. Obdobně probíhala situace i u firemních klientů, nicméně výrazně v menších objemech. Z mého pohledu je pro firmy a podnikatele, kteří provozují činnost v dané zemi, obtížné využívat potřebné bankovní služby skrz zahraničí. Problémem pro firmy byla skutečnost, že kvůli nedostatku zdrojů, přerušovanému provozu bank či omezení výše bezhotovostních plateb nemohly firmy provádět platební styk nezbytný pro svoji činnost. Aby nedošlo ke kolapsu celého bankovního systému, musela řecká vláda zasáhnout legislativní úpravou s výsledkem dohody o omezení pohybu řeckého kapitálu v bankách. Toto opatření stanovovalo omezení na osobu pro týdenní výběr z bankomatu a převody mimo banku a do zahraničí.

Analýzu společnosti BNP Paribas mohu doplnit i daty z Řecké národní banky, která uvádí celkový stav objemu depozit domácích subjektů v řeckých bankách (tabulka č. 7). Jedná se o aritmetický průměr depozit v průběhu daného roku z důvodu původní měsíční periodicity daných dat. Z vývoje hodnot objemů můžeme konstatovat, že úbytky odpovídají uvedeným informacím a datům v textu výše a grafu č. 17.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Průměrný stav depozit v Řeckých bankách (v mil EUR)	279 420	255 258	215 123	216 622	211 917	167 600

Tabulka 7 – Vývoj průměrných objemů depozit v řeckých bankách; Zdroj: Vlastní výpočet dle dat z HBA⁵⁰

⁴⁹ <https://economic-research.bnpparibas.com/Views/DisplayPublication.aspx?type=document&IdPdf=25759>

⁵⁰ <https://www.bankofgreece.gr/pages/en/statistics/monetary/deposits.aspx>

Podporou směrem k chybějící likviditě komerčních bank byla možnost využití takzvané „ELA facility“ (Emergency Liquidity Assistance), kterou zastrešuje ECB a umožňuje načerpat chybějící likviditu ohroženým bankám. Aby mohly banky čerpat takové zdroje, musí u ECB složit kolaterál, který by měl splňovat přísné parametry. Tento podpůrný program se stává předmětem kritiky, a to především proto, že zmiňované zajištění ze strany ohrožených bank postupně ztrácí na kvalitě, protože banky už kvalitními cennými papíry k zajištění zkrátka nedisponují. ECB v této situaci ustupuje a slevuje z přísných požadavků na kvalitu, což je do budoucna značným rizikem.

3.3.2. Odříznutí Řecka od mezinárodních finančních trhů

Druhým faktorem, který komplikoval řízení likviditních pozic bank, bylo odříznutí Řecka od finančních trhů v druhé polovině sledovaného období (2014). Tato skutečnost znamenala, že Řecká národní banka nemohla získávat zdroje pro potřeby dodávat likviditu do bankovního trhu. Příčinou znemožnění přístupu na finanční trhy bylo především zhoršení zahraničního úvěrového ratingu země na úroveň negativní (CCC)⁵¹. Všechny přední světové ratingové agentury hodnotily Řecko na úrovni insolvence, což degradovalo obchodní postavení země. Řecké banky tedy nemohly získávat likviditu standardní cestou a zároveň čelily již miněnému tlaku na odliv likvidity ze strany vkladatelů. Toto fakticky znamenalo, že v tomto období byly řecké banky závislé výhradně na nouzovém financování ze strany mezinárodních věřitelů a prakticky neměly jiné alternativy. Situace se změnila až v červenci roku 2017, kdy bylo Řecku umožněno vrátit se na finanční trhy prostřednictvím úspěšné emise státních dluhopisů.

3.4. Kapitálové problémy

Nyní se pokusím popsat vývoj kapitálové vybavenosti řeckého bankovního sektoru, a to ze dvou úhlů pohledu. Prvním z nich bude popis situace z první poloviny sledovaného období, kdy byl realizovaný program PSI. Tato událost měla zásadní dopady na celý trh, který musel následně čelit enormním hospodářským i kapitálovým ztrátám. S touto událostí se pojí především následné kroky řecké vlády, které doprovázely Řecko po celé sledované období. V druhé části se budu věnovat vývoji

⁵¹ <https://tradingeconomics.com/greece/rating>

kapitálové přiměřenosti na úrovni celého bankovního sektoru především ve vztahu k novým regulatorním požadavkům.

Program PSI byl započat v březnu roku 2011, přičemž došlo k umělému snížení nominální hodnoty řeckých státních dluhopisů, zkratkou GGB's (angl. Greek Government Bonds), které byly v držení soukromých investorů. Jednalo se o největší dluhovou restrukturalizaci v zemi během mnou sledovaného období. Cílem programu bylo odpuštění části státního dluhu ze strany soukromých věřitelů prostřednictvím výměny již emitovaných dluhopisů za dluhopisy nové, přičemž tuto výměnu zastřešovala BOG. Při výměně utrpěly banky ztrátu okolo 78 % z čisté současné hodnoty původních dluhopisů. Negativní dopad na řecké banky byl významný, viz tabulka č. 8. Pro řecký bankovní sektor byla celková ztráta vyčíslena na více než 37,7 miliard EUR, přičemž nejvyšší ztrátu zaznamenala National Bank of Greece, a to ve výši 11,735 miliard EUR.

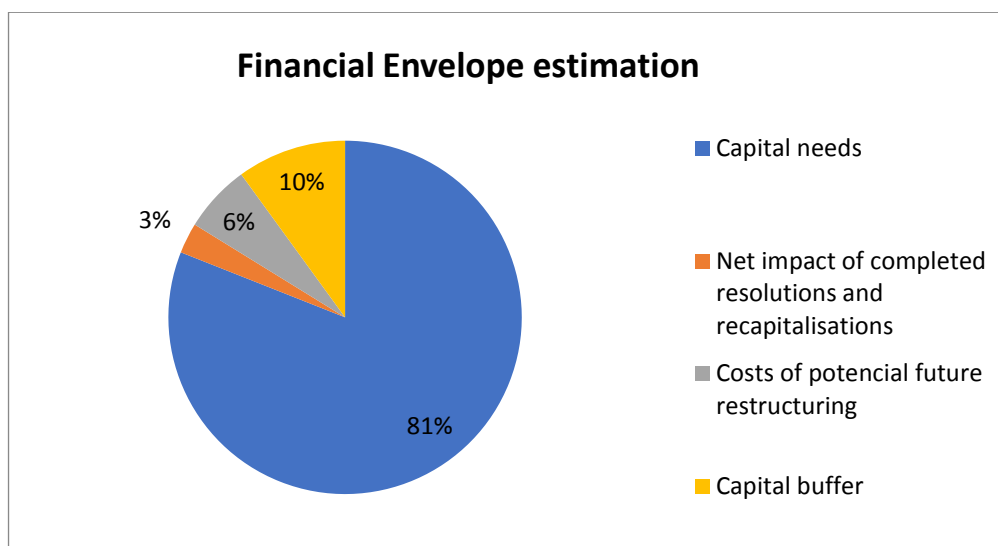
	Face amount of GGBs	PSI loss of GGBs	Face amount of state related loans	PSI loss of Face amount of state related loans	Total PSI loss
NBG	13 748	10 985	1 001	751	11 735
Eurobank	7 001	5 517	335	264	5 781
Alpha	3 898	3 087	2 145	1 699	4 786
Piraeus	7 063	5 686	280	225	5 911
Emporiki	351	270	415	320	590
ATEbank	5 164	3 873	608	456	4 329
Postbank	4 197	3 306	175	138	3 444
Millenium	185	137	0	0	137
Geniki	384	287	7	5	292
Attica	199	142	0	0	142
Probank	415	295	0	0	295
New proton	934	216	0	0	216
FBB	70	49	0	0	49
Panellinia	34	26	0	0	26
Total	43 643	33 876	4 966	3 858	37 734

Tabulka 8 – Dopady programu PSI na jednotlivé řecké banky v jednotkách milionů EUR; Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z Bank of Greece⁵²

V květnu roku 2017, jak shora uvedeno, došlo k vrácení země na finanční trhy, čímž došlo k úspěšnému dokončení tohoto programu pomocí swapu na vydané dluhopisy z roku 2012, s pěti novými emisemi a dobou splatnosti od 5 do 25 let.⁵³

⁵² REPORT ON THE RECAPITALISATION AND RESTRUCTURING OF THE GREEK BANKING SECTOR [online]. Athens, 2012, s. 46 [cit. 2018-12-15]. ISBN 978 - 960 - 7032 - 55 - 3. Dostupné z: https://www.bankofgreece.gr/BogEkdoseis/Report_on_the_recapitalisation_and_restructuring.pdf

V reakci na vzniklou situaci bylo ze strany řecké vlády, BOG, EU a MMF spuštěno několik záchranných a strategických programů za účelem obnovit stabilitu řeckých bank. Cílem těchto záchranných aktivit byla snaha vytvořit a oddělit kapitálově silné banky, stabilizovat situaci s likviditními zdroji a především obnovit důvěru směrem k trhům a vkladatelům. Tento požadavek byl jedním z hlavních bodů, které podmiňovaly poskytnutí prvního záchranného balíku Řecku. Pro obnovu kapitálově vybavenosti bank byl spuštěn strategický program Financial envelop, který spočíval v poskytnutí zdrojů potřebných pro restrukturalizaci a rekapitalizaci bankovního sektoru. Podpora byla schválena v březnu roku 2012 a činila celkem 50 miliard EUR, které byly dodány ze strany řeckého finančně stabilizačního fondu (HSSF – angl. Hellenic Financial Stability Fund). Tento pomocný program byl základem pro realizaci takzvaného strategického posouzení bankovního sektoru (angl. Strategic assessment of banking sector). Cílem tohoto strategického programu bylo identifikovat systémově významné banky (angl. Core banks), jimiž se staly National Bank of Greece, Eurobank, Alpha Bank a Piraeus bank. Ostatní banky (angl. Non-core banks) dostaly prostor obstarat si potřebné zdroje od soukromých investorů, a to do dubna roku 2013, přičemž alternativním řešením bylo sloučení s jiným tržním subjektem. Cílem tohoto programu byla kapitálová injekce směrem ke komerčním bankám, se zaměřením na navýšení požadavku v kategorii kapitálu Tier 1 mezi lety 2012 a 2014 z 9 % na 10 %. Rozpad již zmíněných 50 miliard EUR popisují v grafu č. 18 níže:

Graf 18 - Rozdělení podpory pro rekapitalizaci řeckých bank; Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ze studie Bank of Greece⁵⁴

⁵³ www.oecd.org/eco/surveys/economic-survey-greece.htm

⁵⁴ REPORT ON THE RECAPITALISATION AND RESTRUCTURING OF THE GREEK BANKING SECTOR [online]. Athens, 2012, s. 46 [cit. 2018-12-15]. ISBN 978 - 960 - 7032 - 55 - 3. Dostupné z:

Program měl sloužit jako kompenzace za ohromné ztráty způsobené již zmiňovaným programem PSI. Dalším cílem bylo změnit způsob řízení řeckých bank, ve smyslu konzervativního postoje při správě svého kapitálu. Pokud bychom se zaměřili na rozpad využití zmíněných 50 miliard EUR podrobněji, tak jej můžeme popsat v těchto bodech:

- 40,5 miliard EUR bylo rozděleno mezi všechny komerční banky pro potřeby pokrytí kapitálových potřeb. Podíl systémově významných bank na celkovém balíku je logicky většinový, celkem ve výši 27,5 miliard EUR;
- 1,4 miliardy EUR bylo použito jako pomoc pro skupinu bank, které vyžadovaly nad rámec kapitálové restrukturalizace i nezbytnou pomoc, aby mohly nadále vykonávat svou činnost (ATE bank, Proton Bank, T-bank; dále spolupracující banky Achaiki, Lamias, Lesvou Limnou a zahraniční pobočky v rámci Emporiky Bank a Geniki Bank);
- 3,1 miliardy EUR bylo určeno na budoucí potřeby nesystémových bank v případě nutnosti;
- hodnota kapitálového polštáře ve výši 5 miliard EUR měla řešit budoucí potřeby fondu.⁵⁵

Nyní se zaměřím na větší detail ohledně kapitálového vybavení bank z pohledu jeho přiměřenosti, přičemž můžeme vycházet z následující definice kapitálové přiměřenosti *„Vyjadřuje vztah mezi skutečnou výší kapitálu banky a jeho požadovanou výší vzhledem k rizikovosti bankovního portfolia. Cílem je zajistit dostatečnou výší bankovního kapitálu jako zdroje ke krytí ztrát a zamezit tak přenosu ztrát na bankovní věřitele. Při jeho interpretaci je vždy třeba vycházet z požadavku určité rovnováhy mezi výnosností bankovního podnikání a jeho bezpečností.“*⁵⁶ Je to velice významný a sledovaný ukazatel prakticky na všech regulačních úrovních. Banky jsou povinné jej

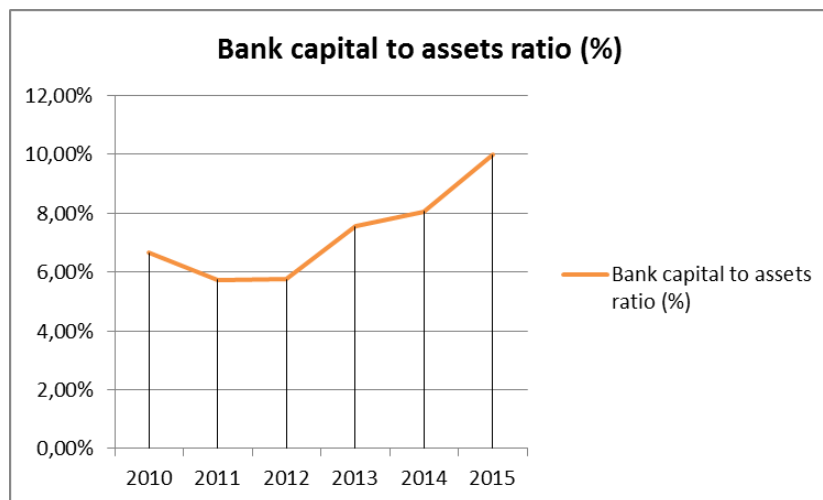
https://www.bankofgreece.gr/BogEkdoseis/Report_on_the_recapitalisation_and_restructuring.pdf

⁵⁵ REPORT ON THE RECAPITALISATION AND RESTRUCTURING OF THE GREEK BANKING SECTOR [online]. Athens, 2012, s. 46 [cit. 2018-12-15]. ISBN 978 - 960 - 7032 - 55 - 3. Dostupné z: https://www.bankofgreece.gr/BogEkdoseis/Report_on_the_recapitalisation_and_restructuring.pdf

⁵⁶ PALÍŠKOVÁ, Marcela. Řízení obchodních bank: vybrané kapitoly. Praha: C.H.Beck, 2006. ISBN 80-7179-381-7. , str. 20

dodržovat a pravidelně zveřejňovat ve svých výročních zprávách. Zvýšená pozornost na rizikovou váhu aktiv má mimo jiné za cíl změnit postoj bankovních institucí k poskytování svých služeb. Banky již nemohou fungovat na principu maximalizace zisku bez ohledu na to, komu půjčují, jen aby byly generovány co nejvyšší výnosy. Naopak se musejí začít zajímat o to, komu půjčují, případně se zaměřit na spokojenost stávajících bonitních klientů a prohlubování vztahů s takovými klienty. Poskytnuté rizikové úvěry zvyšují rizikovost úvěrového portfolia, které na sebe následně váže vyšší regulační náklady v podobě tvorby kapitálových rezerv. Banky navíc byly touto regulací přinuceny k vytváření kapitálových rezerv a polštářů.

Hodnota ukazatele tedy záleží na kapitálu banky v kategoriích Tier 1, Tier 2 a zároveň na hodnotě rizika, které je vyčísleno pomocí takzvaných rizikově vážených aktiv. Vývoj kapitálové vybavenosti na řeckém bankovním trhu můžeme doložit ukazatelem angl. Bank Capital to Assets Ratio, známého pod zkratkou CAR. Na grafu č. 19 můžeme vidět vývoj tohoto ukazatele ve sledovaném období mezi lety 2010 a 2015. Z logiky ukazatele vychází, že čím vyšší hodnota ukazatele je, tím je kapitálová vybavenost dané instituce kvalitnější. Zpočátku klesající vývoj až na hodnotu 5,73%, je v roce 2012 nahrazen rostoucí tendencí až na konečnou hodnotu 9,99%.

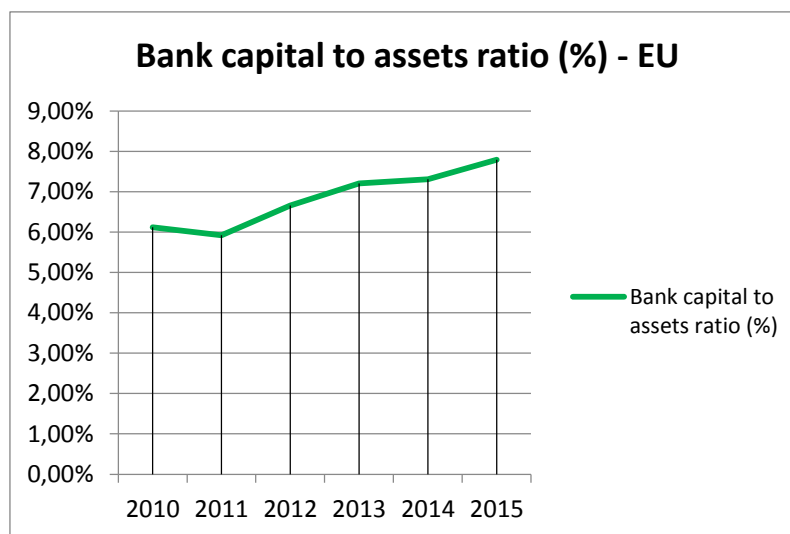
Graf 19 – Vývoj ukazatele kapitálové přiměřenosti řeckého bankovního sektoru; Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z World Bank organization⁵⁷

Vývoj nám ukazuje nedostatek kapitálové vybavenosti bank v první polovině sledovaného období, přičemž následuje zlepšení, a to v reakci na pomocné programy rekapitalizace a také realizované fúze.

Problém s nedostatečnou nebo nekvalitní kapitálovou výbavou se však týkal více bankovních sektorů v rámci EU, což dokládá graf č. 20. Při srovnání hodnot za Řecko a

⁵⁷ <https://data.worldbank.org/indicator/FB.BNK.CAPA.ZS?end=2015&locations=GR&start=2010&view=chart>

EU můžeme pozorovat, že především v závěru sledovaného období vykazovalo Řecko dokonce pozitivnější hodnoty, než byl evropský průměr.

Graf 20 - Vývoj ukazatele kapitálové přiměřenosti na úrovni bankovních sektorů Evropské unie;
Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z World Bank organization⁵⁸

3.5. Restrukturalizace bankovního trhu

Řecký bankovní sektor prošel v průběhu sledovaného období naprosto zásadní proměnou co do uspořádání jednotlivých institucí. Z původních dvaceti tří bankovních institucí v roce 2010 jich pokračovalo v činnosti na konci roku 2015 pouze jedenáct. Jak jsem již formuloval v úvodu, rozsah subjektů v mé práci odpovídá skupině komerčních bank a pouze nejvýznamnějším pobočkám zahraničních bank.

A proč ve sledovaném období došlo k takovým změnám? Jako hlavní důvod vnímám dopad programu Strategického posouzení bankovního sektoru, kterému jsem se věnoval v předchozí kapitole. Tato iniciativa na jedné straně identifikovala systémově důležité banky s potenciálem stát se kapitálově silnými institucemi a ustát složitý vývoj trhu. Zároveň však došlo k identifikaci problémových subjektů, které musely získat kapitál od soukromých investorů. Alternativním řešením bylo provedení fúze, resp. sloučení s jinou bankovní institucí na trhu, která podmínky kapitálového vybavení

⁵⁸ <https://data.worldbank.org/indicator/FB.BNK.CAPA.ZS?end=2015&locations=GR&start=2010&view=chart>

splňovala. Není tedy náhodou, že právě v průběhu roku 2013 došlo k nejvýznamnějším a nejpočetnějším majetkovým změnám v rámci sledovaného období. Celý vývoj struktury řeckého bankovního sektoru jsem zpracoval do grafického schématu č. 1, na straně 40. Pro větší přehlednost jsem barevně odlišil systémově významné banky, které jsou pro další uspořádání sektoru klíčové. Mezi lety 2012 a 2015 proběhlo celkem dvanáct fúzí, ve smyslu včlenění menších bank do předních řeckých bank. V tabulce níže přikládám pohled na vývoj nekonsolidovaných bilancí systémově důležitých bank (Core Banks), který reflektuje uvedené fúze jednotlivých subjektů. Nejaktivnější při těchto fúzích byla Piraeus Bank, jejíž bilanční suma se během sledovaných let takřka zdvojnásobila.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
National Bank of Greece	96 305	87 308	77 939	84 197	81 946	77 131
EFG Eurobank Ergasias	90 372	75 782	60 808	70 669	67 494	64 195
Alpha Bank	63 770	55 196	53 798	68 103	67 634	64 992
Piraeus Bank	51 786	43 840	63 019	85 777	84 603	83 002

Tabulka 9 - Vývoj nekonsolidované bilanční sumy za přední řecké banky v jednotkách milionů EUR; Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv uvedených bank.

Hlavním cílem bylo vytvořit čtyři kapitálově silné banky, které budou získávat nejzásadnější množství pomoci, především kvůli jejich možnému dopadu na trh. Zároveň se tím také vyřešil problém velkého množství menších bank, které měly jen malou šanci na obnovu svého finančního zdraví.

Z uvedeného vývoje můžeme vnímat snahu koncentrovat bankovní služby na trhu do systémově důležitých institucí. Pro lepší představu přikládám v tabulce č. 10 níže přehled konsolidovaných bilančních sum prvních pěti bilančně největších bank ke konci roku 2017. Z přehledu je čitelný propastný rozdíl, mezi pátou Attika bank a zbytkem subjektů, přičemž rozdíl například s čtvrtou Eurobank je více než šestnácti násobný.

Bilanční sumy předních řeckých bank k 31.12.2017	
Piraeus Bank	67,416 mld EUR
National Bank of Greece	64,768 mld EUR
Alphabank	60,813 mld EUR
EFG Eurobank Ergasias	60,029 mld EUR
Attika Bank	3,6 mld EUR

Tabulka 10 – Bilanční sumy vybraných řeckých bank k 31.12.2017; Zdroj: Vlastní zpracování, dle výročních zpráv uvedených bank.

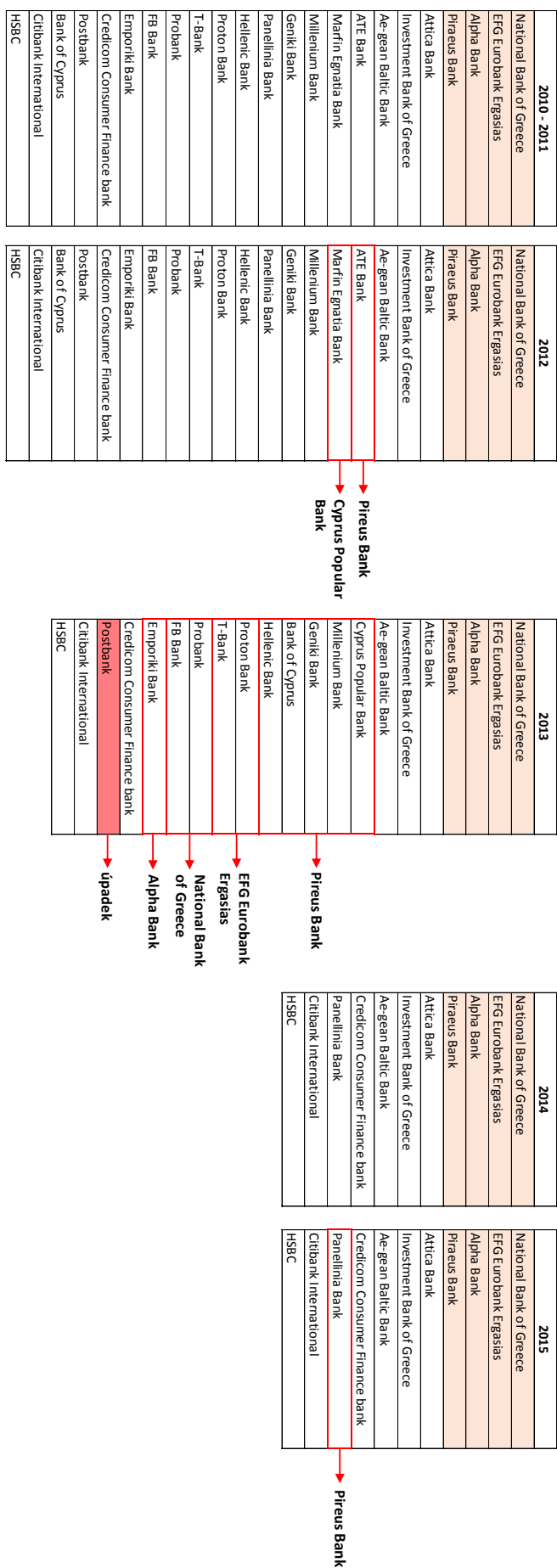

Schéma 1 - Vývoj struktury subjektů na řeckém bankovním trhu; Vlastní zpracování dle dat z HBA, TheBanks.eu a především výročních zpráv vybraných subjektů.

V tabulce č. 11 na další straně můžeme vidět vývoj počtu zaměstnanců a provozovaných poboček u řeckých komerčních a významných zahraničních poboček bank. U některých menších tržních subjektů data nebyla k dispozici, nicméně kvůli jejich velikosti by mělo dojít pouze k minimálnímu zkreslení vůči celku. Kromě detailu na úrovni jednotlivých subjektů je možné ve spodní části tabulky vidět pole s následující logikou:

- **Total SUM** – suma všech subjektů;
- **Top 4 SUM** – suma všech barevně vyznačených subjektů;
- **Top 4 market share** – podíl největších bank na celku;
- **Y to Y grow (Top 4 shares)** – meziroční % změna v podílu největších bank na celku.

Z přehledu můžeme vidět, že zatímco v roce 2010 byl podíl čtyř největších bank na trhu, co do počtu zaměstnanců a poboček 53,22 % a 47,71 %, tak v roce 2015 se jednalo o hodnoty 96,55 % a 96,48 %. Skupina systémově důležitých bank (angl. Core banks) získala zcela dominantní postavení na řeckém trhu.

Rád bych ještě doplnil, že při restrukturalizačních plánech se dlouhodobě zvažovala také fúze dvou předních bank, konkrétně Alpha Bank a EFG Eurobank Ergasias. Dle tehdejších plánů měla po tomto spojení vzniknout nejsilnější finanční skupina v regionu CEE, přičemž mezi oběma subjekty proběhla tomto spojení formální domluva. Kvůli dopadu programu PSI, který byl ještě významnější, než se čekalo, však Alpha bank uvedený záměr následně nerealizovala. Důvodem, proč Alpha bank odmítla popsané spojení, byla pravděpodobně skutečnost, že EFG Eurobank byla programem PSI zasažena výrazně více než Alpha bank a spolupráce se proto z pohledu Alpha Bank jevila jako nevýhodná a do budoucna riziková.

	2010		2011		2012		2013		2014		2015	
	Employees	Branches	Employees	Branches	Employees	Branches	Employees	Branches	Employees	Branches	Employees	Branches
National Bank of Greece	12217	574	11640	542	11230	511	12818	540	10439	528	10939	526
EFG Eurobank Ergasias	7392	419	7195	402	7170	374	9138	537	9040	506	8672	486
Alpha Bank	7266	430	6997	414	6712	405	10452	626	8869	609	9012	608
Piraeus Bank	4853	358	4662	344	9629	785	14110	957	14439	803	14254	709
Attica Bank	1099	80	1032	80	1012	80	908	80	875	70	871	70
Investment Bank of Greece	no data	no data	no data	no data	no data	no data	no data	no data	no data	no data	no data	no data
Ae-gaan Baltic Bank	53	no data	58	no data	60	no data	62	no data	71	no data	72	no data
ATE Bank	6131	483	6131	483	Merger	Merger	Merger	Merger	Merger	Merger	Merger	Merger
Marfin Egnatia Bank	2768	180	2683	173	2582	132	Merger	Merger	Merger	Merger	Merger	Merger
Milennium Bank	1446	154	1194	119	1174	119	Merger	Merger	Merger	Merger	Merger	Merger
Geniki Bank	1697	117	1522	104	1391	104	Merger	Merger	Merger	Merger	Merger	Merger
Panelinia Bank	129	31	104	28	95	26	164	26	163	26	Merger	Merger
Hellenic Bank	398	20	387	20	no data	no data	Merger	Merger	Merger	Merger	Merger	Merger
Proton Bank	562	33	524	28	1047	112	Merger	Merger	Merger	Merger	Merger	Merger
T-Bank	no data	no data	no data	no data	no data	no data	Merger	Merger	Merger	Merger	Merger	Merger
Probank	1096	108	1071	108	382	15	Merger	Merger	Merger	Merger	Merger	Merger
FB Bank	271	19	258	19	95	26	Merger	Merger	Merger	Merger	Merger	Merger
Emporiki Bank	4650	338	4110	323	2562	132	Merger	Merger	Merger	Merger	Merger	Merger
Creditcom Consumer Finance Bank	242	no data	230	no data	186	no data	95	no data	76	no data	64	no data
Postbank	2376	147	2222	150	no data	no data	Bancrupt	Bancrupt	Bancrupt	Bancrupt	Bancrupt	Bancrupt
Bank of Cyprus	2966	185	2912	187	2857	177	Merger	Merger	Merger	Merger	Merger	Merger
Citibank International	1480	41	1214	40	1144	21	944	21	130	0	397	15
HSBC	529	16	517	16	382	15	372	15	392	15	128	0
Total SUM	59621	3733	56663	3580	49730	3034	49083	2802	44494	2557	44409	2414
Top 4 SUM	31728	1781	30494	1702	34741	2075	46538	2660	42787	2446	42877	2329
Others	27893	1952	26169	1878	14989	959	2545	142	1707	111	1532	85
Top 4 market share	53,22%	47,71%	53,82%	47,54%	69,86%	68,39%	94,81%	94,93%	96,16%	95,66%	96,55%	96,48%
Yto Y grow (Top 4 shares)	-	-	0,60%	-0,17%	16,04%	20,85%	24,96%	26,54%	1,35%	0,73%	0,39%	0,82%

Tabulka 11 - Přehled vývoje počtu zaměstnanců a provozovaných poboček na úrovni celého řeckého bankovního trhu; Vlastní zpracování dle dat z HBA⁵⁹ a výročních zpráv vybraných bank

⁵⁹ https://www.hba.gr/En/Statistics/List?type=BanksNetwork_EN

3.6. Hospodářský vývoj bankovního trhu

V této kapitole se na základě agregovaných dat zaměřím na zhodnocení hospodaření bankovního trhu jako celku. V předchozích kapitolách jsem se zabýval ekonomickou situací v zemi a nejzásadnějšími událostmi, které zasáhly řecký bankovní trh. Jak již bylo řečeno, Řecko procházelo ekonomickou recesí a muselo se potýkat s řadou kritických problémů.

V tabulce č. 12 níže jsem vypracoval datový přehled odpovídající výkazu zisku a ztrát za celý bankovní sektor. Mnoho položek uváděných v klasickém rozsahu tohoto výkazu zde uvedeno není, nicméně pro potřeby formulace závěrů mé práce je rozsah myslím postačující. Z tabulky můžeme vidět, že po celou dobu sledovaného období se hospodaření bankovního sektoru nacházelo v negativních číslech. Výjimkou byl pouze rok 2013, kdy sektor hospodařil v součtu se ziskem, jinak se v případě všech zbylých let jednalo vždy o hospodářskou ztrátu. Největší ztráta byla vyčíslena v roce 2011. Zde vnímám jako primární příčinu ztráty celoplošný dopad programu PSI (viz kapitola 3.4.). V tomto roce se celý bankovní sektor dostal do ztráty přibližně 28,754 miliard EUR.

	1.1 -30.9.2010					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Operating income	6 465 000	6 334 000	4 920 000	6 041 000	6 596 000	7 038 000
Net interest income	6 094 000	5 885 000	5 069 000	4 760 000	5 860 000	5 944 000
Interest income	12 654 000	14 172 000	14 084 000	10 651 000	10 647 000	9 744 000
Interest expenses	-6 560 000	-8 287 000	-9 015 000	-5 891 000	-4 787 000	-3 800 000
Net non-interest income	371 000	449 000	-148 000	1 282 000	736 000	1 094 000
Net fee income	857 000	569 000	634 000	591 000	616 000	533 000
Income from financial operations	-617 000	-171 000	-747 000	13 000	-179 000	16 000
Other income	131 000	12 000	-35 000	677 000	299 000	545 000
Operating expenses	-4 134 000	-3 708 000	-4 552 000	-4 395 000	-4 207 000	-3 992 000
Staff costs	-2 480 000	-2 191 000	-2 623 000	-2 535 000	-2 356 000	-2 141 000
Administrative expenses	-1 381 000	-1 195 000	-1 601 000	-1 581 000	-1 573 000	-1 577 000
Depreciation	-231 000	-259 000	-328 000	-278 000	-278 000	-274 000
Other expenses	-42 000	-63 000	0	0	0	0
Net income	2 331 000	2 626 000	368 000	1 646 000	2 389 000	3 046 000
Profit/loss after tax	-1 720 000	-28 754 000	-9 001 000	4 761 000	-3 954 000	-9 361 000

*Všechny jednotky jsou uvedeny v tis. EUR

Tabulka 12 – Vybraná finanční data za řecký bankovní sektor v letech 2010 až 2015; Zdroj: HBA⁶⁰

⁶⁰ https://www.hba.gr/En/Statistics/List?type=GreeceBrief_EN

Graf 21 – Agregovaný vývoj výsledku hospodaření po zdanění na úrovni celého řeckého bankovního trhu v jednotkách tis. EUR; Zdroj: data dle tabulky 12 výše - HBA⁶¹

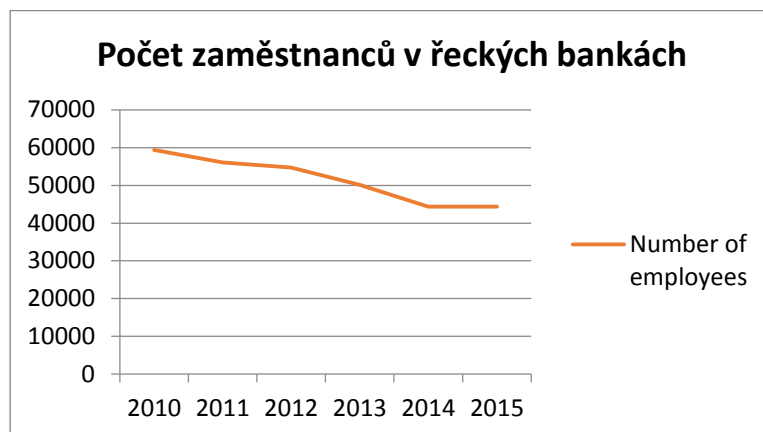
Při bližším pohledu na strukturu výnosů a nákladů je vidět, že položka čistých výnosů se pohybovala po celou dobu na úrovni kladných hodnot. Nejvýznamnější položkou na výnosové straně jsou čisté úrokové výnosy, které jsou z povahy podnikání komerčních bank klíčovou položkou při tvorbě zisku. Položky, které ovlivňují konečný zisk (ztrátu) jsou mimo uvedených výnosových a nákladových položek především opravné položky k nespláceným úvěrům a jednorázové ztráty nesouvisějící s běžnou činností subjektu. Právě opravné položky ke špatným úvěrům byly a jsou velkým problémem řeckého bankovního trhu. Vysoké ztráty spojené s odpisy a vypořádáním takových dluhů jsou ohromné a pohybují se v jednotkách miliard EUR. Pro představu mohu uvést, že v roce 2015 činila provize pro kreditní riziko za celý bankovní sektor přibližně 13,434 miliardy EUR.⁶²

Při hodnocení nákladů bankovního sektoru zaměřím svou pozornost především k provozním nákladům při fungování bankovních institucí. V rámci strategického plánu pro obnovu bankovního sektoru byla zmíněna nutnost optimalizovat nákladovou strukturu řeckých komerčních bank. Na základě agregovaných dat jsem došel k závěru, že z důvodu nastavení tohoto strategického cíle a špatných hospodářských výsledků v řeckých bankách skutečně docházelo ke snižování nákladů. Abych toto tvrzení doložil, využiji informací o vývoji v počtu provozovaných bankovních poboček, bankomatů a počtu zaměstnanců bankovních institucí v zemi. Pro vytvoření grafů níže jsem použil data z HBA, přičemž data se týkají všech členů a přidružených členů, která asociace eviduje. Významnou nákladovou položkou je vývoj zaměstnanců bank, kde

⁶¹ https://www.hba.gr/En/Statistics/List?type=GreeceBrief_EN

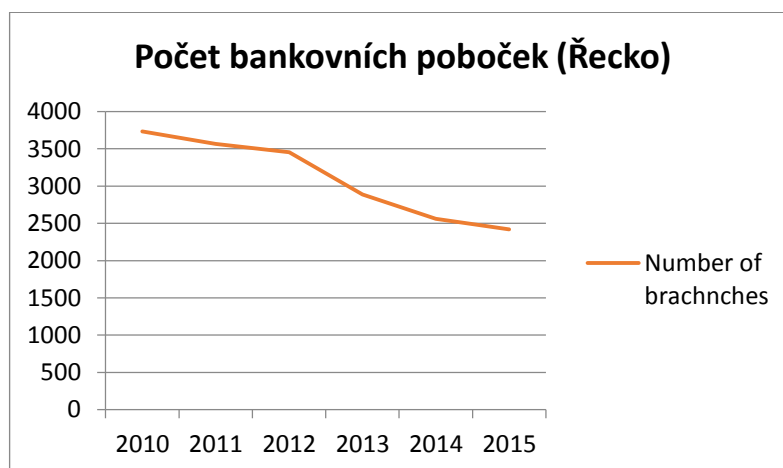
⁶² https://www.hba.gr/En/Statistics/List?type=GreeceBrief_EN

došlo k výraznému úbytku, viz graf č. 22. V průběhu sledovaného období byly pracovní pozice na trhu zredukovány o více než 15 tisíc pracovních míst. Pracovní místa zanikla buď při zániku daného subjektu nebo při optimalizace v rámci prováděných fúzí.

Graf 22 – Vývoj počtu zaměstnanců v řeckých bankách; Zdroj: Vlastní zpracování dle HBA⁶³

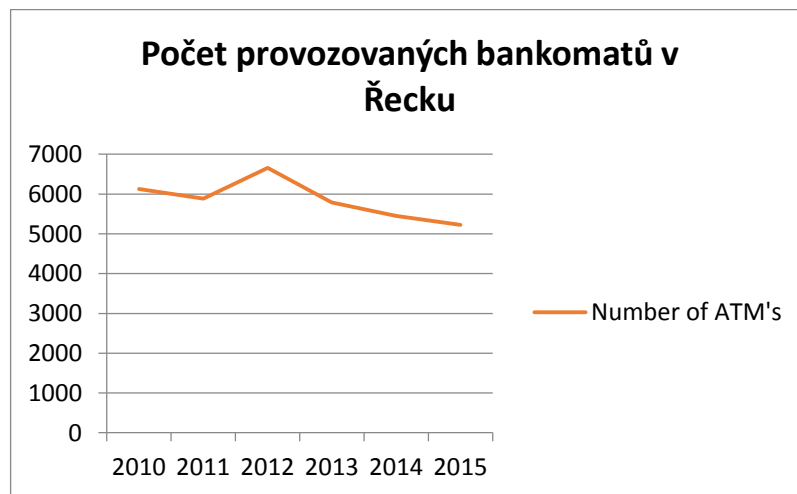
V grafu č. 23 můžeme vidět, že v případě provozovaných poboček došlo během sledovaného období k uzavření více než 1300 obchodních míst. Nepochybně zde mohou hrát určitou roli i novodobé trendy jako je online prodej a digitalizace, které podporují přesun činností bank z kamenných poboček do online prostředí. Všechny tyto tendence však považuji za druhořadé. V grafu č. 24 příkládám také vývoj provozovaných bankomatů, kde můžeme také vidět úbytek jejich počtu.

Graf 23 – Vývoj počtu bankovních poboček v Řecku; Zdroj: Vlastní zpracování dle HBA⁶⁴

⁶³ https://www.hba.gr/En/Statistics/List?type=BanksNetwork_EN

⁶⁴ https://www.hba.gr/En/Statistics/List?type=BanksNetwork_EN

Graf 24 – Vývoj počtu provozovaných bankomatů v Řecku; Zdroj: Vlastní zpracování dle HBA⁶⁵

Rád bych ještě mimo oblast provozních nákladů zmínil nákladovou položku v podobě úrokových nákladů. Tyto náklady představují platby za zdroje, které banka využívá při své činnosti. Typicky se jedná o klientská depozita, vklady jiných bank či municipalit. Tato položka významně klesala především v druhé polovině sledovaného období, což bylo dle mého názoru způsobeno zejména poklesem depozitních úrokových sazeb na trhu domácností i firem. Tento vývoj můžeme pozorovat v grafu č. 26 a v grafu č. 27.

Závěr kapitoly 3

Při pohledu na vývoj řeckého bankovního sektoru mohu konstatovat, že se potýkal prakticky po celou dobu sledovaného období s celou řadou významných a komplexních problémů, které bych shrnul do následujících bodů:

- vysoký a přitom stále rostoucí podíl nevýkonných úvěrů (NPL) na všech poskytnutých bankovních úvěrech v zemi (kapitola 3.2.3.);
- vysoké náklady na opravné položky ke snížení hodnoty úvěrů v portfoliu bank (kapitola 3.2.2.);
- enormní dopad programu PSI do hospodaření bank a jejich kapitálového vybavení (kapitola 3.4.);

⁶⁵ https://www.hba.gr/En/Statistics/List?type=BanksNetwork_EN

- likviditní problémy bankovního trhu v souvislosti s masivním odlivem depozit a odříznutím země od finančních trhů (kapitola 3.3.);
- pokles objemu poskytovaných úvěrů především ve druhé polovině sledovaného období; (kapitola 3.2.1.);
- vysoké zápůjční úrokové sazby, které byly o několik procentních bodů vyšší než průměr Eurozóny (kapitola 3.2.1.);
- ztráta důvěry vkladatelů a soukromých investorů, což se projevilo opakovanými tendencemi takzvaných náběhů na banky (kapitola 3.3.);
- špatné hospodářské výsledky celého bankovního sektoru (kapitola 3.6.).

Jak jsem již shora zmínil, reakcí Řecka a mezinárodního společenství na vzniklou situaci bylo rozhodnutí komplexně restrukturalizovat bankovní trh při zachování nejsilnějších tržních subjektů (kapitola 3.5.). Jedná se o strategické rozhodnutí, jehož cílem bylo vytvořit kapitálově silné systémové banky s dominantním tržním podílem. Mohu konstatovat, že pomocné programy se projevily pozitivně například do vývoje kapitálové přiměřenosti bank. Zároveň je třeba konstatovat, že záchranné kroky ze strany řecké vlády nepochybně zamezily kolapsu celého trhu. Z tohoto pohledu tedy vnímám provedené kroky a ochranu směrem k bankovnímu trhu za úspěšné, ačkoliv je složité v současnosti hodnotit, zdali provedení takových změn bylo dostatečné. Ohromné zadlužení země, podobně jako v případě dalších zemí Eurozóny, však zůstává a je vůbec otázka, zdali se těmito zemím v budoucnu podaří vývoj dluhu jakkoliv významněji snižovat. V této otázce jsem velice skeptický.

Řecké banky se i v současnosti na agregované úrovni pohybují stále v záporných hospodářských číslech. Zároveň se potýkají s enormním množstvím špatných nesplácených úvěrů, přičemž trend takového vývoje pokračuje negativním směrem. Ze strany řeckých bank došlo v reakci na tento vývoj k prvním prodejům a vyčlenění takto toxických portfolií směrem ke specializovaným investorům, kteří se na přebírání takových pohledávek zaměřují. Jako pozitivní skutečnost ovšem vnímám návrat země na finanční a kapitálové trhy v roce 2017 prostřednictvím emise dluhopisů. Země tedy již není závislá výhradně na nouzových zdrojích od mezinárodního společenství a je schopna zajistit si likviditu pomocí běžných operací na finančním trhu.

4. Analýza Alpha Bank

4.1. Struktura analýzy

Pro vymezení metody finanční analýzy v oblasti bankovníctví můžeme vycházet z následující definice: „*Finanční analýza je typem poměrové analýzy. Úkolem finanční analýzy je tedy globální posouzení finanční situace banky na základě finančních údajů minulého vývoje. Je jedním z faktorů, které ovlivňují finanční plány, zejména v kratším časovém horizontu.*“⁶⁶

Při komplexním zkoumání výkonnosti komerčních bank se lze zaměřit na zkoumání finančních i tzv. nefinančních informací. Do oblasti nefinančních informací spadá oblast klientů, interních procesů a oblast učení se a růstu. Oblast klientů je charakteristická měřením loajality a uspokojení potřeb stávajících zákazníků. Významným prvkem je zde i měření schopnosti získávat nové zákazníky, pronikat na nové trhy nebo do nových strategických segmentů. Oblast interních procesů banky, ve smyslu souhrnu činností, lze chápat jak z pohledu optimalizace stávajících procesů, tak i nově vznikajících, které musí obstát v konkurenčním prostředí a odpovídat stále náročnějším požadavkům klienta. Oblast učení se a růstu věnuje pozornost především zaměstnancům banky a informačním systémům. Může sem spadat například investice do lidského kapitálu v podobě snahy vzdělávat zaměstnance všech oblastí společnosti či investicím do rozvoje a modernizace vnitřních informačních systémů.⁶⁷

Ve své práci se zaměřuji výhradně na analýzu finančních informací a budu dále zjišťovat, jak se vývoj ekonomické situace a bankovního trhu v Řecku promítl do hospodaření vybrané konkrétní banky. Zároveň se pokusím v analýze zohlednit všechny, z mého pohledu klíčové, události, které měly na vývoj banky vliv.

Jako datový zdroj jsem využil auditorem ověřené výroční zprávy banky, které jsou veřejně k dispozici na webových stránkách banky.⁶⁸ Výroční zprávy jsou dostupné i v anglickém jazyce a z nich jsem pro účely své práce vycházel, a to výhradně. Při zpracování datových přehledů a tabulek jsem v názvosloví ponechal původní jazykovou verzi. Dále je také nutné podotknout, že všechna data ve výkazech jsou uvedené v

⁶⁶ PALÍŠKOVÁ, Marcela. Řízení obchodních bank: vybrané kapitoly. Praha: C.H.Beck, 2006. ISBN 80-7179-381-7, str 26

⁶⁷ PALÍŠKOVÁ, Marcela. Řízení obchodních bank: vybrané kapitoly. Praha: C.H.Beck, 2006. ISBN 80-7179-381-7, str17-20

⁶⁸ Oficiální webové stránky Alpha Bank [online]. [cit. 2018-10-21]. Dostupné z: <https://www.alpha.gr/en>

Eurové měně, pokud není řečeno jinak. Součástí výročních zpráv jsou účetní závěrky, které jsou konstruovány na základě mezinárodních účetních standardů IFRS v souladu s regulací Evropského parlamentu 1606/2002, dle platného znění. Všechna data v této analýze vycházejí výhradně z nekonsolidovaných účetních výkazů, což mi umožnilo zaměřit se výhradně na data za subjekt Alpha Bank a zmapovat co nejvěrněji jeho vývoj (bez ohledu na skupinu Alpha Group). Při analýze se zaměřím na rozbor následujících výkazů:

- výkaz zisku a ztráty;
- rozvaha banky.

Jako sledované období jsem si vymezil časový úsek od počátku roku 2010 až do konce roku 2015. Aby bylo možné pracovat s meziročními změnami a porovnávat je v průběhu sledovaného období, rozhodl jsem se ve vybraných případech zařadit i data z roku 2009.

Cílem této části práce není provedení plnohodnotné finanční analýzy sledované banky, ale zaměřit se na skutečnost, jaký dopad měl vývoj v Řecku na fungování tohoto subjektu. V následujících kapitolách se vždy budu věnovat nejdříve pohledu na agregovaná data za účelem posouzení vývoje všech uvedených veličin. Zde je mým cílem identifikovat všechny zásadní položky výkazů, pozorovat průběh jejich vývoje a identifikovat nestandardní výkyvy ve vývoji. U klíčových položek se budu věnovat jejich detailnějšímu rozpadu, při snaze komentovat vývoj dané položky. Pro porovnání dat vybrané banky a zbytku trhu jsem zpracoval kapitolu č. 7.

4.2. Profil banky

Alpha Bank byla založena ve své původní podobě již roku 1879, přičemž v roce 1915 byla přejmenována na Bank of Kalamata a počínaje rokem 1925 se stala veřejně obchodovatelnou společností na Athénské burze. Po různorodém historickém vývoji vznikla v březnu roku 1994 oficiální značka Alpha Bank. Jedná se tedy o bankovní společnost s velice bohatou historií a silnou pozicí na bankovním trhu, a to s přesahem do regionu střední a jižní Evropy. Alpha bank prostřednictvím svých dceřiných společností zasahuje v rámci své činnosti do oblasti komerčního bankovníctví, investičního bankovníctví, správy majetku, pojišťovnictví a leasingu.

Náhled na rozsah dceřiných společností můžeme vidět v tabulce č. 13 níže, kde je zpracován přehled dceřiných společností k datu 31. 6. 2018, které jsou rozčleněny dle oblastí podnikání. U každé společnosti uvádím informaci o vykázaném stavu majetku, závazků či přehledu výnosů a nákladů.

i. Subsidiaries

(Amounts in thousand of Euro)

Name	Assets	Liabilities	Income	Expenses	Letters of guarantee and other guarantees
Banks					
1. Alpha Bank London Ltd	13,950	2,768	3,577	13	339
2. Alpha Bank Cyprus Ltd	32,722	103,069	1,405	347	46,453
3. Alpha Bank Romania S.A.	760,790	101,222	1,419	1,136	292,951
4. Alpha Bank Albania S.H.A.	38,860	63,524	2,218	(62)	20,817
Leasing					
1. Alpha Leasing A.E.	199,945	1,548	2,809	568	10,044
2. ABC Factors A.E.	416,338	588	5,499	1,262	107,324
Investment Banking					
1. Alpha Finance A.E.P.E.Y.	437	13,058	391	206	
2. SSIF Alpha Finance Romania S.A.		2			
3. Alpha A.E. Investment Holdings		2,498	8	27	
4. Alpha A.E. Ventures Capital management – AKES		2,395	17	6	
5. Emporiki Ventures Capital Developed Markets Ltd		10,560			
6. Emporiki Ventures Capital Emerging Markets Ltd		9,367			
Asset Management					
1. Alpha Asset Management A.E.D.A.K.	2,783	29,833	10,011	187	
Insurance					
1. Alpha Insurance Agents A.E.		2,886		6	
2. Alphalife A.A.E.Z.	4,501	8,649	2,366	3,654	

Tabulka 13 – Přehled dceřiných společností Alpha bank k datu 30.6.2018.; Zdroj: Výroční zpráva banky dostupná z oficiální webové stránky.⁶⁹

Alpha Bank je univerzální bankou, která nabízí komplexní produktové řešení v oblasti retailového, korporátního i privátního bankovníctví. Na řeckém bankovním trhu zaujímá banka významné postavení, přičemž se dle bilanční sumy ke konci roku 2017 řadila na třetí místo, viz tabulka č. 14.

Bilanční sumy předních řeckých bank k 31.12.2017	
Pireus Bank	67,416 mld EUR
National Bank of Greece	64,768 mld EUR
Alphabank	60,813 mld EUR
EFG Eurobank Ergasias	60,029 mld EUR
Attika Bank	3,6 mld EUR

Tabulka 14 – Bilanční sumy předních řeckých bank k 31.12.2017; Zdroj: Vlastní zpracování, dle výročních zpráv zmíněných bank.

⁶⁹ <https://www.alpha.gr/en/group/investor-relations/group-results-and-reporting/financial-statements-bank-and-group?listfilter=384FFF8B82FB4C95A682BDC8E2424328&tags=3B38EF7F65DB4A22B8BC27FCA29F1992>

Alpha Bank jsem si k analýze vybral z toho důvodu, že se jedná o přední bankovní instituci s dlouholetou tradicí. Zároveň však na rozdíl od ostatních předních bank neprošla v průběhu sledovaného období tak výraznými majetkovými změnami, jako například Piraeus Bank. Každá fúze či jiný druh majetkové obměny znamená významný zásah do majetkové a finanční pozice banky, což z pozice zpracovatele analýzy považuji za rušivý element pro hodnocení vývoje. I přes tuto skutečnost došlo k významným událostem, a to především k fúzi Alpha bank s Emporiki Bank S.A. (2013) a odkup retailové divize CITI Bank Greece a Diners Club Greece A.E.P.P (2014). Platí, že pokud bych měl finanční data plnohodnotně analyzovat, musel bych očistit výkazy banky od dopadů této fúze. Jak jsem již zmínil v úvodu, pro účely mé práce ale nepovažuji pro stanovení svých závěrů takovou operaci za nezbytnou.

4.2.1. Fúze s Emporiki Bank

První významnou událostí byla fúze s Emporiki Bank S.A., která byla zrealizována ke dni 1. 2. 2013, přičemž tímto dnem převzala Alpha Bank nad jmenovanou bankou plnou kontrolu. Jednalo se o velké sloučení, které bylo předmětem složitých jednání a vyžadovalo samozřejmě schválení regulátora trhu. Těsně před sloučením pracovala Emporiki Bank se sítí 320 poboček, ve kterých pracovalo 4000 zaměstnanců a její bilanční suma čítala 19,125 miliard EUR. Hlavní motivací pro fúzi bylo z pohledu Alpha Bank:

- vytvoření silného finančního subjektu na trhu;
- Emporiki Bank byla před sloučením rekapitalizována prostřednictvím své mateřské společnosti Credit Agricole (navýšení kapitálu o více než 585 milionů EUR). Alpha Bank si tedy polepšila co do kapitálové vybavenosti a kvality;
- převzetí kvalitního úvěrového portfolia s vysokou mírou krytí;
- využití vzájemné synergie.⁷⁰

Převzetí úvěrového portfolia se významně projevilo do finanční pozice banky (kapitola 5) a také majetkové struktury banky (kapitole 6).

⁷⁰ Výroční zpráva Alpha Bank k 31.12.2013

4.2.2. Odkup retailové divize CITI Bank a Diners Club

Tato majetková transakce byla dokončena 30. 9.2014, přičemž došlo k odkupu retailové divize pobočky zahraniční banky CITI Bank. V číslech tento transfer znamenal:

- převzetí 20 retailových poboček;
- převzetí portfolia přibližně 480 000 klientů;
- převzetí portfolia 2 miliard EUR v oblasti správy majetku (angl. Wealth management), 0,9 miliard EUR na depozitech a 0,4 miliard EUR na úvěrových produktech (především kreditní karty).

Hlavní motivací pro tuto majetkovou operaci bylo silné tržní postavení CITI Bank v oblasti správy majetku, o kterou chtěla Alpha Bank rozšířit své produktové portfolio.

V rámci tohoto transferu získala Alpha Bank kontrolu nad Diners Club, velice významným hráčem na trhu především kreditních karet. Hlavní motivací této transakce bylo rozšíření klientského a produktového portfolia v oblasti spotřebitelského financování.⁷¹

⁷¹ Výroční zpráva Alpha Bank k 31.12.2014

5. Výkaz zisku a ztráty Alpha Bank

Výkaz zisku a ztráty je klíčovým výkazem ke zjištění finanční výkonnosti sledovaného subjektu v daném období. V tabulce č. 15 se nachází přehled výkazů zisků a ztrát v letech 2009 a 2015. K dispozici zde jsou informace o výnosech, nákladech, jednorázových ztrátách, daňové zátěži a z toho vyplývajícím celkovém zisku či ztrátě. Všechny uvedené hodnoty jsou platné vždy k 31. prosinci daného roku a jedná se o výkaz tokových veličin.

Z výkladu metodiky IFRS, dle které banka vede své výkaznictví, lze výnosové položky definovat následovně: „*Výnosy zvyšují ekonomické užitky během účetního období zvyšováním aktiv či snižováním závazků; rozlišují se výnosy (v užším slova smyslu) (revenue) a zisky (v užším slova smyslu) (gains); výnosy (v užším slova smyslu) představují například tržby z prodeje, poplatky, úroky, dividendy, licenční poplatky a nájemné; zisky (v užším slova smyslu) představují například zisky z prodeje aktiv, nerealizované zisky.*“⁷² Z pohledu struktury výkazu Alpha Bank jsou nejzásadnějšími výnosovými položkami úrokové výnosy, výnosy z přijatých poplatků a provizí, výnosy z dividend a výnosy z finančních transakcí.

Oproti tomu nákladové položky jsou vymezeny následovně: „*náklady snižují ekonomické užitky během účetního období snižováním aktiv či zvyšováním závazků; rozlišují se náklady (v užším slova smyslu) a ztráty (v užším slova smyslu) (losses); náklady (v užším slova smyslu) představují například náklady na prodej, mzdy a odpisy; ztráty (v užším slova smyslu) představují například ztráty z pohrom, ztráty z prodeje aktiv, nerealizované ztráty a kurzové ztráty.*“⁷³ Hlavní nákladové položky Alpha Bank jsou úrokové náklady, náklady na provize, zaměstnance banky či administrativní náklady.

Výkaz je strukturován do následujících položek sald: celkové výnosy (řádek 10), celkové náklady (řádek 16), zisk/ztráta před zdaněním (řádek 21) a po zdanění (řádek 26).

⁷² JÍLEK, Josef a Jitka SVOBODOVÁ. Účetnictví podle mezinárodních standardů účetního výkaznictví 2013. Třetí vydání. Praha: GRADA Publishing, 2013. ISBN 978-80-247-4710-1.

⁷³ JÍLEK, Josef a Jitka SVOBODOVÁ. Účetnictví podle mezinárodních standardů účetního výkaznictví 2013. Třetí vydání. Praha: GRADA Publishing, 2013. ISBN 978-80-247-4710-1.

* Všechny částky jsou uvedeny v tisících EUR.

* Nákladové položky a položky ztráty jsou uvedené se znaménkem minus (-)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1 Interest and similar income	3 339 178	2 955 785	3 156 266	2 806 242	2 676 549	2 788 599	2 647 094
2 Interest expense and similar charges	-1 994 966	-1 604 904	-1 802 712	-1 780 274	-1 516 787	-1 245 900	-1 037 928
3 Net interest income	1 344 212	1 350 881	1 353 554	1 025 968	1 159 762	1 542 699	1 609 166
4 Fee and commission income	316 910	283 012	262 488	253 843	321 848	380 900	315 702
5 Commission expense	-38 178	-41 062	-42 926	-41 633	-47 656	-46 903	-59 348
6 Net fee and commission income	278 732	241 950	219 562	212 210	274 192	333 997	256 354
7 Dividend income	105 037	46 527	10 586	494	664	52 027	35 465
8 Gains less losses on financial transactions	263 591	9 161	117 302	-444 990	-18 704	16 145	-91 280
9 Other income	14 276	12 326	14 491	12 372	23 433	18 171	16 868
10 Total income	2 005 848	1 660 845	1 715 495	806 054	1 439 347	1 963 039	1 826 573
11 Staff costs	-412 686	-403 212	-390 992	-408 144	-417 991	-528 342	-401 781
12 Voluntary separation scheme cost	-	-	-	-	-	-200 800	-64 300
13 General administrative expenses	-434 138	-389 426	-359 340	-352 522	-436 484	-496 326	-443 556
14 Depreciation and amortization	-56 072	-57 770	-60 317	-60 270	-48 357	-62 719	-71 336
15 Other expenses	-2 946	-6 484	-1 205	-26 680	-46 941	-16 952	-7 057
16 Total expenses	-905 842	-856 892	-811 854	-847 616	-949 773	-1 305 139	-988 030
17 Impairment losses and provisions to cover credit risk	-532 300	-758 198	-897 803	-1 374 711	-1 609 775	-1 393 551	-2 699 237
18 Impairment losses on Greek Government bonds and loans guaranteed by the Hellenic Republic eligible to PSI	-	-	-4 787 657	-	-	-	-
19 Negative goodwill from the acquisition of Emporiki Bank	-	-	-	-	3 295 718	-	-
20 Negative goodwill from the acquisition of Diners	-	-	-	-	-	-	48 237
21 Profit/(Loss) before income tax	567 706	45 755	-4 781 819	-1 416 273	2 175 517	-735 651	-1 812 457
22 Income tax	-101 616	-46 552	939 153	279 133	681 504	677 122	823 105
23 Profit/(loss) after income tax, from continuing operations	466 090	-797	-3 842 666	-1 137 140	2 857 021	-47 461	-989 352
24 Extraordinary tax (Law 3845/2010 and Law 3808/2009)	-37 433	-55 512	-	-	-	-	-
25 Profit/(loss) after income tax, from discontinued operations	-	-	-	-	-	-11 068	-42 924
26 Profit/(loss) after income and extraordinary tax	428 657	-56 309	-3 842 666	-1 137 140	2 857 021	-58 529	-1 032 276

Tabulka 15 – Výkaz zisku a ztráty Alpha Bank v letech 2009 až 2015; Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky.

Při pohledu na položku celkových výnosů (řádek 10) můžeme vidět kolísající vývoj ve smyslu meziročního růstu či poklesu. Významný propad zde nastal v roce 2012, kdy došlo k meziročnímu poklesu o více než 53 %. Tento negativní propad byl dle mého názoru tažen kombinací klesajících úrokových výnosů a růstu úrokových nákladů, jinými slovy poklesem čistých úrokových výnosů (řádek 3). Další příčinu

vidím v položce ztrát z finančních operací (řádek 8), kde je vykázána ztráta ve výši 444 990 tis EUR. Ve zbytku sledovaného období došlo na výnosové straně ke změně tohoto trendu a zbylé dva roky proběhly v duchu rostoucích výnosů.

Položka celkových nákladů (řádek 16) vykazuje po celou dobu sledovaného období mírný růst s vychýlením v roce 2014, kde došlo k výraznému meziročnímu nárůstu o takřka 38 %.

Při kalkulaci ostatních výnosů a nákladů hrají významnou roli opravné položky ke krytí úvěrového rizika (řádek 17), které jsou primárně odrazem zhoršené kvality úvěrového portfolia. V průběhu sledovaných let byl vývoj opravných položek rostoucí a logicky tak negativně zasáhl do hospodářských výsledků banky (kapitola 3.2.). Dalším zásadním zásahem do hospodářského vývoje byl dopad PSI programu, kterému jsem se věnoval v kapitole 3.3. V této souvislosti byla bankou realizována ztráta hospodaření ve výši přibližně -4,787 miliardy EUR.

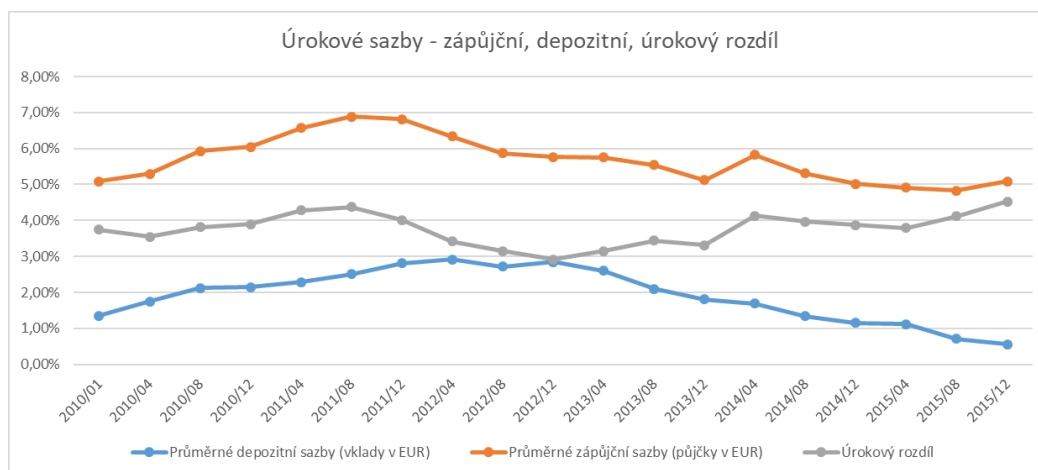
Při pohledu na vykazované výsledky hospodaření po zdanění (řádek 26) je vidět jednoznačně negativní vývoj v hospodaření banky. Ve sledovaném období byl rok 2013 jediným rokem, kdy skončilo hospodaření banky s vykázaným ziskem. V tomto roce realizovala banka zisk ve výši přibližně +2,857 miliardy EUR. Je však potřeba uvést na pravou míru, že hlavním důvodem ziskového hospodaření byla pozitivní očekávání spojená s goodwillem při fúzi s Emporiki Bank (3.2.1.). Hodnota tohoto pozitivního očekávání byla vyčíslena přibližně na 3,295 miliardy EUR. Nejvyšší hodnota ztráty byla vykázána na konci roku 2012, a to ve výši přibližně -3,842 miliardy EUR. V následujících podkapitolách se budu věnovat rozpadu významných položek výkazu.

5.1. Čistý úrokový výnos

Realizace úrokových výnosů je zpravidla primárním zdrojem zisku komerčních bank, jejichž hlavním předmětem činnosti je přijímání vkladů, což představuje zdroj úrokových nákladů. Na druhé straně je poskytování úvěrů, jakožto zdroj úrokových výnosů. Kromě výše objemu poskytnutých úvěrů je z pohledu banky klíčové řízení a dosahování stabilní politiky úrokových sazeb, založené na stanovení vhodné úrokové marže. Úroková marže vzniká zpravidla rozdílem mezi zápůjčními a depozitními úrokovými sazbami, které banky promítají do svých obchodních vztahů s klienty. Úrokové sazby se stanovují rozdílně na úrovni klientského segmentu, produktu, ve

výjimečných případech i na úrovni jednotlivých klientů. Čisté úrokové výnosy vznikají jako rozdíl mezi úrokovými výnosy a náklady, kterým se budu věnovat blíže v dalších podkapitolách.

Abych zvýšil vypovídající hodnotu těchto dat, zpracoval jsem zároveň přehled vývoje úrokových sazeb na řeckém bankovním trhu mezi lety 2010 a 2015. Jedná se o sazby depozitní i zápůjční, které jsou rozděleny do segmentů domácností a nefinančních institucí. Přehled jsem vytvořil na základě dat z Řecké národní banky, kde je kromě datových sestav k dispozici i metodologický popis výpočtů jednotlivých sazeb.⁷⁴ Tržní úrokové sazby jsou konstruovány na základě údajů od všech registrovaných kreditních institucí působících v Řecku (tedy včetně nebankovních subjektů) a jsou vypočítány na základě váženého průměru jednotlivých úrokových sazeb v daných segmentech, s přihlédnutím, zda se jedná o krátkodobé nebo dlouhodobé úrokové sazby či jejich tržní podíl.

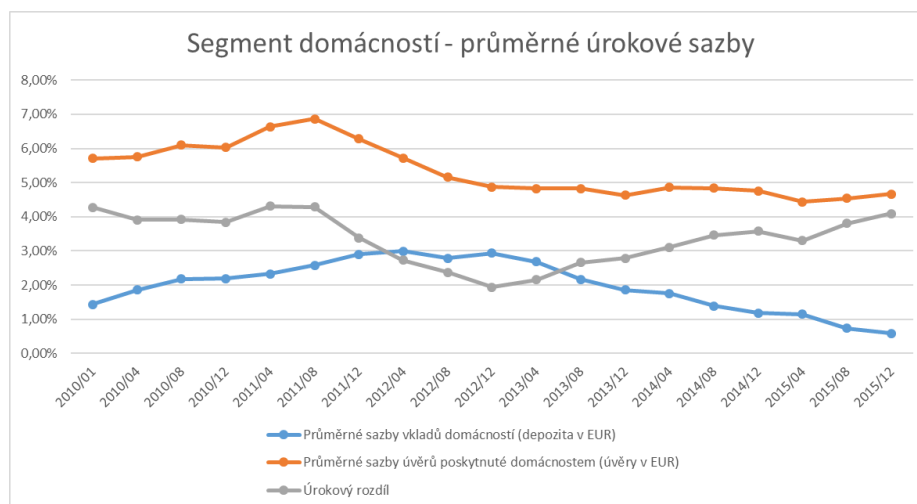
Graf 25 – Přehled úrokových sazeb na řeckém bankovním trhu; Zdroj: Vlastní zpracování dle statistických dat z Bank of Greece⁷⁵

Úrokové sazby, uvedené v grafu č. 25, reprezentují vývoj depozitních a zápůjčních úrokových sazeb na kvartální bázi. Na první pohled je vidět, že přibližně do konce roku 2011 je vývoj daných sazeb v obou případech rostoucí. Od poloviny roku 2012 dochází ke klesání sazeb, s tím rozdílem, že depozitní úroková sazba klesá výrazně rychleji než sazba zápůjční, která spíše stagnuje. Tímto vývojem dochází ke zvyšování úrokového rozdílu, který je v grafu také znázorněn. Zvyšující se úrokový

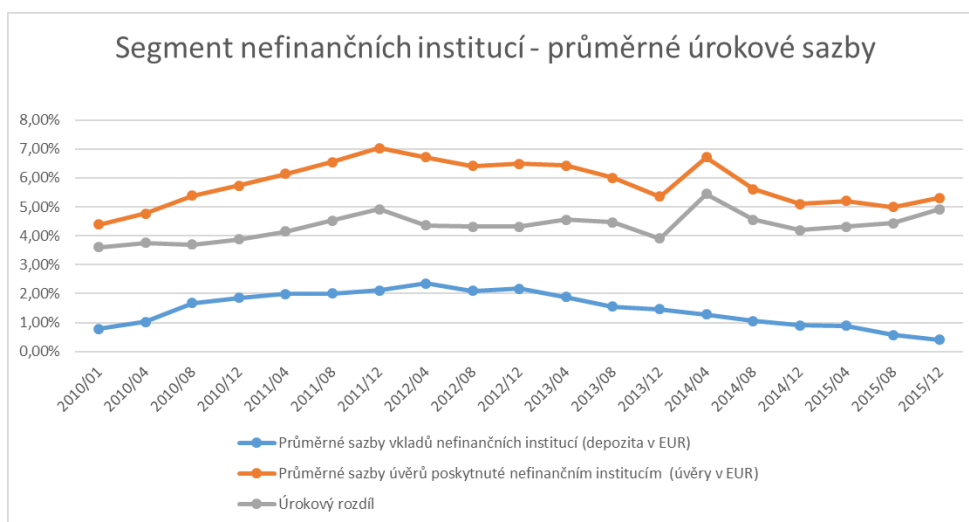
⁷⁴ Bank Deposit and Loan Interest Rates [online]. Athens: Bank of Greece [cit. 2018-11-06]. Dostupné z: https://www.bankofgreece.gr/pages/en/statistics/rates_markets/deposits.aspx - soubory: *Bank interest rates on new euro-denominated deposits and loans vis-à-vis euro area residents (Table 1 and 1a) ; Methodological Note*

⁷⁵ Dostupné z: https://www.bankofgreece.gr/pages/en/statistics/rates_markets/deposits.aspx

rozdíl je pro banku pozitivní zprávou, protože dochází buď k tlaku na rychlejší růst úrokových výnosů oproti nákladům nebo jen k rychlejšímu poklesu úrokových nákladů. V každém případě se jedná o pozitivní dopad do výsledku hospodaření banky. Pokud bychom se zaměřili na detail segmentů domácností a nefinančních institucí, vypadá vývoj takřka identicky, viz graf č. 26 a 27 níže. Jediný viditelný rozdíl lze najít přibližně v polovině roku 2014 u segmentu nefinančních institucí, kde došlo ke skokovému nárůstu o více než jeden a půl procenta.

Graf 26 – Vývoj řeckých úrokových sazeb v segmentu domácností; Zdroj: Vlastní zpracování dle statistických dat z Bank of Greece⁷⁶

Graf 27 - Vývoj řeckých úrokových sazeb v segmentu nefinančních institucí; Zdroj: Vlastní zpracování dle statistických dat z Bank of Greece⁷⁷.

⁷⁶ Bank Deposit and Loan Interest Rates [online]. Athens: Bank of Greece [cit. 2018-11-06]. Dostupné z: https://www.bankofgreece.gr/pages/en/statistics/rates_markets/deposits.aspx - soubory: Bank interest rates on new euro-denominated deposits and loans vis-à-vis euro area residents (Table 1 and 1a) ; Methodological Note

⁷⁷ Bank Deposit and Loan Interest Rates [online]. Athens: Bank of Greece [cit. 2018-11-06]. Dostupné z: https://www.bankofgreece.gr/pages/en/statistics/rates_markets/deposits.aspx - soubory: Bank interest rates on new euro-denominated deposits and loans vis-à-vis euro area residents (Table 1 and 1a) ; Methodological Note

5.1.1. Úrokové a jiné podobné výnosy

Úrokové a jiné podobné výnosy jsou rozpadem řádku č. 1 v tabulce č. 15 ve výkazu zisku a ztrát. Tato položka vykazuje po celé sledované období mírně klesající tendence, přičemž mezi lety 2010 a 2015 došlo postupně k vyklesání o více než 10 % na konečnou hodnotu přibližně 2,647 mld. EUR (řádek 10).

** Všechny částky jsou uvedeny v tisících EUR.*

** Nákladové položky a položky ztráty jsou uvedené se znaménkem minus (-)*

		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1.	Due from banks	146 808	100 954	116 035	69 209	27 414	23 244	11 388
2.	Due from customers	2 022 816	1 726 523	1 924 909	1 760 936	1 906 621	2 077 856	1 902 312
3.	Securitized loans	317 615	458 071	362 309	296 410	243 989	262 590	288 933
4.	Securities held for trading	8 269	6 290	8 189	4 098	1 032	558	168
5.	Available for sale securities	179 045	115 405	149 648	298 441	247 476	186 656	254 644
6.	Held to maturity securities	111 823	132 171	172 805	64 219	21 047	8 456	4 675
7.	Securitized instruments	50 068	16 567	-	-	13 957	26 818	16 068
8.	Derivative financial instruments	496 942	387 526	412 764	297 616	201 697	191 231	157 772
9.	Other	5 792	12 278	9 607	15 313	13 316	11 181	11 134
10.	Total	3 339 178	2 955 785	3 156 266	2 806 242	2 676 549	2 788 590	2 647 094

Tabulka 16 – Úrokové a jiné podobné výnosy Alpha Bank v letech 2009 až 2015; Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z výročních zpráv banky

Výrazný pokles lze pozorovat v položce výnosů z pohledávek za bankami. Zde došlo mezi lety 2010 a 2015 k poklesu z hodnoty 100 954 tis EUR na 11 388 EUR. Důvodem je jednoduše skutečnost, že pokles těchto výnosů odpovídá výraznému snižování objemu pohledávek za bankami, viz tabulka č. 24, strana 64. Jako další důvod vnímám pokles sazeb na mezibankovním trhu, kde si mohou banky vzájemně půjčovat prostředky a mají vzájemné obchodní vztahy.⁷⁸ Především v druhé polovině sledovaného období sazby výrazně klesaly, což mohlo mít dopad i do výnosů Alpha Bank.

Výnosy z pohledávek za klienty nejsou charakteristické žádným trendem a vývoj je velice kolísavý. Větší nárůst lze pozorovat pouze v roce 2014, přičemž zde hlavní roli hrál vývoj zápůjčních a depozitních úrokových sazeb. Zápůjční sazby totiž klesaly pomaleji než sazby depozitní a tím pádem byla úroková marže pro banku v druhé polovině sledovaného období vyšší. V segmentu nefinančních institucí navíc došlo v roce 2014 ke skokovému nárůstu zápůjční sazby bez změny sazby depozitní. Důvod, proč jsem přesvědčen o důležitosti pohybu sazeb, je skutečnost, že v této části sledovaného období (2013 - 2015) docházelo k poklesu objemu úvěrů, nikoliv k jejich růstu.

⁷⁸ data z ekonomického portálu: <https://fred.stlouisfed.org/series/IR3TIB01GRQ156N>

5.1.2. Úrokové a jiné podobné náklady

Úrokové a jiné podobné náklady jsou rozpadem řádku č. 2 ve výkazu zisku a ztráty. Tato položka vykazuje zpočátku sledovaného období růst, který se následně od roku 2012 mění v poměrně výrazný pokles. Mezi lety 2010 a 2015 došlo k poklesu o více než -35 % (řádek 6 v tabulce č. 17). Položka úrokové náklady z obchodních vztahů s klienty (řádek 2) je přibližně do konce roku 2013 rostoucí, přičemž následuje výrazný pokles. Důvodem poklesu úrokových nákladů je dle mého názoru vývoj tržních depozitních úrokových sazeb, viz graf č. 26 a 27 na str. 57, kdy banka platila za cizí zdroje od klientů nižší úrokové platby a tím pádem vykazovala nižší náklady a vyšší výnosnost.

** Všechny částky jsou uvedeny v tisících EUR.*

** Nákladové položky a položky ztráty jsou uvedené se znaménkem minus (-)*

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1. Due from banks	-211 297	-180 785	-328 324	-560 852	-259 027	-92 592	-299 669
2. Due from customers	-780 294	-618 087	-635 255	-554 285	-720 565	-643 278	-286 691
3. Debt securities in issue and other borrowed	-347 366	-231 641	-263 447	-229 625	-202 961	-194 433	-180 986
4. Derivative financial instruments	-555 565	-471 026	-477 901	-355 934	-246 790	-226 722	-172 725
5. Other	-100 444	-103 365	-97 785	-79 578	-87 444	-88 875	-97 857
6. Total	-1 994 966	-1 604 904	-1 802 712	-1 780 274	-1 516 787	-1 245 900	-1 037 928

Tabulka 17 - Úrokové a podobné náklady Alpha Bank v letech 2009 až 2015. Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky

U položky úrokové náklady za ostatními bankami (řádek č. 1) dochází mezi lety 2010 a 2013 k výraznému nárůstu nákladů, přičemž od roku 2013 přichází pokles. Důvodem je kolísání objemu závazků za jinými bankami, který mezi lety 2012 a 2014 poklesl objem těchto závazků o více než 32% (tabulka č. 24, str. 64).

5.2. Čisté výnosy z poplatků a provizí

Při pohledu na oblast poplatků a provizí se zaměřím pouze na nejvýznamnější položky, a to na provizi z úvěrů, kreditních karet a bankovních záručních listů. Agregovaná data vykazují rostoucí tendence, především mezi lety 2012 a 2014. Jako hlavní příčinu tohoto vývoje vnímám zmíněné fúze a majetkové vstupy (viz kapitola 4.2.2.) Emporiki Bank a získání portfolia od CITI Bank. V případě položky poplatků z úvěrů došlo během roku 2015 k výraznému meziročnímu poklesu o přibližně 74 %. Paradoxní však je, že objem poskytnutých úvěrů klientům se mezi lety 2014 a 2015 prakticky neměnil. Bohužel se mi nepodařilo dohledat příčinu takové značné změny ve vývoji.

* Všechny částky jsou uvedeny v tisících EUR.

* Nákladové položky a položky ztráty jsou uvedené se znaménkem minus (-)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1 Loans	70 679	65 326	67 884	69 496	102 807	112 832	29 303
2 Letters of guarantee	38 595	41 654	41 896	45 907	58 857	68 600	69 906
3 Imports-exports	10 808	10 568	9 896	7 783	9 609	11 441	10 368
4 Credit cards	48 143	42 824	36 598	35 361	37 560	43 942	52 689
5 Fund transfers	45 804	39 926	35 706	32 173	37 751	42 936	36 585
6 Mutual funds	19 916	18 084	13 403	9 629	13 574	17 713	29 778
7 Advisory fees and securities transaction fees	7 998	5 964	2 220	1 162	1 855	7 414	1 031
8 Issuance of securities of Law 3723/2008	-	-	-11 378	-3 437	-4 007	-10 725	-11 509
9 Foreign exchange trades	-	-	6 560	7 852	9 080	11 928	15 568
10 Commission 1% on the nominal value of EFSF bonds	-	-	-	-	-12 667	-	-
11 Other	36 789	17 604	16 777	6 284	19 773	27 916	22 635
12 Total	278 732	241 950	219 562	212 210	274 192	333 997	256 354

Tabulka 18 - Výnosy z poplatků a provizí Alpha Bank v letech 2009 až 2015. Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky

5.3. Zisk/ztráta z operací na finančním trhu

Při pohledu na výsledky operací na finančním trhu hodnotím jako nejvýznamnější položku dluhopisy držené z investičních důvodů. Vývoj byl kolísavý, s výjimkou výrazné odchylky v průběhu roku 2012, kde vznikla ztráta ve výši -414 600 tis. EUR. Vliv na tuto ztrátu mělo přehodnocení tržních podmínek v rámci dopadu programu PSI (3.4.). Jinak je tato položka spíše kolísající a je ovlivněna vysokými ztrátami z investic či dluhopisových instrumentů.

* Všechny částky jsou uvedeny v tisících EUR.

* Nákladové položky a položky ztráty jsou uvedené se znaménkem minus (-)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1 Foreign exchange differences	15 422	12 587	22 215	18 944	19 526	-2 842	-8 553
2 Securities held for trading:							
3 A) Bonds	63 697	-1 966	-4 401	60 449	5 837	1 622	1 954
4 Investment securities:							
5 A) Bonds	176 138	5 665	52 075	-414 600	169 002	109 947	-80 713
6 B) Shares	-845	420	-13 896	-25 718	-10 419	-2 626	-7 591
7 C) Mutual funds	-590	0	-	-	-	-	-
8 D) Other securities	-	-	-276	-16 602	2 963	5 111	-3 499
9 Loan portfolio	0	-2 791	3 750	-	-	-	-
10 Investments	5 065	2 219	595	1 442	-279 493	-38 789	-24 207
11 Derivative financial instruments	864	-2 645	69 982	-9 844	-38 225	-32 236	87 186
12 Valuation of the convertible bond loan held by Credit Agricole	-	-	-	-	110 400	-25 000	-
13 Other financial instruments	3 840	-4 328	-12 742	-59 061	1 705	958	-55 857
14 Total	263 591	9 161	117 302	-444 990	-18 704	18 704	-91 280

Tabulka 19 - Zisky a ztráty z operací na finančním trhu za subjekt Alpha Bank v letech 2009 až 2015. Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky

5.4. Náklady na zaměstnance banky

V tabulce č. 20 je možné vidět vývoj nákladů, které se vztahují k zaměstnancům banky. Nejvýznamnější vykázanou položkou je hodnota vyplacených mezd v průběhu jednotlivých let. V první polovině sledovaného období docházelo k poklesu této položky, přičemž následně mezi lety 2013 a 2014 došlo ke skokovému nárůstu.

** Všechny částky jsou uvedeny v tisících EUR.*

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1 Wages and salaries	290 619	283 196	270 527	250 617	313 521	363 577	278 994
2 Social Security contributions	73 989	74 971	72 731	67 524	94 477	117 062	83 822
3 Common Insurance Fund of Bank Employees	18 496	16 496	14 414	12 246	11 534	7 934	5 195
4 Employee defined benefit obligation	3 008	3 607	8 655	9 041	-14 618	10 387	4 058
5 Employee indemnity provision due to retirement in accordance with Law 2112/1920	-	-	-	46 622	-10 532	4 272	4 064
6 Other	26 574	24 942	24 665	22 094	23 609	25 110	25 648
7 Total	412 686	403 212	390 992	408 144	417 991	528 342	401 781

Tabulka 20 - Náklady na zaměstnance banky mezi lety 2009 až 2015. Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky

Pro doplnění dokládám v tabulce č. 21 přehled o vývoji počtu zaměstnanců v jednotlivých letech. Zpočátku stabilní vývoj byl ovlivněn až roku 2013 již zmíněnými majetkovými změnami v bance. Naopak následný pokles nákladů a poklesu počtu zaměstnanců příkládám snaze optimalizovat provozní náklady. Meziroční pokles výše mezd tedy na první pohled odpovídá tendenci poklesu počtu zaměstnanců.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Number of employees - Alpha Bank	8 612	8 318	7 553	11 268	9 648	9 012

Tabulka 21 - Vývoj počtu zaměstnanců banky mezi lety 2009 až 2015. Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky

5.5. Administrativní náklady

Vývoj administrativních nákladů měl po celou dobu sledovaného období klesající tendenci, což přisuzuji snaze o nákladovou optimalizaci, které jsem se dotkl v kapitole 3.6. Úsporné kroky lze pozorovat prakticky na úrovni všech nákladových položek.

** Všechny částky jsou uvedeny v tisících EUR.*

		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1	Rent of buildings	39 261	37 992	32 365	26 941	33 175	36 206	32 918
2	Rent and maintenance of EDP equipment	42 283	33 411	27 934	21 162	17 721	21 337	17 323
3	EDP expenses	41 024	36 859	25 875	28 037	28 733	34 051	28 985
4	Marketing and advertisement expenses	34 023	24 989	19 365	17 367	18 379	21 184	19 331
5	Telecommunications and postage	31 678	28 095	22 509	18 055	19 079	20 477	21 537
6	Third party fees	38 628	40 454	50 853	54 067	86 181	97 403	31 825
7	Consultants fees	7 355	7 796	6 359	6 907	6 266	6 800	5 548
8	Contribution to Deposit and Investment Guarantee Fund	16 139	14 985	14 306	10 459	33 512	34 391	65 980
9	Insurance	5 779	6 154	5 643	9 395	9 092	9 192	6 910
10	Consumables	7 920	4 896	3 972	3 063	3 811	4 847	5 502
11	Electricity	7 253	7 664	6 843	7 078	9 738	11 144	10 584
12	Agency fees	5 558	2 053	328	557	-	-	-
13	Taxes (VAT, real estate etc.)	45 462	48 592	54 376	56 507	71 265	77 461	66 515
14	Repairs of buildings and equipment	6 470	6 144	5 091	5 122	8 787	6 119	5 768
15	Cleaning fees	3 589	3 894	3 372	3 165	2 481	3 751	3 194
16	Security	7 372	8 656	8 559	8 056	8 131	9 101	8 690
17	Transportation	3 386	2 995	2 761	2 342	3 198	3 676	3 409
18	Services form collection agencies	19 653	23 744	15 549	10 587	8 265	-	17 985
19	Other	71 305	50 053	53 280	63 655	68 670	99 186	91 552
20	Total	434 138	389 426	359 340	352 522	436 484	496 326	443 556

Tabulka 22 - Administrativní náklady mezi lety 2009 až 2015. Zdroj: Výroční zprávy banky

Určitou odchylkou jsou již zmiňované roky 2013 a 2014, kdy došlo kvůli majetkovým transferům k nárůstu nákladové režie. Je však potřebné zdůraznit, že Emporiki Bank, která byla předmětem transferu do Alpha Bank, disponovala sítí 320 poboček. Vysoký nárůst tedy neodpovídal takovému rozsahu přebírající pobočkové sítě, viz graf č. 23. Tyto události se projeví zvýšením nákladů, které můžeme pozorovat například u položky nájemné za budovy (řádek č. 1 v tabulce č. 22 níže). Pro doložení příčin tohoto růstu jsem zpracoval tabulku č. 23, která obsahuje přehled počtu poboček a provozovaných bankomatů. I zde můžeme vnímat snahu o redukci nákladů v podobě klesajícího počtu obou položek.

	2 010	2011	2 012	2013	2014	2 015
Number of brachnches	430	414	405	626	609	608
Number of ATM's (On-site + Off-site)	851	815	789	1 237	1 220	827

Tabulka 23 – Přehled poboček banky a provozovaných bankomatů v letech 2010 a 2015. Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z HBA⁷⁹

⁷⁹ https://www.hba.gr/En/Statistics/List?type=BanksNetwork_EN

6. Rozvaha Alpha Bank

Abychom mohli analyzovat majetkovou pozici banky, musíme se zaměřit na její rozvahu. Pro vymezení tohoto výkazu lze vycházet z následující definice: „*Rozvaha je účetním výkazem, který zachycuje bilanční formou stav dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku (aktiva) a zdrojů jejich financování (pasiva) vždy k určitému datu.*“⁸⁰ Rozvaha bankovní instituce má odlišný charakter od rozvahy většiny nefinančních subjektů, a to především z následujících důvodů:

- „*převážnou část majetku banky tvoří finanční majetek, což je logické vyjádření podnikatelského zaměření banky jako obchodníka s penězi;*
- *struktura majetku banky vystavuje banku relativně vyšším podnikatelským rizikům;*
- *část majetku banky je uchována ve velmi likvidní podobě, neboť banka využívá tohoto majetku k posílení své likvidity, tedy schopnosti dostát závazkům vůči klientům.*“⁸¹

Na straně pasiv se bilance bankovní instituce významně liší například v oblasti zdrojů financování nebo poměrem vlastního a cizího kapitálu. Pro banky je výhodnější čerpat cizí zdroje než zdroje vlastní, jednoduše z toho důvodu, že jsou levnější. Rozdílná je i struktura aktiv, kde například nehraje významnou roli hmotný majetek, zásoby či výrobky. Většinové množství aktiv tvoří pohledávky za klienty, cenné papíry a jiné investiční instrumenty. Při rozboru bilančního vývoje se zaměřím především na:

- vývoj bilanční sumy;
- strukturu aktiv a pasiv v průběhu sledovaného období.

Rozvahu Alpha Bank jsem zpracoval do tabulky č. 24 na str. 64, která obsahuje data z období mezi lety 2009 až 2015. Zároveň je tabulka doplněna i o hodnoty meziročních procentuálních změn, které během sledovaného období nastaly. Při pohledu na vývoj bilanční sumy lze konstatovat, že převládá klesající trend v řádu nižších jednotek procent.

⁸⁰ RŮČKOVÁ, Petra. Finanční analýza. 4. rozšířené vydání. Praha: GRADA Publishing, 2011, s. 9-10. ISBN 978-80-247-3916-8.

⁸¹ RŮČKOVÁ, Petra. Finanční analýza. 4. rozšířené vydání. Praha: GRADA Publishing, 2011, s. 9-10. ISBN 978-80-247-3916-8.

* Všechny částky jsou uvedeny v tisících EUR.

ASSETS	2009	2010	%	2 011	%	2012	%	2013	%	2014	%	2015	%
1 Cash and balances with Central Banks	2 725 974	2 805 166	2,91%	1 149 500	-59,02%	770 193	-33,00%	1 006 294	30,65%	1 266 442	25,75%	698 730	-44,78%
2 Due from banks	12 161 433	8 824 257	-27,44%	6 721 846	-23,83%	6 623 503	-1,46%	5 036 860	-23,95%	4 714 551	-6,40%	3 406 569	-27,74%
3 Securities held for trading	66 946	35 796	-46,53%	13 760	-61,56%	14 119	2,61%	7 001	-50,41%	1 729	-75,30%	1 888	9,20%
4 Derivative financial assets	373 600	442 013	18,31%	639 968	44,78%	740 614	15,73%	807 911	9,09%	1 153 944	42,83%	794 471	-31,15%
5 Loans and advances to customers	41 810 755	39 919 035	-4,52%	36 152 015	-9,44%	32 796 574	-9,26%	44 236 465	34,88%	43 475 910	-1,72%	41 558 014	-4,41%
6 Investment securities - Available for sale	2 399 720	2 808 560	17,04%	2 886 888	3,14%	6 171 283	113,03%	4 449 576	-27,90%	4 638 825	4,25%	4 890 891	5,43%
7 Investment securities - Held to maturity	4 868 493	5 181 136	6,42%	2 681 447	-48,25%	1 082 215	-59,64%	1 017 694	-5,96%	93 817	-90,78%	2 823	-96,99%
8 Investment securities - Loans and receivables	-	-	-	-	-	-	-	4 308 556	-	4 299 101	-0,22%	4 289 482	-0,22%
9 Investments in subsidiaries, associates and joint ventures	1 794 719	1 653 042	3,25%	1 954 335	5,47%	2 150 455	10,04%	2 070 735	-3,71%	2 072 689	0,09%	2 087 386	0,71%
10 Investment property	48 325	47 706	-1,28%	40 387	-15,34%	31 683	-21,55%	28 205	-10,98%	31 939	13,24%	28 813	-9,79%
11 Property, plant and equipment	639 222	631 262	-1,25%	628 171	-0,49%	596 994	-4,96%	754 299	26,35%	729 585	-3,28%	691 847	-5,17%
12 Goodwill and other intangible assets	75 951	98 520	29,72%	86 875	-11,82%	93 429	7,54%	196 067	109,86%	261 351	33,30%	299 821	14,72%
13 Deferred tax assets	313 798	455 552	45,17%	1 487 782	226,59%	1 780 276	19,66%	2 740 649	53,95%	3 604 079	31,50%	4 372 486	21,32%
14 Other assets	494 527	582 163	17,72%	743 975	27,79%	947 321	27,33%	1 442 735	52,30%	1 289 764	-10,60%	1 421 770	10,23%
15 Assets held for sale	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 831	-	447 601	24345,71%
16 Non-current assets held for sale	75 113	86 687	15,41%	-	-100,00%	-	-	-	-	-	-	-	-
17 Total Assets	67 848 576	63 770 895	-6,01%	55 196 949	-13,44%	53 798 659	-2,53%	68 103 047	26,59%	67 634 557	-0,69%	64 992 882	-3,91%
LIABILITIES	2009	2010	%	2 011	%	2012	%	2013	%	2014	%	2015	%
18 Due to banks	15 291 428	18 729 995	22,49%	22 774 803	21,60%	25 825 551	13,40%	19 356 329	-25,05%	17 558 462	-9,28%	25 170 637	43,35%
19 Derivative financial liabilities	628 886	1 106 591	75,96%	1 584 153	43,16%	1 529 730	-3,44%	1 374 261	-10,16%	1 946 401	41,63%	1 556 555	-20,03%
20 Due to customers	35 258 048	31 233 710	-11,41%	23 749 193	-23,96%	23 191 009	-2,35%	37 504 689	61,72%	37 817 447	0,83%	27 733 679	-26,66%
21 Debt securities in issue and other borrowed funds	10 405 582	6 980 873	-32,91%	5 288 584	-24,24%	2 317 252	-56,18%	1 295 445	-44,10%	2 021 165	56,02%	406 231	-79,90%
22 and other taxes	88 549	113 295	27,95%	37 199	-67,17%	22 774	-38,78%	32 781	43,94%	47 819	45,87%	21 108	-55,86%
23 Deferred tax liabilities	187 970	224 819	24,92%	326 140	38,89%	372 468	14,20%	-	-100,00%	-	-	-	-
24 Employee defined benefit obligations	-	-	-	380	-	48 672	12708,42%	74 574	53,22%	94 683	26,97%	105 816	11,76%
25 Other liabilities	1 208 773	931 867	-22,91%	833 093	-10,60%	866 049	3,96%	1 059 717	22,36%	993 887	-6,21%	831 557	-16,33%
26 Provisions	3 768	9 247	145,41%	10 460	13,12%	30 173	188,46%	258 945	758,20%	333 520	28,80%	410 446	23,06%
27 Liabilities related to assets held for sale	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	338 820	-
28 Total Liabilities	63 073 004	59 340 397	-5,92%	54 604 005	-7,98%	54 203 678	-0,73%	60 955 741	12,46%	60 813 384	-0,23%	56 574 849	-6,97%
EQUITY	2009	2010	%	2 011	%	2012	%	2013	%	2014	%	2015	%
33 Share Capital	3 451 067	3 451 067	0,00%	1 100 281	-68,12%	1 100 281	0,00%	4 216 872	283,25%	3 830 718	-9,16%	461 064	-87,96%
34 Share premium	406 867	406 867	0,00%	2 757 653	577,78%	2 757 653	0,00%	4 212 062	52,74%	4 858 216	15,34%	10 790 870	122,12%
35 Reserves	202 391	-6 542	-103,23%	73 770	-122,64%	213 097	188,87%	517 559	142,87%	53 351	-89,69%	153 631	187,96%
36 Retained earnings	715 247	579 106	-19,03%	-3 338 760	-676,54%	-4 476 050	34,06%	-1 799 187	-59,80%	-1 921 112	6,78%	-2 987 532	55,51%
37 Total Equity	4 775 572	4 430 498	-7,23%	592 944	-86,62%	-405 019	-168,31%	7 147 306	-1864,68%	6 821 173	-4,56%	8 418 033	23,41%
38 Total Liabilities and Equity	67 848 576	63 770 895	-6,01%	55 196 949	-13,44%	53 798 659	-2,53%	68 103 047	26,59%	67 634 557	-0,69%	64 992 882	-3,91%

Tabulka 24 - Vývoj bilance banky v letech 2009 až 2015. Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky

Výjimkou je rok 2013, kdy došlo k výraznému meziročnímu nárůstu bilance banky přibližně o 26,59 %. Tento vývoj byl tažen především významným nárůstem položky úvěrových a jiných pohledávek za klienty na straně aktiv a růstem závazků za klienty na straně pasiv.

* Všechny částky jsou uvedeny v tisících EUR.

2010	%	2 011	%	2012	%	2013	%	2014	%	2015	%
63 770 895	-6,01%	55 196 949	-13,44%	53 798 659	-2,53%	68 103 047	26,59%	67 634 557	-0,69%	64 992 882	-3,91%

Tabulka 25 - Vývoj bilanční sumy banky v letech 2009 až 2015. Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky

6.1. Struktura aktiv

Na straně aktiv banky nedošlo po celou dobu sledovaného období k žádným významným změnám ve struktuře výkazu. Dílčí změny proběhly na úrovni jednotlivých položek v reakci na vzniklé interní či externí události. V následujících podkapitolách se budu věnovat rozboru nejvýznamnějších aktiv banky.

6.1.1. Úvěrové a jiné pohledávky za klienty banky

Jak již bylo řečeno, nejvýznamnější položkou na straně aktiv banky jsou úvěrové a jiné pohledávky za klienty. „U univerzálních bank je tato rozvahová položka dominantní. Jde o pohledávky z poskytnutých úvěrů všem typů nebankovních klientů, tedy firmám, domácnostem a municipalitám.“⁸² Podíl těchto pohledávek za klienty na objemu celkových aktiv banky v tabulce č. 27 umocňuje jejich významnost.

* Všechny částky jsou uvedeny v tisících EUR.

1	ASSETS	2010	2 011	2012	2013	2014	2015
6	Loans and advances to customers	39 919 035	36 152 015	32 796 574	44 236 465	43 475 910	41 558 014

Tabulka 26 – Vývoj úvěrů a podobných pohledávek za klienty v letech 2009 až 2015. Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky

	2010	2 011	2012	2013	2014	2015
Podíl pohledávek za klienty na celkových aktivech banky	62,60%	65,50%	60,96%	64,96%	64,28%	63,94%

Tabulka 27 – Podíl pohledávek za klienty na celkových aktivech banky; Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky

⁸² PALÍŠKOVÁ, Marcela. Řízení obchodních bank: vybrané kapitoly. Praha: C.H.Beck, 2006. ISBN 80-7179-381-7. ,

Vývoj pohledávek za klienty má mezi lety 2010 a 2013 klesající charakter, přičemž tato skutečnost odpovídá negativnímu a utlumenému ekonomickému prostředí v zemi. Další roli zde dle mého názoru hrají odpisy hodnoty úvěrů v případě opoždění splátek či úpadku dlužníků. Z pohledu změn v bilanci banky je nejvýznamnějším časovým úsekem rok 2013, kdy nastal skokový nárůst objemu této položky v souvislosti s realizovanou fúzí (Emporiki Bank). Pro lepší pochopení struktury se zaměřením na formu těchto pohledávek v logice produktových oblastí, na úrovni různých klientských segmentů. V první části tabulky č. 28 se data vztahují k retailovému segmentu, tedy segmentu fyzických osob a fyzických osob podnikajících. Ve druhé části jsou data za segment firemní klientely a třetí část představuje zmiňované snížení hodnoty pohledávek z titulu opravných položek.

* Všechny částky jsou uvedeny v tisících EUR.

		2010	2 011	2012	2 013	2014	2 015
Individuals	Mortgages:						
	Non-securitized	11 363 534	11 131 239	10 826 337	16 680 013	16 857 072	16 589 955
	Securitized	-	-	-	99 096	-	-
	Consumer:						
	Non-securitized	1 772 396	1 999 177	2 589 987	3 147 784	3 037 977	3 448 236
	Securitized	1 958 435	1 599 358	1 056 336	1 319 169	1 462 066	1 299 934
	Credit cards:						
	Non-securitized	400 875	239 125	299 143	464 973	563 560	653 766
	Securitized	724 026	684 851	545 203	471 800	579 353	565 583
	Other	54 824	53 622	54 826	13 765	-	-
Total		16 274 090	15 707 372	15 371 832	22 196 600	22 500 028	22 557 474
Companies	Corporate loans:						
	Non-securitized	23 241 798	22 665 680	19 431 773	25 705 409	25 529 128	26 275 219
	Securitized	1 562 067	1 542 694	1 355 796	1 480 643	2 084 171	2 126 179
	Other receivables	592 417	421 646	244 394	413 204	307 033	376 383
	Total	25 396 282	24 630 020	21 031 963	27 599 256	27 920 332	28 777 781
Less	Allowance for impairment losses	-1 751 337	-2 176 898	-3 607 221	-5 559 391	-6 944 450	-9 777 241
	Allowance for impairment losses of loans guaranteed by the Hellenic Republic eligible to PSI	-	-2 008 479	-	-	-	-
	Total	39 919 035	36 152 015	32 796 574	44 236 465	43 475 910	41 558 014

Tabulka 28 - Přehled pohledávek za klienty banky s rozdělením klientských segmentů. Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky

Jednotlivé produktové oblasti se vykazují buď jako sekuritizované nebo nesekuritizované úvěry. Pro vysvětlení podstaty sekuritizace, kterou lze označit za fenomén finančního světa především posledních dvou desetiletí, můžeme vycházet z následující definice: „Sekuritizace aktiv je založena na sdružování jednotlivých strukturovaných aktiv (např. úvěrů, pohledávek, cenných papírů) do balíku, který je postoupen třetí osobě. Na balík, který je vytvořen z podkladových aktiv, jsou emitovány cenné papíry, jež jsou kryté peněžními příjmy aktiv z portfolia. Emisní proces nově

vydávanych cenných papírů krytých aktivy, je zpravidla zabezpečován investičními zprostředkovateli, které cenné papíry dále prodávají jak institucionálním, tak i drobným investorům.“⁸³

V retailovém segmentu data prezentují vývoj objemů držených úvěrů či obdobných pohledávek v oblastech hypotečních úvěrů, spotřebního financování a kreditních karet. Oblast hypotečních úvěrů zaznamenala mezi lety 2010 a 2013 pokles, přičemž roku 2013 dochází ke skokovému nárůstu. Ve zbytku sledovaného období je tento vývoj již bez významných změn poměrně stabilní. Prakticky všechny hypoteční úvěry byly drženy výhradně v neseuritizované podobě. Naopak je tomu u produktové oblasti spotřebního financování, kde můžeme objemy taktéž rozdělit na neseuritizované nebo seuritizované. Neseuritizované spotřební úvěry vykazují rostoucí trend po celou dobu sledovaného období, přičemž od roku 2010 do roku 2015 došlo k celkovému nárůstu takřka na dvojnásobek původní hodnoty (+94,55 %). Oblast seuritizovaných spotřebních úvěrů se vyvíjela opačným směrem, kdy došlo mezi roky 2010 a 2015 k vyklesání o necelých 34 % oproti původnímu stavu. Oblast kreditních karet zaznamenala v roce 2011 propad, přičemž od tohoto okamžiku po zbytek sledovaného období objemy neustále narůstaly. Na rozdíl od trendu seuritizovaných hypotečních úvěrů je vývoj seuritizovaných kreditních karet po celou dobu rostoucí.

Segmentová oblast firemního bankovníctví zaznamenává podobný vývoj jako segment retailový. Počáteční pokles objemu investičních a provozních úvěrů je přerušen nárůstem v roce 2013 a až do konce období jsou objemy stabilní, resp. mírně rostoucí. Otázce kvality úvěrového portfolia se věnuji z pohledu Alpha Bank v závěrečné kapitole 7, stejně tak jako srovnání s agregovaným tržním vývojem co do objemu, tak i kvality.

6.1.2. Pohledávky za ostatními bankami

*„Tyto pohledávky mají formu vkladů u jiných bank či úvěrů poskytnutých jiným obchodním bankám. Banky je také drží z důvodu realizace platebního styku.“*⁸⁴ Tato položka zachycuje výsledky mezibankovních obchodních vztahů, které se zpravidla realizují na mezibankovním trhu. Objemy pohledávek za jinými bankami je možné po

⁸³ REVENDA, Zbyněk, Martin MANDEL, Jan KODERA, Petr MUSÍLEK a Petr DVOŘÁK. Peněžní ekonomie a bankovníctví. 5. aktualizované vydání. Praha: Management Press, 2012. ISBN 978-80-7261-240-6.

⁸⁴ PALÍŠKOVÁ, Marcela. Řízení obchodních bank: vybrané kapitoly. Praha: C.H.Beck, 2006. ISBN 80-7179-381-7.

celou sledovanou dobu charakterizovat klesajícím trendem. Nejvýznamnější položkou jsou obchody za účelem umožnění realizace platebního styku, viz řádek č. 1 v tabulce níže.

* Všechny částky jsou uvedeny v tisících EUR.

		2010	2 011	2012	2 013	2014	2015
1	Placements with other banks	6 533 826	4 711 694	5 400 438	3 835 284	3 203 810	2 334 554
2	Guarantees for derivative securities coverage	886 932	1 089 586	1 149 646	1 189 771	1 497 550	1 067 405
3	Sale and repurchase agreements (Reverse Repos)	1 269 070	912 500	65 050	-	109	-
4	Loans to financial institutions	134 429	17 031	17 334	20 770	22 047	13 865
5	Allowance for impairment losses	-	-8 965	-8 965	-8 965	-8 965	-8 965
6	Total	8 824 257	6 721 846	6 623 503	5 036 860	4 714 551	3 406 859

Tabulka 29 – Přehled pohledávek za ostatními bankami. Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky

6.1.3. Cenné papíry

Položky investičních instrumentů jsou rozčleněny na cenné papíry držené za účelem obchodování a cenné papíry držené do splatnosti. Cenné papíry držené za účelem pozdějšího prodeje drží banka především kvůli budoucí realizaci výnosu z cenových rozdílů při prodeji. Cenné papíry držené do splatnosti, nejčastěji dluhové cenné papíry, jsou drženy za účelem dlouhodobé a stabilní realizace úrokových výnosů. Z tabulky č. 30 níže můžeme vidět, že investiční instrumenty držené za účelem pozdějšího prodeje zaznamenaly skokový nárůst v roce 2012, kde došlo k meziročnímu nárůstu takřka o 113 %. Po následujícím propadu se již po zbytek období hodnota této položky významně neměnila.

1	ASSETS	2010	2 011	2012	2013	2014	2015
7	Investment securities						
8	-Availabe for sale	2 808 560	2 896 888	6 171 283	4 449 576	4 638 825	4 890 891
9	-Held to maturity	5 181 136	2 681 447	1 082 215	1 017 694	93 817	2 823

Tabulka 30 – Přehled vývoje držených cenných papírů. Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky

V případě cenných papírů držených do splatnosti lze pozorovat jednoznačně klesající trend po celou dobu sledovaného období. V průběhu sledovaného období došlo k vyklesání z původní hodnoty přibližně 5,181 miliardy EUR v roce 2010 na hodnotu 2,823 miliónu EUR.

6.2. Struktura pasiv

Strana pasiv nám podává informaci o struktuře zdrojů, kterými banka disponuje. Struktura pasiv je rozčleněna na cizí zdroje a vlastní zdroje. Vlastní zdroje, nebo také vlastní kapitál (angl. Equity) vzniká rozdílem mezi aktivy banky a cizími zdroji. Ze struktury rozvahy Alpha Bank můžeme vidět, že podíl vlastního kapitálu je velice malý, což je pro činnost komerčních bank typické. V tabulce č. 31 níže jsem vypracoval přehled tohoto podílu za Alpha Bank. Hodnota v roce 2012 není k dispozici z důvodu dosažené záporné hodnoty vlastního kapitálu. V následujících podkapitolách se zaměřím na nejvýznamnější položky pasiv banky.

	2010	2 011	2012	2013	2014	2015
Podíl vlastního kapitálu na celkových pasivech banky	6,95%	1,07%	-	10,49%	10,09%	12,95%

Tabulka 31 – Podíl vlastního kapitálu na celkových pasivech banky. Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky

6.2.1. Závazky za klienty

Závazky za klienty banky představují především přijaté vklady na vázaných či nevázaných účtech vedených v bance. Jedná se především o vklady na běžných účtech, spořicíh účtech nebo termínovaných depozitech. „*Položka obsahuje také přijaté úvěry od nebankovních institucí, např. nevládních institucí.*“⁸⁵

Pro získání většího detailu o vývoji této položky jsem vypracoval datovou sestavu v tabulce č. 32 níže. Položka vkladů na běžných účtech (řádek č. 1) je v první polovině sledovaného období klesající a je přerušena až skokovým nárůstem v roce 2013. Meziroční nárůst byl v tomto případě přibližně 48,35 %. Následující roky byly ve znamení rostoucího objemu depozit na běžných účtech klientů. Objemy vkladů na spořicíh účtech (řádek č. 2) také v první polovině období klesaly, ale s výrazně větší dynamikou. Jen mezi lety 2010 a 2012 došlo k propadu přibližně o 36,84 %. Jedním z důvodů je dle mého názoru skutečnost, že v době ekonomické recese a s ní spojené nejistoty se lidé krátí úspory a firmám rezervy, které drží právě na těchto rezervních nebo spořicíh účtech.

⁸⁵ PALÍŠKOVÁ, Marcela. Řízení obchodních bank: vybrané kapitoly. Praha: C.H.Beck, 2006. ISBN 80-7179-381-7. , str.6

* Všechny částky jsou uvedeny v tisících EUR.

		2010	2 011	2012	2 013	2014	2015
	Deposits:						
1	Current accounts	4 922 105	4 243 554	4 257 957	6 316 724	6 662 192	7 293 215
2	Saving accounts	7 618 223	5 959 772	4 811 929	8 240 818	8 711 195	9 790 672
3	Term deposits - Synthetic Swaps	507 446	350 057	422 339	8 192	89	157
4	Term deposits - Other	18 030 549	13 072 682	13 260 390	22 275 097	22 220 773	10 539 977
5	Sale and repurchase agreements (Repos)	6 387	3 433	348 455	514 607	46 000	46 140
6	Cheques payable	149 000	119 695	89 939	149 251	117 198	63 518
7	Total	31 233 710	23 749 193	23 191 009	37 504 689	37 757 447	27 733 679

Tabulka 32 - Přehled závazků za klienty; Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky

Objemově nejvýznamnější položka jsou ostatní termínovaná depozita (řádek č. 4) přičemž jejich průběh je obdobný jako u ostatních již zmíněných položek. Rozdílem však je výrazný odliv v roce 2015, kde došlo k meziročnímu poklesu přibližně o 52,57 %.

6.2.2. Závazky za ostatními bankami

„Do této položky patří úvěry a vklady od jiných bank. Tedy jak úvěry poskytnuté centrální bankou, tak úvěry a vklady nakoupené od jiných obchodních bank.“⁸⁶ Vývoj této objemově druhé nejvýznamnější položky na straně pasiv je po celou dobu značně kolísavý. Stěžejní položkou s dominantním podílem jsou závazky za Evropskou centrální bankou, kdy například v roce 2015 tvořila tato dílčí položka takřka 97 % ze všech závazků za ostatními bankami. Jako důvod takového nárůstu vnímám odstřižení země od finančních trhů v roce 2014 a vyšší závislost na nouzových zdrojích.

* Všechny částky jsou uvedeny v tisících EUR.

		2010	2 011	2012	2 013	2014	2015
1	Deposits - Current accounts	34 322	27 387	39 625	60 894	115 207	126 267
2	European Central Bank	14 004 917	19 987 955	23 802 213	17 177 209	14 819 325	24 404 828
3	Other credit institutions	3 575 683	648 560	1 589 793	834 858	495 852	62 821
4	Cash collateral for derivative margin accounts	-	-	-	27 628	193 064	56 960
5	Sale and repurchase agreements (Repos)	579 260	1 755 849	-	857 589	1 681 959	269 292
6	Borrowing funds	517 813	355 052	393 920	397 151	253 055	250 469
7	Total	18 711 995	22 774 803	25 825 551	19 355 329	17 558 462	25 170 637

Tabulka 33 - Přehled závazků ostatními bankami; Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky

⁸⁶ PALÍŠKOVÁ, Marcela. Řízení obchodních bank: vybrané kapitoly. Praha: C.H.Beck, 2006. ISBN 80-7179-381-7. , str.6

6.2.3. Vlastní kapitál

Vývoj položek vlastního kapitálu má klesající tendenci, přičemž v roce 2012 byl dokonce vykázán záporný kapitál ve výši přibližně 405 milionů EUR. Důvodem této situace je položka nerozděleného zisku/ztráty (angl. Retained earnings), která byla nejvyšší právě v tomto roce. Od roku 2013 můžeme vidět posílení položky vlastního kapitálu, který je způsoben dokončenou fúzí s kvalitně kapitalizovanou Emporiki Bank a také dopad pomocných programů v rámci programu Financial envelop (kapitola 3.4.).

EQUITY	2010	2 011	2012	2013	2014	2015
Share Capital	3 451 067	1 100 281	1 100 281	4 216 872	3 830 718	461 064
Share premium	406 867	2 757 653	2 757 653	4 212 062	4 858 216	10 790 870
Reserves	-6 542	73 770	213 097	517 559	53 351	153 631
Retained earnings	579 106	-3 338 760	-4 476 050	-1 799 187	-1 921 112	-2 987 532
Total Equity	4 430 498	592 944	-405 019	7 147 306	6 821 173	8 418 033

Tabulka 34 – Vlastní kapitál banky; Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky

Zhodnocení kapitol 4 až 6

V předchozích kapitolách jsem se zaměřil na analýzu Alpha Bank ve smyslu její finanční a majetkové pozice, přičemž jsem došel k následujícím závěrům.

- banka dosahovala špatných hospodářských výsledků po celou dobu sledovaného období;
- hlavními příčinami dosahovaných ztrát byly především ztráty ze snížení hodnoty finančních aktiv a tvorba rezerv za účely krytí kreditního rizika a dále pak vysoká jednorázová ztráta z titulu dopadu programu PSI (kapitola 3.3.)
- na výnosové straně byly klíčovou položkou čisté úrokové výnosy, které měly především v druhé polovině sledovaného období rostoucí tendenci.
- na nákladové straně je zřejmá tendence optimalizovat, resp. snižovat provozní náklady banky, a to i přes majetkové rozšiřování.

Z analýzy majetkové pozice banky jsem došel k následujícím závěrům:

- v průběhu sledovaného období nedošlo k žádné významné změně struktury bilance banky. Jednorázovým zásahem v podobě růstu bilanční sumy byla provedená fúze s Emporiki Bank v roce 2013 (kapitola 4.2.1.),
- na straně aktiv je nejvýznamnější položka úvěrů a jiných pohledávek za klienty, jejíž vývoj reflektuje již zmíněné majetkové transfery, kde došlo k převzetí nového úvěrového portfolia, přičemž objemově nejvýznamnější kategorií byly především hypoteční a korporátní úvěry. Vývoj v segmentech domácností a firem byl ve své podstatě podobný. První polovina sledovaného období je charakteristická poklesem objemů, přičemž následuje jednorázový nárůst a dále kolísavý, resp. lehce klesající průběh,
- na straně pasiv byly hlavní položkou závazky za klienty, které se skládají především z přijatých běžných a termínovaných vkladů. Vývoj této položky v průběhu sledovaného období klesal, s výjimkou jednorázového navýšení v roce 2013. Vývoj podílu vlastního kapitálu na bilanci banky byl v první polovině sledovaného období velice nízký a stále klesal (6,95% - 1,07% - zápor). V roce 2012 se dostal do záporných hodnot, a to kvůli položce nerozdělené ztráty. Následoval skokový nárůst podílů kvůli provedené fúzi s rekapitalizovanou Emporiki Bank a zároveň se bance dostalo kapitálové pomoci v rámci programu Financial envelop (kapitola 3.3.).

7. Srovnání Alpha Bank se zbytkem trhu

V této části práce se zaměřuji výhradně na srovnání získaných poznatků a dat z předchozích kapitol práce. V jednotlivých podkapitolách se budu stručně věnovat srovnání vývoje Alpha Bank se zbytkem bankovního trhu, přičemž u každé dílčí oblasti doplňuji odkaz na danou kapitolu v práci, kde se danému tématu věnuji podrobně. Srovnání provedu v odpovídajícím rozsahu již probraných oblastí práce a hlavním cílem bude získat odpověď na otázku, zdali se vývoj v Alpha Bank lišil od vývoje zbytku trhu. V rámci mého srovnání se zaměřím na následující oblasti:

- hospodaření banky, resp. hospodářský výsledek;
- kvalita úvěrů;
- objemy úvěrů a depozit;
- kapitálová přiměřenost;
- tendence ve vývoji nákladů.

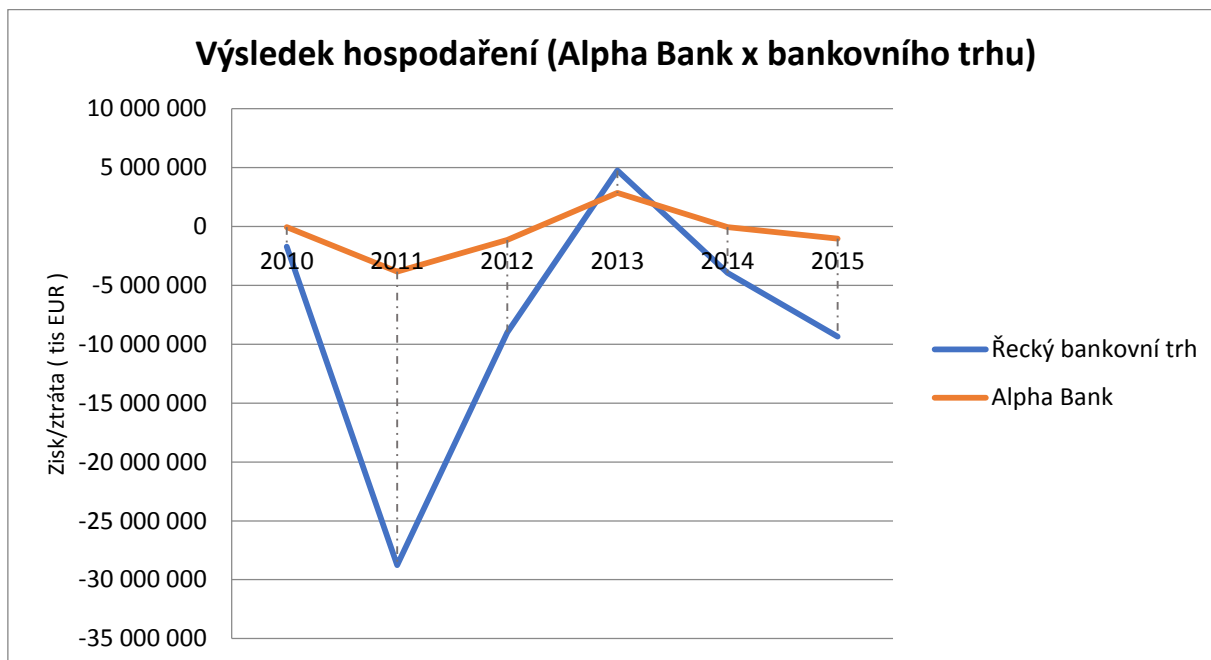
7.1. Hospodářský výsledek

Při tomto srovnání budu vycházet z obsahu kapitol 3.6. a 6, kde jsem rozebíral agregovaná data za celý bankovní trh a data za Alpha Bank. Při pohledu na výsledky hospodaření po zdanění v tabulce č. 35 můžeme vidět, že průběh vývoje u Alpha Bank odpovídá charakteru kumulovaného vývoje za celý bankovní trh. Kromě již zmiňovaného roku 2013, kdy byl hospodářský rok ukončen se ziskem, zakončila banka všechny roky s hospodářskou ztrátou. Nejvýraznější ztráta byla způsobena celoplošně na celém trhu dopadem PSI programu v roce 2011, kdy došlo k přeceňování držených dluhopisů (kapitola 3.4.). Podobnost ve vývoji je pěkně vidět především v grafu č. 28 na následující straně, kde je díky propojení vrcholů vidět prakticky stejná vývojová tendence.

Vývoj výsledku hospodaření po zdanění						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Řecký bankovní trh (kumulované hodnoty)	-1 720 000	-28 754 000	-9 001 000	4 761 000	-3 954 000	-9 361 000
Alpha Bank	-56 309	-3 842 666	-1 137 140	2 857 021	-58 529	-1 032 276

Tabulka 35 – Vývoj výsledku hospodaření po zdanění na úrovni Alpha Bank a celého bankovního trhu; Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky a získaných dat z HBA⁸⁷

⁸⁷ https://www.hba.gr/En/Statistics/List?type=GreeceBrief_EN

Graf 28 - Vývoj výsledku hospodaření na úrovni Alpha Bank a celého bankovního trhu; Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky a dat z HBA⁸⁸

7.2. Kvalita úvěrového portfolia

Struktuře a objemům úvěrového portfolia na úrovni klientských segmentů Alpha Bank jsem se zabýval v kapitole 6.1.1. V této kapitole se pro účely pozdějšího srovnání zaměřím primárně na aspekt kvality úvěrového portfolia banky, přičemž můžeme portfolio rozdělit do následujících kategorií:

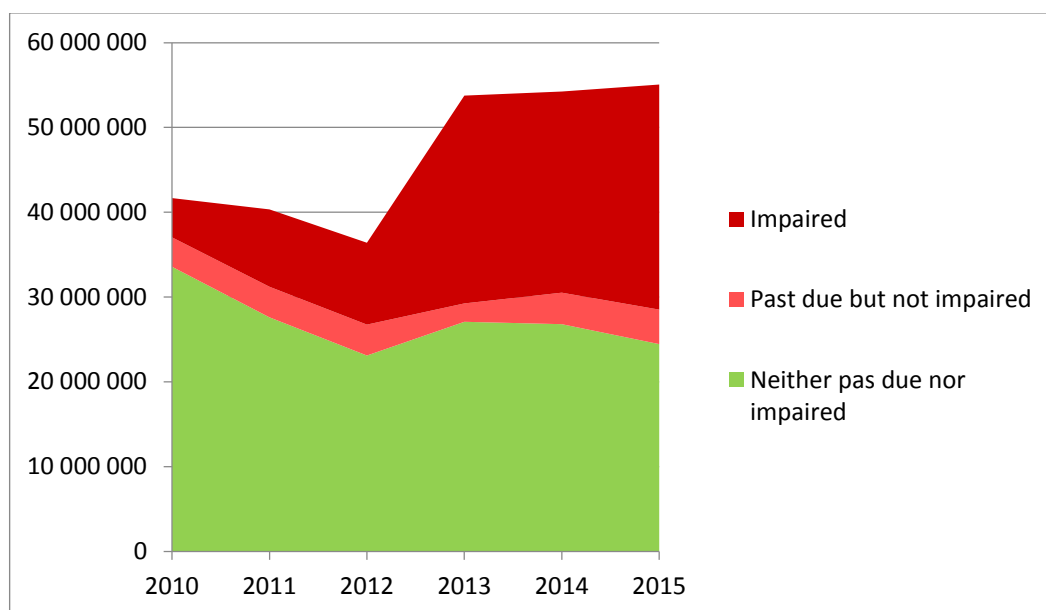
- *Neither pas due nor impaired* - řádně splácené úvěry;
- *Pas due but not impaired* - úvěry, které vykazují chybějící splacení, platby/úrokové splátky po splatnosti v kategoriích 0-90 dní a 90 dní a více;
- *Impaired* - znehodnocené úvěry způsobené neschopností splácet. Banka v těchto případech nepočítá s jejich včasným splacením či splacením v plném rozsahu

V tabulce č. 36 na následující straně příkládám vývoj všech výše zmíněných kategorií napříč úvěrovým portfoliem Alpha Bank. Pro lepší přehlednost doplňuji i grafické znázornění v grafu č. 29.

⁸⁸ https://www.hba.gr/En/Statistics/List?type=GreeceBrief_EN

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Neither pas due nor impaired	33 569 981	27 605 533	23 103 199	27 081 178	26 801 574	24 449 473
Past due but not impaired	3 473 029	3 610 623	3 645 731	2 166 373	3 713 007	4 069 682
Impaired	4 627 362	9 121 236	9 654 865	24 511 539	23 724 367	26 544 293
SUM:	41 670 372	40 337 392	36 403 795	53 759 090	54 238 948	55 063 448
Impairment allowance	-1 751 337	-4 185 377	-3 607 221	-9 522 625	-10 763 037	-13 505 434
Total:	39 919 035	36 152 015	32 796 574	44 236 465	43 475 911	41 558 014

Tabulka 36 – Vývoj objemu úvěrů dle kategorizace úvěrové kvality; Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky

Graf 29 - Vývoj objemu úvěrů dle kategorizace úvěrové kvality; Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky

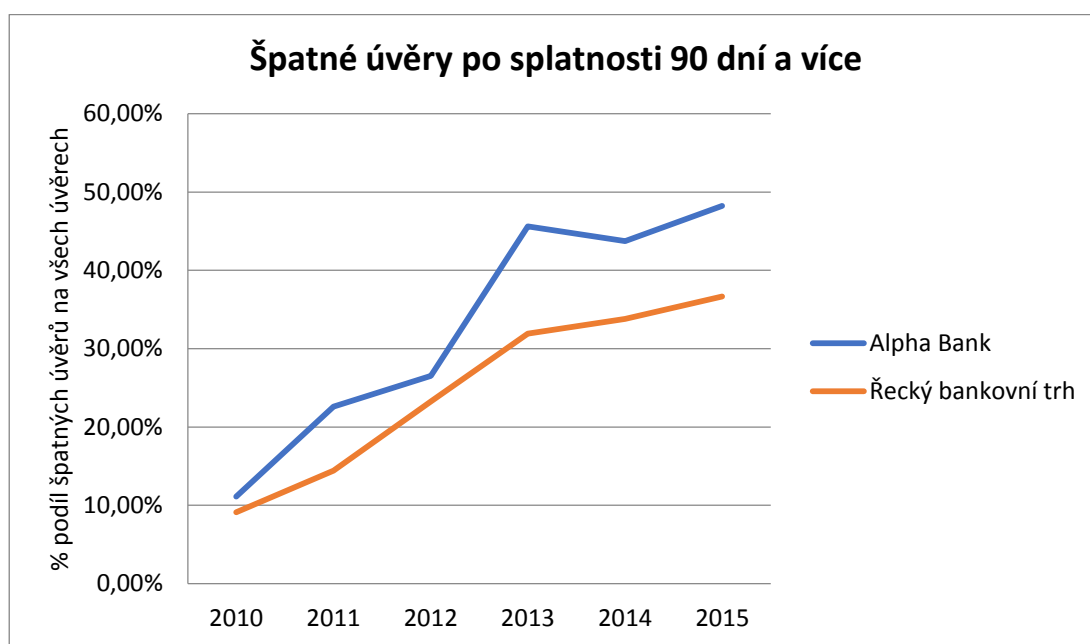
Z vývoje hodnot můžeme vidět jednoznačně zhoršující se kvalitu úvěrového portfolia banky. Zatímco v roce 2010 byl podíl řádně splácených (zelených) úvěrů v poměru k celkové výši úvěrové expozice více než 80%, tak v roce 2015 to bylo pouze necelých 45 %. To znamená, že v roce 2015 bylo více než 55 % úvěrů v portfoliu banky v kategorii problémových. Hlavní příčinou byl enormní nárůst položky Impaired loans, tedy znehodnocených úvěrů. Během sledovaného období se objem takových úvěrů v podílu k celkové úvěrové expozici zvýšil z 11,10 % na 48,21 %. Tento ohromný podíl nekvalitních úvěrů měl významný dopad do hospodaření banky a představoval značné riziko pro její budoucí fungování.

Při rozboru úvěrového portfolia agregovaných dat za řecký bankovní trh (kapitola 3.2.3) jsem se zabýval vývojem ukazatele nevýkonných úvěrů (NPL). Tato položka označuje úvěry, které nejsou řádně splácené, resp. kde došlo k prodlení splátky či

úrokové platby o více než 90 dní po termínu splatnosti. Alpha Bank ve svém výkaznictví s formulovanou položkou NPL nepracuje. V rámci svých výkazů rozděluje úvěry na: řádně splácené úvěry (*Neither pas due nor impaired*), úvěry po splatnosti do 90 dní (*Pas due but not impaired*) a po splatnosti 90 dní a více (*Impaired*). Pokud tedy budu vycházet z této formulace, tak vymezení parametrů NPL dle výkazů Alpha Bank odpovídá položka *Impaired*. Ačkoliv jsem si vědom, že se nejedná o totožné označení pro status úvěru, tak dle zmíněného vymezení se jedná o úvěry s odpovídajícím statutem. Pokud tedy porovnáme podíl špatných úvěrů po splatnosti (90 dní a více) v Alpha Bank a na řeckém bankovním trhu, vyjde srovnání s výsledkem, jak je uveden v tabulce č. 37, resp. grafu č. 30.

Podíl špatných úvěrů na celkovém objemu úvěrů						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Alpha Bank	11,10%	22,61%	26,52%	45,60%	43,74%	48,21%
Řecký bankovní trh	9,12%	14,43%	23,27%	31,90%	33,78%	36,65%

Tabulka 37 - Podíl špatných úvěrů po splatnosti 90 dní a více na celkovém objemu úvěrů; Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z výročních zpráv banky a portálu statista⁸⁹

Graf 30 - Podíl špatných úvěrů po splatnosti 90 dní a více na celkovém objemu úvěrů; Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z výročních zpráv banky a portálu statista⁹⁰

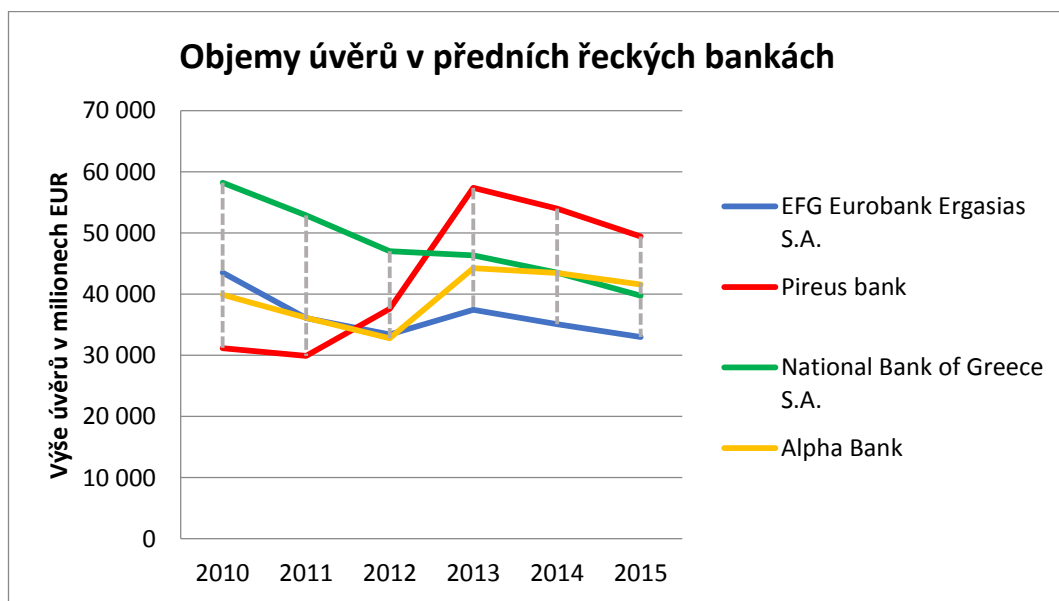
⁸⁹ <https://www.statista.com/statistics/460838/non-performing-bank-loans-in-greece/>

⁹⁰ <https://www.statista.com/statistics/460838/non-performing-bank-loans-in-greece/>

Na základě uvedených dat mohu konstatovat, že problém nekvalitních úvěrových portfolií, který zatěžoval řecký bankovní trh, byl významným problémem i pro Alpha Bank. Vývoj podílu takových úvěrů byl v případě Alpha Bank dokonce ještě horší, než byl tržní průměr ve sledovaném období. V bance se tedy kumulovaly velké objemy špatných úvěrů, které ovlivňovali hospodaření banky a její majetkovou pozici, především z regulatorního pohledu.

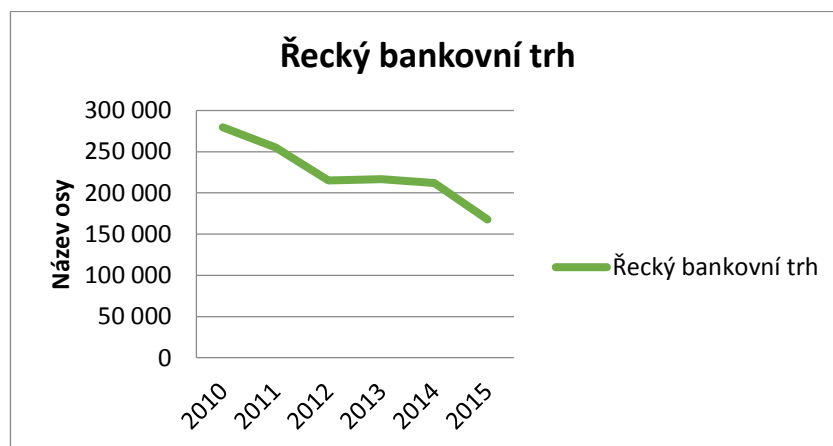
7.3. Objemy úvěrů a depozit

Agregovaný vývoj objemů úvěrů za celý bankovní trh jsem rozebíral v kapitole 3.2., přičemž jsem dospěl k závěru, že objemy na řeckém bankovním trhu měly klesající tendenci. V případě Alpha Bank jsem se této otázce věnoval, a to v podkapitole 6.1.1. Pro srovnání využiji graf č. 31 níže, kde lze vidět, že vývojové trendy jsou doopravdy podobné. V první polovině je charakteristický pokles způsobený ekonomickým útlumem a růstem opravných položek z titulu špatné kvality úvěrů. V prostřední části období je vidět dopad restrukturalizace trhu a přebírání úvěrových portfolií, tedy skokové navyšování objemů. V závěrečné fázi je vidět jednotný pokles, který jako by navazoval na pokles v úvodu. Je však potřeba brát v potaz, že v grafu uvádím čtyři nejvýznamnější bankovní subjekty, které mají naprosto dominantní podíl na celém trhu. Nejedná se tedy o data za objemy všech bankovních úvěrů v zemi, protože takovou statistiku se mi nepodařilo dohledat.

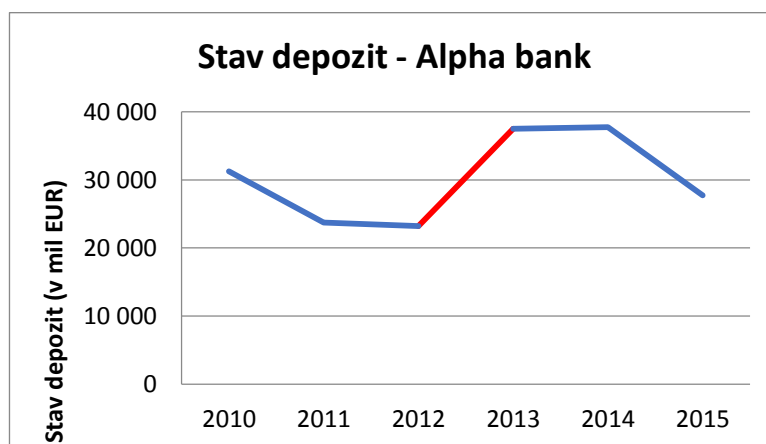
Graf 31 - Objem úvěrů v předních řeckých bankách v letech 2010 až 2015; Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv vybraných bankovních institucí.

Z pohledu depozit jsem v kapitole 3.3. učinil závěr, že řecký bankovní sektor čelil ohromnému tlaku na odliv depozit, který byl pro řízení likviditní situace bank pohromou. Pokud se zaměřím na vývoj depozit na úrovni řeckého bankovního trhu, vypadá vývoj následovně, viz graf č. 32. Trend je klesající po celou dobu sledovaného období, přičemž hlavní poklesy byly realizovány v první polovině sledovaného období a poté v průběhu posledního roku. Celkový odliv depozit z řeckého bankovního sektoru byl mezi sledovanými lety více než 111,821 miliard EUR.

Graf 32 – Průměrný objem depozit na řeckém bankovním trhu v milionech EUR; Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z Bank of Greece⁹¹

V případě Alpha Bank můžeme vidět vývoj depozit na grafu č. 33, přičemž se mi tento vývoj jeví jako velice podobný vývoji na řeckém bankovním trhu. Rozdílem je červeně zbarvená část křivky, kdy došlo k převzetí depozit Emporiki Bank (kapitola 4.2.1.) ve výši přibližně 14 miliard EUR.⁹² Pokud si odmyslíme toto navýšení, byl odliv depozit z banky podobný odlivu na řeckém bankovním trhu. I v této otázce tedy mohu konstatovat, že situace Alpha Bank nebyla odlišná od vývoje zbytku trhu.

Graf 33 - Průměrný objem depozit; Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z výročních zpráv banky

⁹¹ <https://www.bankofgreece.gr/pages/en/statistics/monetary/deposits.aspx>

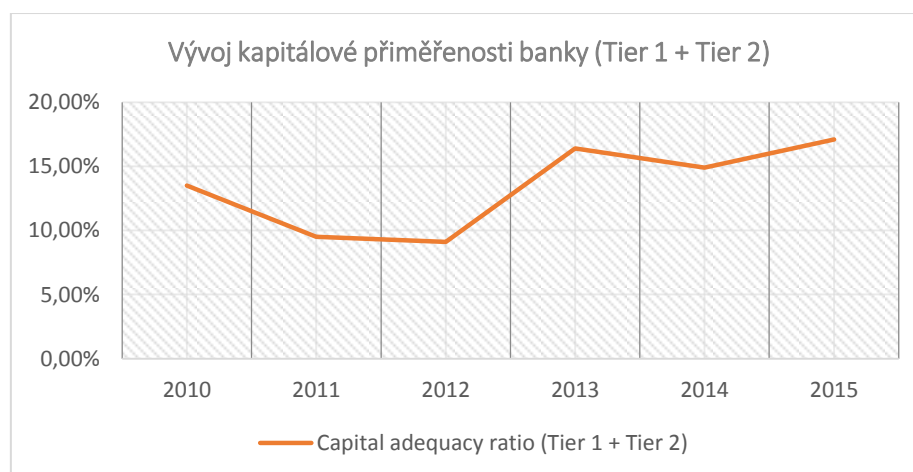
⁹² ANNUAL REPORT, The acquisition of Emporiki Bank

7.4. Kapitálová přiměřenost

Zmiňovaným problémem, kterým jsem se zabýval v kapitole 3.4. je množství a kvalita kapitálu v řeckých bankách. V následujících řádcích se zaměřím na otázku kapitálové přiměřenosti Alpha Bank, opět při srovnání s hodnotami za celý bankovní trh. V případě Alpha Bank přikládám vypracovanou datovou sestavu v tabulce č. 38 níže, kde je přehledně vidět vývoj kapitálových skupin Tier 1, Core Tier 1 a celkový ukazatel kapitálové přiměřenosti (Tier 1 + Tier 2). Data pocházejí z výročních zpráv banky a ve sledovaném období jsou vykazována dle směrnice BASEL II, která byla do řecké legislativy implementována v rámci zákona 3601/2007. Od roku 2013 vzešla v platnost nová verze směrnice, BASEL III pod označením směrnice 2013/36/EU. Vývojové tendence kapitálové přiměřenosti zachycuje i graf č. 30 níže.

	2010	2011	% změna	2012	% změna	2013	% změna	2014	% změna	2015	% změna
Core Tier 1	-	-	-	8,20%	-	16,10%	96,34%	14,70%	-8,70%	17%	15,65%
Tier 1 ratio	11,70%	8,20%	-29,91%	8,60%	4,88%	16,10%	87,21%	14,70%	-8,70%	17%	15,65%
Capital adequacy ratio (Tier 1 + Tier 2)	13,50%	9,50%	-29,63%	9,10%	-4,21%	16,40%	80,22%	14,90%	-9,15%	17,10%	14,77%

Tabulka 38 - Přehled vývoje ukazatelů kapitálové přiměřenosti Alpha Bank. Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky

Graf 34 - Přehled vývoje kapitálové přiměřenosti Alpha Bank; Zdroj: Vlastní zpracování dle výroční zprávy banky

První polovina sledovaného období zachycuje nízké hodnoty kapitálového vybavení banky, přičemž rozdíl v hodnotě ukazatele kapitálové přiměřenosti Tier 1 + Tier 2 byl mezi lety 2010 a 2012 přibližně 4,4%. V roce 2013 došlo k velkému nárůstu ukazatele, který byl zapříčiněn následujícími událostmi:

- dokončená fúze s rekapitalizovanou Emporiki Bank a navýšení kapitálu banky;
- navýšení kapitálu banky v hodnotě 4,571 miliardy EUR, přičemž zhruba 550 milionů EUR bylo z řad institucionálních a privátních investorů. Zbytek prostředků pochází z programu HSFS, resp. Evropského nástroje finanční stability (angl. European Financial Stability Facility);
- pokračováním v zodpovědném přístupu k rizikově váženým aktivům na úrovni bilance banky.

Pokud se podíváme na srovnání ukazatele kapitálové přiměřenosti Alpha Bank a zbytku bankovního trhu, tak porovnání vypadá následovně:

Vývoj CAR (angl. Capital Adequacy Ratio)						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Alpha Bank	13,500%	9,500%	9,100%	16,400%	14,900%	17,100%
Řecký bankovní trh	6,665%	5,731%	5,758%	7,548%	8,062%	9,994%

Tabulka 39 – Srovnání vývoje ukazatele kapitálové přiměřenosti; Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z výročních zpráv banky a portálu The World Bank⁹³, International Monetary Fund, Global Financial Stability Report.

Na základě těchto dat mohu konstatovat, že po celou dobu sledovaného období byla Alpha Bank v otázce kapitálové přiměřenosti nad tržním průměrem. Její kapitálové vybavení tedy bylo nadstandardní a po celou dobu nevykazovala hodnoty, které by byly rizikové z pohledu požadavků regulátora.

7.5. Tendence ve vývoji nákladů

V rámci strategického plánu na obnovu bankovního sektoru byl kromě majetkových fúzí, kapitálové obnovy, likviditní podpory a legislativních opatření stanoven i požadavek na optimalizaci a redukci nákladů řeckých bank. V kapitole č. 3.6. jsem identifikoval tendenci ke snižování provozních nákladů na celém bankovním trhu, které odráží negativní hospodářský vývoj bank. Optimalizace bankovních nákladů byla jednou z komponent strategického plánu na restrukturalizaci celého trhu.⁹⁴ Při srovnání vývoje dat za celý bankovní trh jsem sledoval především položky provozovaných

⁹³ <https://data.worldbank.org/indicator/FB.BNK.CAPA.ZS?locations=GR&view=chart>

⁹⁴ https://www.hba.gr/UplDocs/HBA_GreekBankingSystem_January2017_EN.pdf

poboček, bankomatů a počet zaměstnanců v řeckých bankovních institucích. Pro potřeby shrnutí uvádím data v následující tabulce:

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Number of brachnches	3 735	3 567	3 453	2 886	2 562	2 418
Number of employees	59 413	56 119	54 745	50 167	44 332	44 402
Number of ATM's	6 128	5 884	6 655	5 785	5 449	5 227

Tabulka 40 – Přehled provozovaných poboček, bankomatů a počtu zaměstnanců řeckého bankovního trhu. Zdroj: Vlastní zpracování, dle dat HBA⁹⁵

V případě Alpha Bank je vývoj následující:

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Number of brachnches	430	414	405	626	609	608
Number of employees	8612	8318	7553	11268	9648	9012
Number of ATM's (On-site + Off-site)	851	815	789	1237	1220	827

Tabulka 41 - Přehled provozovaných poboček, bankomatů a počtu zaměstnanců Alpha Bank; Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z výročních zpráv Alpha bank a dat z HBA⁹⁶

I přes přebírání zavedené pobočkové sítě CITI Bank, klientských portfolií a sítě bankomatů můžeme kromě roku 2013 vidět pokles ve všech třech oblastech. Banka se tedy držela tržního trendu a prováděla nákladovou optimalizaci.

7.6. Zhodnocení

Na základě předchozích podkapitol bych rád stručně zhodnotil prováděného srovnání. V rozsahu kapitol 7.1. až 7.5. jsem neidentifikoval žádnou oblast, ve které by byl vývoj Alpha Bank odlišný od vývoje zbytku bankovního trhu. Tuto skutečnost si vysvětluji zaprvé významným postavením banky na řeckém bankovním trhu a dále také vážností a hloubkou všech problémů, které na Řecko a řecké banky dopadají.

⁹⁵ https://www.hba.gr/En/Statistics/List?type=BanksNetwork_EN

⁹⁶ https://www.hba.gr/En/Statistics/List?type=BanksNetwork_EN

Závěrečné zhodnocení práce

Z důvodu průběžně uváděných dílčích závěrů na konci jednotlivých kapitol jsem se rozhodl pojmut toto zhodnocení především ve smyslu vyhodnocení, zdali došlo k naplnění stanovených cílů práce.

V části popisu ekonomického prostředí v zemi (kapitola 1 - 2) pomocí vybraných ukazatelů se mi dle mého názoru podařilo identifikovat některé zásadní vývojové tendence a problémy, které měly prokazatelný dopad do prostředí řeckých bank a jejich fungování v průběhu sledovaného období. Z tohoto důvodu považuji vymezený cíl v rozsahu bodu “a“ na straně č. 2 za dosažený.

V rámci rozboru dat a vývoje na úrovni celého řeckého bankovního trhu (kapitola 3) jsem se zaměřil na popis klíčových událostí, kterými byly především programy *Private sector involvement* a *Strategic assessment of banking sector*. Obě události hrály klíčovou roli v následném vývoji a uspořádání trhu. Dále jsem se snažil vymezit, co řecký bankovní trh zatěžovalo nejvíce a jaké byly příčiny této zátěže. V této souvislosti jsem jako hlavní problémy identifikoval především zhoršující se kvalitu úvěrových portfolií, tlak na odliv depozit a dopady hospodářských a kapitálových ztrát. Zároveň jsem se věnoval zmapování vývoje restrukturalizace trhu, která zde ve sledovaném období proběhla. Na základě získaných dat a poznatků v rozsahu kapitoly 3 považuji vymezené cíle v rozsahu bodu “b“ na straně č. 2 za dosažené.

V části práce zaměřené na analýzu vybrané banky (kapitola 4 – 6) jsem se zabýval rozbořem majetkové a finanční pozice vybrané banky. Zde jsem se zaměřil na vytvoření plnohodnotného datového vývoje v rozsahu vybraných výkazů banky, za účelem pozorování výkyvů v jejich vývoji a snahou komentovat takové změny. Z rozsahových důvodů jsem se omezil na základní úroveň rozboru výkazů, nikoliv provedení plnohodnotné finanční analýzy. V závěrečné kapitole jsem se zaměřil na srovnání vývoje vybrané banky se zbytkem trhu, přičemž rozsah tohoto srovnání odpovídal oblastem, kterým jsem se věnoval v přechozích částech práce. I v rozsahu bodu “c“ na straně č. 2 považuji vymezené cíle za naplněné.

Seznam tabulek

Tabulka 1 – Vývoj absolutní hodnoty HDP vybraných zemích; Vlastní zpracování dle dat z portálu OECD (2018), Gross domestic product (GDP), doi: 10.1787/dc2f7aec-en (Accessed on 01 December 2018).....	4
Tabulka 2 – Meziroční změna ve vývoji HDP ve vybraných zemích; Vlastní zpracování dle dat z portálu OECD (2018), Gross domestic product (GDP), doi: 10.1787/dc2f7aec-en (Accessed on 01 December 2018)	5
Tabulka 3 – Struktura řeckého bankovního trhu k 12/2018; Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z : List of Banks in Greece: TheBanks.eu	21
Tabulka 4 – Přehled nejvýznamnějších položek úvěrové expozice řeckého bankovního sektoru dle produktových oblastí; Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z Bank of Greece.....	27
Tabulka 5 - Rozpad Credit loss projection dle úvěrového portfolia na úrovni scénářů Baseline a Adversed; Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z Bank of Greece	28
Tabulka 6 - Rozpad Credit loss projection dle úvěrového portfolia na úrovni největších řeckých bank (při variantách scénářů Baseline a Adversed); Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z Bank of Greece, (stejný zdroj jako v tabulce č. 5).....	28
Tabulka 7 – Vývoj průměrných objemů depozit v řeckých bankách; Zdroj: Vlastní výpočet dle dat z HBA	32
Tabulka 8 – Dopady programu PSI na jednotlivé řecké banky v jednotkách milionů EUR; Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z Bank of Greece.....	34
Tabulka 9 - Vývoj nekonsolidované bilanční sumy za přední řecké banky v jednotkách milionů EUR; Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv uvedených bank.	39
Tabulka 10 – Bilanční sumy vybraných řeckých bank k 31.12.2017; Zdroj: Vlastní zpracování, dle výročních zpráv uvedených bank.....	39
Tabulka 11 - Přehled vývoje počtu zaměstnanců a provozovaných poboček na úrovni celého řeckého bankovního trhu; Vlastní zpracování dle dat z HBA a výročních zpráv vybraných bank	42
Tabulka 12 – Vybraná finanční data za řecký bankovní sektor v letech 2010 až 2015; Zdroj: HBA	43
Tabulka 13 – Přehled dceřiných společností Alpha bank k datu 30.6.2018.; Zdroj: Výroční zpráva banky dostupná z oficiální webové stránky.	50
Tabulka 14 – Bilanční sumy předních řeckých bank k 31.12.2017; Zdroj: Vlastní zpracování, dle výročních zpráv zmíněných bank.....	50
Tabulka 15 – Výkaz zisku a ztráty Alpha Bank v letech 2009 až 2015; Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky.....	54
Tabulka 16 – Úrokové a jiné podobné výnosy Alpha Bank v letech 2009 až 2015; Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z výročních zpráv banky	58
Tabulka 17 - Úrokové a podobné náklady Alpha Bank v letech 2009 až 2015. Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky	59
Tabulka 18 - Výnosy z poplatků a provizí Alpha Bank v letech 2009 až 2015. Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky	60
Tabulka 19 - Zisky a ztráty z operací na finančním trhu za subjekt Alpha Bank v letech 2009 až 2015. Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky	60
Tabulka 20 - Náklady na zaměstnance banky mezi lety 2009 až 2015. Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky	61
Tabulka 21 - Vývoj počtu zaměstnanců banky mezi lety 2009 až 2015. Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky	61

Tabulka 22 - Administrativní náklady mezi lety 2009 až 2015. Zdroj: Výroční zprávy banky	62
Tabulka 23 – Přehled poboček banky a provozovaných bankomatů v letech 2010 a 2015. Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z HBA	62
Tabulka 24 - Vývoj bilance banky v letech 2009 až 2015. Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky	64
Tabulka 25 - Vývoj bilanční sumy banky v letech 2009 až 2015. Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky	65
Tabulka 26 – Vývoj úvěrů a podobných pohledávek za klienty v letech 2009 až 2015. Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky	65
Tabulka 27 – Podíl pohledávek za klienty na celkových aktivech banky; Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky	65
Tabulka 28 - Přehled pohledávek za klienty banky s rozdělením klientských segmentů. Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky	66
Tabulka 29 – Přehled pohledávek za ostatními bankami. Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky	68
Tabulka 30 – Přehled vývoje držených cenných papírů. Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky	68
Tabulka 31 – Podíl vlastního kapitálu na celkových pasivech banky. Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky	69
Tabulka 32 - Přehled závazků za klienty; Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky	70
Tabulka 33 - Přehled závazků ostatními bankami; Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky	70
Tabulka 34 – Vlastní kapitál banky; Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky	71
Tabulka 35 – Vývoj výsledku hospodaření po zdanění na úrovni Alpha Bank a celého bankovního trhu; Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky a získaných dat z HBA	73
Tabulka 36 – Vývoj objemu úvěrů dle kategorizace úvěrové kvality; Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky	75
Tabulka 37 - Podíl špatných úvěrů po splatnosti 90 dní a více na celkovém objemu úvěrů; Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z výročních zpráv banky a portálu statistika	76
Tabulka 38 - Přehled vývoje ukazatelů kapitálové přiměřenosti Alpha Bank. Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky	79
Tabulka 39 – Srovnání vývoje ukazatele kapitálové přiměřenosti; Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z výročních zpráv banky a portálu The World Bank, International Monetary Fund, Global Financial Stability Report.	80
Tabulka 40 – Přehled provozovaných poboček, bankomatů a počtu zaměstnanců řeckého bankovního trhu. Zdroj: Vlastní zpracování, dle dat HBA.....	81
Tabulka 41 - Přehled provozovaných poboček, bankomatů a počtu zaměstnanců Alpha Bank; Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z výročních zpráv Alpha bank a dat z HBA.....	81

Seznam grafů

Graf 1 – Vývoj řeckého HDP v mil. USD; Vlastní zpracování dle dat z portálu OECD (2018), Gross domestic product (GDP), doi: 10.1787/dc2f7aec-en (Accessed on 01 December 2018)	3
Graf 2 – Vývoj inflace v Řecku měřené pomocí indexu CPI; Vlastní zpracování dle dat z portálu OECD (2018), Inflation (CPI), doi: 10.1787/eee82e6e-en (Accessed on 03 December 2018)	6
Graf 3 – Vývoj inflace v Řecku, EU a Eurozóně; Vlastní zpracování dle dat z portálu OECD (2018), Inflation (CPI), doi: 10.1787/eee82e6e-en (Accessed on 15 December 2018)	7
Graf 4 - Vývoj nezaměstnanosti v Řecku. Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z portálu OECD (2018), Unemployment rate (indicator). doi: 10.1787/997c8750-en (Accessed on 01 December 2018)	8
Graf 5 – Vývoj nezaměstnanosti v Řecku (věková skupina 15-24 let); Vlastní zpracování dle dat z portálu OECD (2018), Youth unemployment rate (indicator). doi: 10.1787/c3634df7-en (Accessed on 01 December 2018)	8
Graf 6 – Vývoj počtu zaměstnanců ve státní správě; Zdroj: Vlastní zpracování dle příspěvku z: Greece - Reducing the number of public servants (EuroFond), [online]. 2016 [cit. 2018-12-08]	9
Graf 7 – Průměrná roční mzda v Řecku; Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z OECD (2018), Average wage, doi: 10.1787/cc3e1387en (Accessed on 01 December 2018)s	10
Graf 8 – Výdaje řeckých domácností; Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z portálu OECD (2018), Household spending, doi: 10.1787/b5f46047-en (Accessed on 08 December 2018)	11
Graf 9 - Vývoj salda běžného účtu; Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z The World Bank: Current account balance (% of GDP); International Monetary Fund [online]. The World Bank [cit. 2018-12-15].	12
Graf 10 – Přehled veřejných výdajů na financování penzí, zdravotní péče a podpory rodin s dětmi; Zdroj: Převzatý graf ze studie OECD	14
Graf 11 – Vývoj vládního dluhu v procentuálním podílu k HDP; Vlastní zpracování dle dat z portálu OECD (2018), General government debt, doi: 10.1787/a0528cc2-en (Accessed on 08 December 2018)	15
Graf 12 – Vývoj objemu poskytnutých úvěrů řeckým finančním sektorem v poměru k vývoji HDP; Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z World Bank organization	23
Graf 13- Vývoj podílu bankovních úvěrů poskytnutých soukromému sektoru na HDP; Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z World Bank organization	23
Graf 14 – Objem úvěrů v předních řeckých bankách (2010 – 2015); Vlastní zpracování dle výročních zpráv vybraných bankovních institucí, (přílohy práce)	24
Graf 15 – Vývoj zápujčích úrokových sazeb pro vybrané země; Zdroj: Převzatý graf ze studie OECD Note: Deposits include deposits and repos of non-monetary and financial institutions	25
Graf 16 – Srovnání vývoje nevýkonných úvěrů (NPL) v Řecku a Evropské unii; Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z portálu statista	30
Graf 17 – Vývoj odlivu depozit z řeckých bank; Zdroj: Převzatý graf z analýzy společnosti BNP Paribas	31
Graf 18 - Rozdělení podpory pro rekapitalizaci řeckých bank; Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ze studie Bank of Greece	35
Graf 19 – Vývoj ukazatele kapitálové přiměřenosti řeckého bankovního sektoru; Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z World Bank organization	37
Graf 20 - Vývoj ukazatele kapitálové přiměřenosti na úrovni bankovních sektorů Evropské unie; Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z World Bank organization	38
Graf 21 – Agregovaný vývoj výsledku hospodaření po zdanění na úrovni celého řeckého bankovního trhu v jednotkách tis. EUR; Zdroj: data dle tabulky 12 výše - HBA	44

Graf 22 – Vývoj počtu zaměstnanců v řeckých bankách; Zdroj: Vlastní zpracování dle HBA	45
Graf 23 – Vývoj počtu bankovních poboček v Řecku; Zdroj: Vlastní zpracování dle HBA	45
Graf 24 – Vývoj počtu provozovaných bankomatů v Řecku; Zdroj: Vlastní zpracování dle HBA	46
Graf 25 – Přehled úrokových sazeb na řeckém bankovním trhu; Zdroj: Vlastní zpracování dle statistických dat z Bank of Greece.....	56
Graf 26 – Vývoj řeckých úrokových sazeb v segmentu domácností; Zdroj: Vlastní zpracování dle statistických dat z Bank of Greece	57
Graf 27 - Vývoj řeckých úrokových sazeb v segmentu nefinančních institucí; Zdroj: Vlastní zpracování dle statistických dat z Bank of Greece.	57
Graf 28 - Vývoj výsledku hospodaření na úrovni Alpha Bank a celého bankovního trhu; Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky a dat z HBA	74
Graf 29 - Vývoj objemu úvěrů dle kategorizace úvěrové kvality; Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv banky.....	75
Graf 30 - Podíl špatných úvěrů po splatnosti 90 dní a více na celkovém objemu úvěrů; Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z výročních zpráv banky a portálu statistika	76
Graf 31 - Objem úvěrů v předních řeckých bankách v letech 2010 až 2015; Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv vybraných bankovních institucí.....	77
Graf 32 – Průměrný objem depozit na řeckém bankovním trhu v milionech EUR; Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z Bank of Greece	78
Graf 33 - Průměrný objem depozit; Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z výročních zpráv banky	78
Graf 34 - Přehled vývoje kapitálové přiměřenosti Alpha Bank; Zdroj: Vlastní zpracování dle výroční zpráv banky.....	79

Přílohy práce

Výroční zprávy

Alpha Bank	
2009	https://www.alpha.gr/-/media/alphagr/files/files-archive/investorrelations/1/2009_fy_financial_report_en.pdf
2010	https://www.alpha.gr/-/media/alphagr/files/files-archive/infoanalysis/group_ias_fy_2010_en.pdf
2011	https://www.alpha.gr/-/media/alphagr/files/files-archive/investorrelations/4/group_ias_fy_2011_en1.pdf
2012	https://www.alpha.gr/-/media/alphagr/files/files-archive/investorrelations/4/group_ias_fy_2012_en.pdf
2013	https://www.alpha.gr/-/media/alphagr/files/files-archive/investorrelations/4/group_ias_fy_2013_enaa.pdf
2014	https://www.alpha.gr/-/media/alphagr/files/files-archive/investorrelations/3/annual_report_2014_en.pdf
2015	https://www.alpha.gr/-/media/alphagr/files/files-archive/investorrelations/3/annual_report_2015_en.pdf

Pireaus Bank	
2009 - 2015	https://www.piraeusbankgroup.com/en/investors/financials/financial-statements

National Bank of Greece	
2009	https://www.nbg.gr/english/the-group/investor-relations/financial-information/annual-interim-financial-statements/Documents/Annual and interim financial statements/Financial Report NBG GROUP-BANK 31 12 2009 EN final.pdf
2010	https://www.nbg.gr/english/the-group/investor-relations/financial-information/annual-interim-financial-statements/Documents/Annual and interim financial statements/Financial Report NBG GROUP-BANK 31 12 2010 EN FINAL.pdf
2011	https://www.nbg.gr/english/the-group/investor-relations/financial-information/annual-interim-financial-statements/Documents/Annual and interim financial statements/Financial Report NBG GROUP-BANK 31 12 2011 EN FINAL.pdf
2012	https://www.nbg.gr/english/the-group/investor-relations/financial-information/annual-interim-financial-statements/Documents/Annual and interim financial statements/Financial Report NBG GROUP-BANK 31 12 2012 EN.pdf
2013	https://www.nbg.gr/english/the-group/investor-relations/financial-information/annual-interim-financial-statements/Documents/Annual and interim financial statements /EN+Financials+Dec+2013_final+document.pdf
2014	https://www.nbg.gr/english/the-group/investor-relations/financial-information/annual-interim-financial-statements/Documents/Annual and interim financial statements/FS 31-12-2014 EN.pdf
2015	https://www.nbg.gr/english/the-group/investor-relations/financial-information/annual-interim-financial-statements/Documents/Annual and interim financial statements/Financial Report 31 12 2015 EN.pdf

EFG Eurobank Ergasias	
2009	https://www.eurobank.gr/-/media/eurobank/omilos/annual-reports-english/annual-report-2009.pdf
2010	https://www.eurobank.gr/-/media/eurobank/omilos/annual-reports-english/annual-report-2010.pdf
2011	https://www.eurobank.gr/-/media/eurobank/omilos/annual-reports-english/annual-report-2012.pdf
2012	https://www.eurobank.gr/en/group/grafeio-tupou?cat=%7BB0D19702-6425-40A5-8536-694CFD7D2856%7D&y=2013&m=0&pg=1
2013	https://www.eurobank.gr/-/media/eurobank/omilos/annual-reports-english/annual-report-2013-eng.pdf
2014	https://www.eurobank.gr/-/media/eurobank/omilos/annual-reports-english/annual-report-2014-eng.pdf
2015	https://www.eurobank.gr/-/media/eurobank/omilos/annual-reports-english/annual-report-2015-eng.pdf

Greek banking financial data	
2010-2011	https://www.hba.gr/4Statistika/UplPDFs/resultsinenglish.pdf
2012	https://www.hba.gr/4Statistika/UplPDFs/results2012engl.pdf
2013	https://www.hba.gr/4Statistika/UplPDFs/2014/en/Aggregated financial data 2013.pdf
2014	https://www.hba.gr/En/Statistics/List?type=GreeceBrief_EN
2015	https://www.hba.gr/4Statistika/UplPDFs/2015/en/Aggregated Financial Data_2015.pdf

Greek banking financial data	
2010	https://www.hba.gr/4Statistika/UplPDFs/network10engl.pdf
2011	https://www.hba.gr/4Statistika/UplPDFs/network11engl.pdf
2012	https://www.hba.gr/4Statistika/UplPDFs/network2012engl.pdf
2013	https://www.hba.gr/4Statistika/UplPDFs/2014/Branch network and total number of personnel 2013.pdf
2014	https://www.hba.gr/4Statistika/UplPDFs/2014/en/Branch_network_and_personnel_2014.pdf
2015	https://www.hba.gr/4Statistika/UplPDFs/2015/en/2015-BranchNetworkPersonnelData.pdf

Zdroje

Knižní literatura

PALÍŠKOVÁ, Marcela. *Řízení obchodních bank: vybrané kapitoly*. Praha: C.H.Beck, 2006. ISBN 80-7179-381-7.

REVENDA, Zbyněk. CENTRÁLNÍ BANKOVNICTVÍ. 3. Aktualizované vydání. Praha: Managment Press, 2011. ISBN 978-80-7261-230-7.

RŮČKOVÁ, Petra. Finanční analýza. 4. rozšířené vydání. Praha: GRADA Publishing, 2011, s. 9-10. ISBN 978-80-247-3916-8.

KLAUS, Václav, Jiří WEIGL, Ladislav JAKL, Ivo STREJČEK, Martin SLANÝ, Michal MAREŠ, Jan SKOPEČEK a Tomáš BŘICHÁČEK, LOUŽEK, Marek, ed. PĚT LET ŘECKÉ KRIZE. Institut Václava Klause. Šárecká 29, 160 00 Praha 6: Institut Václava Klause, 2015. ISBN 978-80-87806-96-8.

JÍLEK, Josef a Jitka SVOBODOVÁ. Účetnictví podle mezinárodních standardů účetního výkaznictví 2013. Třetí vydání. Praha: GRADA Publishing, 2013. ISBN 978-80-247-4710-1.

REVENDA, Zbyněk, Martin MANDEL, Jan KODERA, Petr MUSÍLEK a Petr DVOŘÁK. Peněžní ekonomie a bankovníctví. 5. aktualizované vydání. Praha: Management Press, 2012. ISBN 978-80-7261-240-6.

KADEŘÁBKOVÁ, Anna a Václav ŽDÁREK. Makroekonomická analýza. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2006. ISBN 80-86730-05-0.

JÍLEK, Josef. Finance v globální ekonomice II: Měnová a kurzová politika. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4516-9.

KOHOUT, Pavel. Finance po krizi: Evropa na cestě do neznáma. Třetí rozšířené vydání. U Průhonu 22, Praha 7: Grada Publishing, 2011. ISBN 978-80-247-4019-5.

MAAYATOVÁ, Alena, František OCHRANA, Jan PAVEL, Jana TEPPEROVÁ, Leoš VÍTEK a Lucie SEDMIHRADSKÁ. Veřejné finance v teorii a praxi. Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-9948-3.

Elektronické příspěvky

1	Bank of Greece - DOCUMENTATION DATA ON THE OPERATION OF THE GREEK BANKING SYSTEM https://www.hba.gr/UplDocs/HBA_GreekBankingSystem_January2017_EN.pdf
2	OECD Economic surveys - Greece (2018) https://www.oecd.org/eco/surveys/Greece-2018-OECD-economic-survey-overview.pdf
3	EUROZONE - Greek banks under pressure https://economic-research.bnpparibas.com/Views/DisplayPublication.aspx?type=document&IdPdf=25759
4	Bank of Greece - Report on the recapitalisation and restructuring of the greek banking sector (2012) https://www.bankofgreece.gr/bogekdoseis/report_on_the_recapitalisation_and_restructuring.pdf
5	Report of the Hellenic Financial Stability Fund's Activities for the period July - December 2013 http://www.hfsf.gr/files/hfsf_activities_jul_2013_dec_2013_en.pdf
6	Overview of the greek financial system https://www.bankofgreece.gr/BogEkdoseis/Overview_of_the_Greek_Financial_System_Jan_2017_en.pdf
7	The Microeconomic Dimensions of the Eurozone Crisis and Why European Politics Cannot Solve them, Christian Thimann http://bruegel.org/wp-content/uploads/2015/09/Christian-Thimann-The-Microeconomic-Dimensions-of-the-Eurozone-Crisis.pdf
8	Česká republika a euro očima ČNB, Miroslav Singer https://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/konference_projevy/vystoupeni_projevy/download/singer_20160129_praha.pdf
9	Bank of greece - Annual report 2010 https://www.bankofgreece.gr/BogEkdoseis/Annrep2010.pdf
10	Bank of greece - Annual report 2011 https://www.bankofgreece.gr/bogekdoseis/summary_annrep2011.pdf
11	Bank of greece - Annual report 2012 https://www.bankofgreece.gr/BogEkdoseis/Annrep2012.pdf
12	Bank of greece - Annual report 2013 https://www.bankofgreece.gr/BogEkdoseis/Annrep2013.pdf
13	Bank of greece - Annual report 2014 https://www.bankofgreece.gr/BogEkdoseis/Annrep2014.pdf
14	Bank of greece - Annual report 2015 https://www.bankofgreece.gr/BogEkdoseis/Summary_Annrep2015.pdf
15	BlackRock - Diagnostic Assessment of Greek Banks https://www.bankofgreece.gr/bogekdoseis/diagnostic_assessment_of_greek_banks.pdf

16 Attica bank – Annual reports https://www.atticabank.gr/en/investors/investor-financial-results
17 Credicom Consumer Finance bank – Annual reports http://www.credicom.gr/en/ABOUTUS_MM/bank/financial_data/group_financial_reports/
18 Ae-gean baltic bank – Annual reports https://aegeanbalticbank.com/financial.html